

Republika e Kosovës
Republika Kosovo / Republic of Kosovo
Kuvendi i Komunës Rahovec
Skupština Opštine Orahovac / Municipal Assembly of Rahovec

	REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVO KUVENDI I KOMUNËS / SKUPŠTINA OPŠTINE / MUNICIPAL ASSEMBLY	
RAHOVEC / ORAHOVAC		
Njësia Nr./Br./No 01 (Kuvendi i Komunës)		
Nr./Br./No <u>0422</u> Nr. i faq./Br.str./No.pg <u>185</u>		
Data/Datum/Date <u>28/10/2022</u>		

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE Komuna Rahovec 2022-2027

TABELA E PËRMBAJTJES

1. HYRJE DHE KONTEKSTI I PLANIT.....	12
1.1 Hartimi i Planit Komunal për Menaxhim të Mbeturinave.....	12
1.2 Metodologjia.....	12
2. POLITIKAT, STRATEGJIA DHE KORNIZA LIGJORE KOMBËTARE.....	14
2.1 Baza ligjore dhe instrumentet juridik për menaxhim të mbeturinave.....	14
2.2 Principet e menaxhimit të mbeturinave	14
2.3 Kuadri ligjor në Kosovë mbi mbeturinat.....	15
2.4 Rolet dhe përgjegjësitë	16
3. ASPEKTI INSTITUCIONAL.....	18
3.1 Organizimi në nivel qendror.....	18
3.2 Organizimi i menaxhimit të mbeturinave në nivel komune.....	19
4. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS.....	21
4.1 Përshkrim i përgjithshëm i komunës	21
4.2 Relievi	22
4.3 Infrastruktura rrugore.....	25
4.4 Aspekti socio – ekonomik.....	26
4.5 Gjendja e përgjithshme mjedisore	32
5. KONTEKSTI LOKAL I MENAXHIMIT TË MBETURINAVE	33
5.1 Situata aktuale e shërbimi të grumbullimit të mbeturinave në komunë	33
5.2 Mbuleshmëria me shërbimin e menaxhimit të mbeturinave.....	36
5.3 Forma e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave	42
5.4 Përmbledhje e gjetjeve në menaxhim të mbeturinave	43
5.5 Riciklimi i mbeturinave	44
5.6 Kompostimi.....	44
5.7 Administrimi i mbeturinave të vëllimshme dhe rrymave tjera	45

5.8 Deponimi i mbeturinave	45
5.9 Shërbimet e pastrimit të rrugëve dhe shërbime tjera mirëmbajtjeje.....	47
5.10 Mjetet për ofrimin e shërbimit.....	47
5.11 Financat dhe të hyrat financiare.....	48
5.12 Përmbledhje e gjetjeve kryesore nga vlerësimi i gjendjes fillestare.....	51
5.13 Nevojat dhe prioritetet	51
6. PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE.....	52
6.1 Planifikimi strategjik dhe vizioni.....	52
6.2 Objektivat dhe Rezultatet e PKMM	54
7. VLERËSIMI DHE ANALIZA E PËRBËRJES SË MBETURINAVE KOMUNALE.....	59
7.1 Kriteret për planifikim	59
7.2 Gjenerimi i mbeturinave	60
7.3 Përbërja e mbeturinave në komunën e Rahovecit	62
7.4 Projektioni i rritjes së sasisë së mbeturinave 2021 – 2025.....	64
8. PLANI FINANCIAR I SHËRBIMIT TË MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE.....	68
8.1 Kosto e shërbimit 2021-2025	68
8.2 Kosto operative të shërbimit	69
8.3 Kosto kapitale	69
8.4 Kostot investive për realizimin e PKMM.....	72
9. PLANIFIKIMI I MBULIMIT TË KOSTOVE	79
10. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL	82
10.1 Rregullorja komunale.....	82
10.2 Zbatimi i rregullores dhe sanksionet.....	82
10.3 Licencimi mjedisor.....	83
10.4 Pjesëmarrja e sektorit privat.....	83
10.5 Mbështetja politike	83

11. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK.....	84
11.1 Metoda për komunikim dhe informim.....	84
11.2 Pjesëmarrje qytetare	85
12. PLANI VEPRIMIT	86

LISTA E FIGURAVE

Figure 1. Hierarkia e menaxhimit të mbeturinave.....	15
Figure 2. Struktura organizative e KRM "EKO Regjioni"	21
Figure 3. Harta e Pozitës gjeografike të komunës së Rahovecit.....	22
Figure 4. Rrjetëzimi dhe infrastruktura rrugore e komunës së Rahovecit... Error! Bookmark not defined.	
Figure 5. Destinimi i sipërfaqeve.....	28
Figure 6. Ekonomia- Industria shpërndarja	30
Figure 7. Ndertime në zona të reja shtesë.....	31
Figure 8. Harta e deponive ilegale (2020) Komuna Rahovec..... Error! Bookmark not defined.	
Figure 9. Ndarja e territorit në zona të shërbimit- Komuna Rahovec	38
Figure 10. Lokacioni i Deponise Sanitare te Mbeturinave ne Landovice.....	41
Figure 11. Sistemi Ajrimit te Deponise ne Land.....	41
Figure 12. Diagrama e përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2012/ AMMK 2014)	62
Figure 13. Rritja e sasisë së mbeturinave deri 2026 sipas fraksioneve të gjeneruara në Komunën e Rahovecit.....	66
Figure 14. Fraksionet e mbeturinave në vit (2021).....	63

LISTA E TABELAVE

Tabela 1. Statistika për Komunën e Rahovecit.....	27
Tabela 2. Shpërndarja e popullsisë sipas vendbanimeve.....	27
Tabela 3. Numri i klienteve në faturim (referuar të dhënave të ASK dhe të paraqitura nga KRM "EKO Regjioni").....	32
Tabela 4. Orari i operimit (referent 2019-2020)..... Error! Bookmark not defined.	
Tabela 5. Të dhëna mbi çështjet mjedisore lidhur me menaxhimin e mbeturinave	43
Tabela 6. Logjistika e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave.....	42
Tabela 7. Logjistika e operimit për grumbullimin e mbeturinave.....	43
Tabela 8. Të dhëna lidhur me inkasimin për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave.....	44
Tabela 9. Kostot potenciale të të ardhurave	44
Tabela 10. Objektivi I sipas PKMM.....	54
Tabela 11. Objektivi II sipas PKMM i ofrimit të shërbimit për ndarje në burim	51
Tabela 12. Objektivi i III sipas PKMM	52

Tabela 13. Objektivi i IV sipas PKMM.....	52
Tabela 14. Objektivi 5.1 sipas PKMM.....	58
Tabela 15. Objektivi 5.2 sipas PKMM.....	58
Tabela 16. Gjenerimi i mbeturinave për banor në komunë të Rahovecit referuar sasisë së deponimit (periudhë gjashtë mujore).....	61
Tabela 17. Përbërja e mbeturinave në komunën e Rahovecit sipas gjenerimit.....	62
Tabela 18. Përbërja e mbeturinave të fraksionit të thata/të riciklueshme.....	63
Tabela 19. Karakteristikat e përbërjes së deponive ilegale në komunën e Rahovecit.....	59
Tabela 20. Rritja e popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Rahovecit gjatë 5 viteve të ardhshme.....	60
Tabela 21. Gjenerimi i mbeturinave.....	60
Tabela 22. Llojet e mbeturinave vjetore të gjeneruara në Komunën e Rahovecit.....	61
Tabela 23. Përbërja vjetore e mbeturinave të amvisërisë (2020).....	62
Tabela 24. Shpenzime operative.....	69
Tabela 25. Tabela përmbledhëse e investimit.....	68
Tabela 26. Projeksi i të hyrave të shërbimit prej MM.....	79
Tabela 27. Projeksi i të hyrave të shërbimit/Inkasimi.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 28. Kosto referente sipas tregut të shitjes të materialit të riciklueshëm.....	81

Parathënie nga Kryetari i Komunës

Të nderuar qytetarë të Komunës së Rahovecit,

Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave, përveçse si obligim ligjor njëherësh e konfirmon zotimin që kemi në këtë fushë për Komunën tonë. Qëllimi kryesor i këtij plani është planifikimi konkret në këtë fushë me qëllim përmirësimin e vazhdueshëm në shërbim të një qyteti me mjedis të pastër për të gjithë ne. Duke investuar dhe krijuar kushte për një sistem më të mirë të menaxhimit të mbeturinave njëherësh synojmë të kontribuojmë në zhvillimin ekonomik në komunën tonë, përmes krijimit të vendeve të reja të punës në sektorin e riciklimit.

Në fund, si komunë jemi duke bërë përpjekje me qëllim përmbushjen e objektivave për maksimizimin e efikasitetit të shërbimit për qytetarë dhe minimizimin e impakteve mjedisore dhe financiare duke synuar bashkëpunim në zhvillimin e qëndrueshëm të Komunës së Rahovecit në fushën e mjedisit dhe përmirësimin e cilësisë së jetës së qytetarëve të saj.

Për realizimin e këtij plani, dua të falënderoj organizatën joqeveritare Green Art Center –Prishtina (GAC) për mbështetje dhe përkrahjen e vazhdueshme profesionale në komunën e Rahovecit dhe hartimin e planeve konkrete në menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave, me rëndësi të veçantë për komunën tonë.

Ndërkohë, si komunë dhe bashkarisht do të punojmë në vazhdimësi për të krijuar kushte për ruajtjen e mjedisit dhe mbështetjen ndaj iniciativave për ndarje në burim dhe riciklim të mbeturinave.

Kryetari i Komunës

Smajl Latifi

Shkurtesat

AKMM	Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës
ASK	Agjensia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
DMP	Drejtoria për e Mjedisit dhe Pyjeve
GAC	Green Art Center Prishtina
KMDK	Kompania për Menaxhimin e Deponive në Kosovë
MEA	Ministria e Ekonomisë dhe Ambjentit
KRM	Kompania Regjionale për Grumbullim të Mbeturinave
MM	Menaxhimi i Mbeturinave
PKMM	Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave
PMMI	Plani lokal i Menaxhimit të Mbeturinave Inerte
SRKMM	Strategjinë e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave

Përkufizimet e Mbeturinave

Përkufizimet që janë përdorur në këtë document janë ato që janë përdorur në Ligjin Nr.2012/04-L-060 për Mbeturinat.

Bio-mbeturinë – mbeturinat biodegraduese nga kopshtet, parqet, ushqimet dhe mbeturinat e kuzhinës nga familjet, restorantet, objektet turistike, shitoret me pakicë dhe mbeturinat engjashme nga impiantet për përpunimin e ushqimit.

Deponi – vendi i caktuar dhe rregulluar për mbeturina, ku do të vendosen mbeturinat nën apo mbi sipërfaqe të tokës.

Deponim përfundimtar i mbeturinave – operimet të cilat ofrojnë zgjidhje përfundimtare për mbeturinat të cilat nuk mund të ripërdoren apo përpunohen, duke mos rrezikuar mjedisin apo shëndetin e njeriut.

Deponim – çdo operim i cili nuk është përpunim, as në rastet kur operimi ka për pasojë sekondare rikuperimin e substancës apo energjisë.

Kompostim – trajtim i mbeturinave të biodegradueshme nën veprimin e mikroorganizmave në prezencën e oksigjenit, i cili kryhet me qëllim të prodhimit të kompostit nën kushte të kontrolluara.

Konsumator – personi icili ka lidhur kontratë për shërbime me ofruesin eshërbimeve ose merr shërbime tëcaktuara sipas Ligjit Nr. 04/L-060 "Për Mbeturinat", Republika e Kosovës.

Kullim – çdo lëng që rrjedh ose i shpërlarë nga mbeturinat e deponuara dhe që shkarkohet nga deponia ose gjendet brënda deponisë.

Liçenca për menaxhimin e mbeturinave –leje me shkrim e cila lëshohet me vendim të Ministrisë, me te cilën vërtetohet se janë plotësuar kushtet sipas Ligjit Nr. 04/L-060 "Për Mbeturinat", Republika e Kosovës.

Mbeturinë – substancë apo objekt që prodhuesi apo zotëruesi e hedh, ka për qëllim ta hedhë apo është i detyruar ta hedhë.

Mbeturina industriale – mbeturinat të cilat krijohen nga aktivitetet, proceset industriale, prodhimtari artizanale dhe veprimtari të tjera prodhuese.

Mbeturina inerte – mbeturinat të cilat nuk pësojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm fizik, kimik dhe biologjik në vendet ku janë deponuar si:

i.mbeturina inerte që nuk treten, nuk ndizen ose nuk reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk zbërthehen biologjikisht në kontakt me materiete tjera dhe nuk ndikojnë në mënyrë të ndjeshme në mjedisin dhe shëndetin e njeriut;

ii. i tërë kullimi dhe përmbajtja ndotëse e mbeturinës, mbetjet ekotoksike duhet të jenë të vlerës së papërfillshme dhe të mos rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore.

Mbeturina komerciale – mbeturinat të cilat vijnë nga objektet që përdoren për qëllimet e tregut ose biznesit, sportit, edukimit, rekreacionit, por nuk përfshihen mbeturinat industrial.

Mbeturina komunale – mbeturina nga amvisëritë dhe mbeturina nga aktivitetet e tjera të cilat, për shkak të përbërjes dhe natyrës së tyre, janë të ngjashme me ato të amvisërisë.

Mbeturina medicinale – mbeturina të cilat krijohen gjatë kryerjes së shërbimeve medicinale.

Mbeturina të parrezikshme – mbeturinat që nuk paraqesin rrezik për mjedisin dhe shëndetin e njeriut dhe që nuk posedojnë karakteristika të mbeturinave të rrezikshme.

Mbeturina të rrezikshme – mbeturinat që paraqesin një apo më shumë veti të rrezikshme.

Mbeturina të veçanta – mbeturinat të cilat për nga natyra e krijimit dhe trajtimit konsiderohen të veçanta.

Mbeturina të vëllimshme – mbeturinat me përmasa të mëdha fizike nga pajisjet dhe makineritë, grumbullimi, transportimi dhe largimi i të cilave bëhet në mënyrë të veçantë.

Mbledhje – mbledhje dhe transportim i mbeturinave duke përfshirë klasifikimin paraprak në lloje dhe magazinimin e mbeturinave për qëllime të bartjes deri në objektin për trajtim ose deponim të mbeturinave.

Mbledhje e ndarë – nënkupton mbledhjen, kur grumbullimi i mbeturinave bëhet në mënyrë të ndarë në lloje, të klasifikuar sipas natyrës dhe pajisjeve për të lehtësuar trajtimin specifik.

Menaxhim i mbeturinave – aktivitetet për evitim dhe reduktimin e prodhimit të mbeturinave dhe ndikimit të tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut, mbledhjen, transportin, trajtimin, ripërdorimin, përpunimin, riciklimin dhe deponimin përfundimtar të mbeturinës, përfshirë monitorimin dhe kujdesin edhe pas kryerjes së këtyre aktiviteteve.

Parandalim – masat e ndërmarra para se substanca, materiali apo produkti të bëhet mbeturinë, për të redukuar:

- i. sasinë e mbeturinës, përfshirë ri-shfrytëzimin e produkteve ose zgjatjen e jetëgjatësisë së produkteve;
- ii. efektet negative të mbeturinave për mjedisin dhe shëndetin e njeriut;
- iii. përmbajtjen e substancave të dëmshme në materiale dhe produkte.

Përdorimi i mbeturinave – çdo operim, veprimtari që kryhet për qëllime riciklimi ose ripërdorimi të mbeturinave, pjesërisht ose në tërësi, duke përfshirë edhe çdo aktivitet të specifikuar.

Përpunim i mbeturinave – operim, rezultati kryesor i të cilit është vënia në shërbim e mbeturinave për qëllime të dobishme, duke zëvendësuar materialet e tjera të cilat përndryshe do të duhej të përdreshin për të plotësuar një funksion të caktuar, apo përgatitja e mbeturinës për të plotësuar ato funksione në ndonjë impiant apo në ekonominë e gjerë.

Person – person fizik ose juridik i cili është i involvuar në mënyrë të drejtpërdrejtë ose tërthorazi në proceset për menaxhimin e mbeturinave.

Prodhuesi mbeturinës – çdo person, veprimtaria e të cilit krijon /prodhon mbeturinë ose çdonjëri që merret me para-procesim, përzierje apo operime të tjera që rezultojnë në ndryshimin e natyrës apo përbërjen e mbeturinës.

Riciklim – çdo operim i përpunimit nga i cili materialet mbeturinë janë rikthyer në produkte, materiale, substance, qoftë si origjinale apo për qëllime tjera. Kjo përfshin rikthimin e materialeve organike, por nuk përfshin përfitimin e energjisë dhe ripërpunimin në materiale që përdoren si karburante apo për operimet e mbulimit të mbeturinave.

Ri-përdorim – çfarëdo operimi me të cilin çdo produkt apo komponent, i cili nuk është mbeturinë, përdoret përsëri për të njëjtin qëllim për të cilin është destinuar.

Stabilizim i mbeturinës – çdo trajtim i mbeturinës me metodën e caktuar me qëllim të zvogëlimit të ndikimeve negative për mjedisin dhe shëndetin e njeriut.

Zotëruesi mbeturinës – prodhuesi i mbeturinës apo personi që e posedon mbeturinë.

1. HYRJE DHE KONTEKSTI I PLANIT

1.1 Hartimi i Planit Komunal për Menaxhim të Mbeturinave

Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave (PKMM) është një dokument planifikimi strategjik, i cili mundëson zbatimin e politikave kombëtare të mbeturinave duke i harmonizuar me politikën në nivel qendror dhe atë lokal për menaxhimin e mbeturinave komunale.

PKMM mundëson orientimin strategjik për të ardhmen e sektorit për menaxhim të mbeturinave për Komunën e Rahovecit si dhe njëkohësisht krijon një qëndrim të përbashkët midis akterëve të ndryshëm në nivel lokal. Plani Komunal për Menaxhim të Mbeturinave PKMM-ja paraqet dokumentin bazë me të cilin organizohet procesi i menaxhimit të mbeturinave në nivel të Komunës.

Qëllimi i PKMM është parashtrimi i qartë i politikave të menaxhimit të mbeturinave në nivel komunal, duke harmonizuar interesat e të gjithë akterëve dhe publikut, të cilit ky shërbim i ofrohet për të siguruar një menaxhim më efikas dhe të qëndrueshëm, ku do të krahasohen dhe vlerësohen të gjitha opsionet e mundshme, duke përfshirë impiantet e përshtatshme për trajtimin e mbeturinave sipas llojeve.

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe sigurojë si më poshtë:

- Përputhshmëri me Strategjinë e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (SRKMM) dhe objektivat e saj: duke kontribuar në zbatimin e politikave dhe arritjen e objektivave kombëtare të paracaktuara në fushën e menaxhimit të mbeturinave;
- Identifikimin e prioritetëve në sektorin e menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave dhe përcaktimit të veprimeve për zgjidhjen e tyre, duke përfshirë të gjithë aktorët e mundshëm për përcaktimin e këtyre veprimeve dhe krijimin e strategjive për zbatimin e tyre në mënyrë efektive, të ndërthurura sipas një Plan Veprimi.
- Opsionet më të mira për menaxhimin e mbeturinave: për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbeturinave në përputhje me objektivat kombëtare.
- Instrumente institucionale, organizative dhe rregullore: mundëson paraqitje të plotë të kuadrit institucional, organizativ dhe rregullator dhe rekomandon masat për përmirësimin e elementëve përbërës të tij, duke përfshirë ato që kontrollojnë mbeturinat në të gjithë sistemin e menaxhimit për të siguruar përputhshmërinë me standartet e menaxhimit të tyre
- Nevojat financiare për investime: duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe nevojën për investime për zbatimin e skemave të grumbullimit dhe trajtimit të mbeturinave;
- Burime financiare për investime: duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve qeveritare për mbeturina sikurse dhe fonde nga institucione ndërkombëtare.

1.2 Metodologjia

Në kuadër të marrëveshjes së bashkëpunimit në hartimin e planeve komunale për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave, Komuna e Rahovecit në partneritet me Green Art Center-Prishtina dhe

përmes asistencës teknike të ekspertizës së angazhuar prej Institutit për Zhvillim Të Qëndrueshëm (ISD), u mundësua hartimi i Planit Komunal për Menaxhim të Mbeturinave për Komunën e Rahovecit.

Në fazën e parë u themelua grupi i punës me përfaqësues nga zyrtarë të komunës dhe përfaqësues të Green Art Center – Prishtina (GAC). GAC si bashkëpunëtor me Komunën e Rahovecit ishte pjesë e zhvillimit të PKMM që në fillimet e tij duke rishikuar dhe përzgjedhur opsionet që i përshtaten më shumë politikave të Komunës. Çdo etapë e këtij plani, duke përfshirë prioritetet e komunës, vizionin, objektivat, opsionet, investimet dhe afatet kohore u diskutuan dhe u ranë dakort gjatë takimeve të grupit të punës si edhe janë bazuar dhe harmonizuar me prioritetet e Komunës në këtë sektor.

Konkretisht të shprehura në mënyrë të listuar hapat bazë të ndjekura në procesin e planifikimit të menaxhimit të mbeturinave janë si mëposhtë:

Hapi 1. Krijimi i strukturave organizative

Hapi 2. Vlerësimi i gjendjes ekzistuese

Hapi 3. Planifikimi operacional i menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave

Hapi 4. Planifikimi financiar për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave

Hapi 5. Konsultimet për zbatueshmërinë e planit me përfaqësuesit kryesorë të komunës.

Procesi i konsultimit ka parashtruar nevojat në sektorin e menaxhimit të mbeturinave që i nevojiten komunës, duke ofruar mundësi për komente apo diskutime të ndryshme. Përfaqësuesit e Komunës së Rahovecit kanë asistuar gjatë lëvizjeve në terren si edhe kanë dhënë asistencën e tyre në lidhje me identifikimin e gjendjes ekzistuese të ofrimit të shërbimit në gjithë territorin e komunës përmes ofrimit të të dhënave për analizim të detajuar gjatë përgatitjes së planit.

2. POLITIKAT, STRATEGJIA DHE KORNIZA LIGJORE KOMBËTARE

2.1 Baza ligjore dhe instrumentet juridik për menaxhim të mbeturinave

Strategjia e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave (SRKMM 2021 – 2030) dhe Plani i Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturina (PRKMM 2013-2017 referuar fazës së parë sipas SRKMM) ka përcaktuar drejtimin e politikës së Qeverisë së Kosovës për menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave deri në 2022, duke synuar minimizimin e mbeturinave që në burim si dhe zvogëlimin e rrezikshmërisë prej tyre, të zbatohet riciklimi dhe trajtimi (mekanik, biologjik, energjetik) deri të ripërdorimi dhe shfrytëzimi i mbeturinave. Me këtë strategji dhe planin e veprimit për mbeturina, synohet të përmirësohet gjendja aktuale e menaxhimit të mbeturinave duke ndërtuar konceptin e drejtë dhe modern për menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave.

Kjo strategji është krijuar duke u mbështetur në angazhimin financiar të Qeverisë së Kosovës për të përmirësuar sektorin e mbeturinave në lidhje zbatimin e politikave për reduktimin e mbeturinave, riciklimin, kompostimin apo përpunimin e tyre për përfitim energjie. Në kuadër të Strategjigjisë së Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave janë vendosur objektiva, të cilët synojnë përmirësimin e mënyrës së menaxhimit të mbeturinave në Kosovë. Realizimi i synimeve dhe prioriteteve sipas kësaj strategjie janë përmbledhur sipas këtyre objektivave:

Objektivi 1: Masat e përgjithshme për forcimin e sistemit për menaxhimin dhe monitorimin e mbeturinave;
 Objektivi 2: Investimi në zonat me probleme kritike dhe në infrastrukturën për mbeturina;
 Objektivi 3: Rritja e shkallës së vetëdijësisë, ndërgjegjësisë dhe informimit

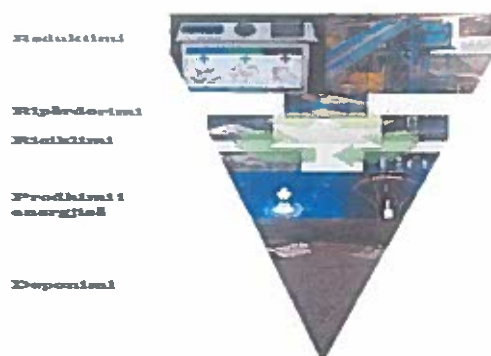
Strategjia Kombëtare e Mbeturinave përshkruan mekanizmat kyç për investimet në sektorin e mbeturinave dhe ka parashikuar nevojat për financim sipas dy fazave. Sipas planifikimeve të nivelit qëndror, në mënyrë që të arrihet përputhje me direktivat e Bashkimit Evropian në fushën e mbeturinave, është llogaritur që një kosto investimesh prej 133.85 milion euro ku tregohet se jo më shumë së gjysma e fondeve të përgjithshme do të sigurohen nga të ardhurat publike, përderisa pjesa tjetër do të sigurohet nga burime tjera. Në mënyrë që të mirë menaxhohen mbeturinat në nivel nacional, vendi është ndarë në nivel strategjik në 7 regjione bazuar në kufijtë gjeografikë sipas regjioneve aktuale. Këto njësi janë parë si strukturë bazë, por nuk përjashtohet mundësia e bashkimit apo bashkëpunimit midis këtyre zonave për të përfituar nga ekonomia e shkallës (referuar LIGJI NR. 04/L-060 Për Mbeturina). Në vazhdim, çështjet e këtyre regjioneve të mbeturinave do të menaxhohen nga një strukturë apo grup i zonës së mbeturinave që përbëhet nga partnerë mjedisorë rajonal dhe lokalë.

Plani Kombëtar i Mbeturinave ka përmbledhur dhe sygjerruar disa masa dhe veprime për mirë menaxhimin e mbeturinave komunale dhe rrymave tjera (referuar vetëm planit për fazën e parë të SRKMM në planin kohor 2013-2017), nga teknologjitë e trajtimit të mbeturinave deri tek minimizimi dhe riciklimi e tyre.

2.2 Principet e menaxhimit të mbeturinave

Direktivat e BE-së dhe dokumentat strategjik, rekomandojnë që të gjithë planet në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal duhet të bazohen në parimet e përgjithshme të paraqitur më poshtë:

- ❖ *Hierarkia e mbeturinave:* Hierarkia e mbeturinave përfaqëson një nga parimet kryesore udhëzuese në menaxhimin e mbeturinave në BE. Hierarkia përshkruan një set të metodave prioritare në menaxhimin e mbeturinave duke vendosur “parandalimin dhe ripërdorimin” në majë dhe depozitimin si alternativën më pak të favorshme.

- ❖ *Parimi reduktues:* Të sigurojë ruajtjen e burimeve natyrore, duke minimizuar sa më shumë të jetë e mundur gjenerimin e mbeturinave. Qëllimi kryesor në reduktimin e mbeturinave qëndron në domosdoshmërinë e ndërprerjes së lidhjes midis rritjes ekonomike dhe gjenerimit të tyre.

Figure 1. Hierarkia e menaxhimit të mbeturinave

- ❖ *Parimi parandalues:* Të sigurojë reduktimin e impakteve nga mbeturinat në shëndetin e njerëzve dhe të mjedisit, veçanërisht të reduktojë substancat e rrezikshme tek mbeturinat. Ky parim mundëson vënien në lëvizje të mekanizmave institucional dhe kontrollues të cilët nëpërmjet monitorimeve të vazhdueshme arrijnë të adresojnë potencialet që vijnë nga mbeturinat e rrezikshme si edhe gjenerimin e tepruar të mbeturinave urbane.
- ❖ *Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë:* Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë kërkon që Mbeturinat të menaxhohen më afër vendit ku prodhohet. Politika e BE-së rekomandon që shtetet anëtare të merren vetë me Mbeturinat e tyre, duke shmangur eksportin në vende të tjera.
- ❖ *Parimi i përgjegjësisë së prodhuesit apo ndotësit:* Prodhuesit, nga prodhuesit dhe të cilëve krijohet mbeturina janë përgjegjës për zgjedhjen e teknikave më të përshtatshme dhe më të pranueshme për mjedisin. Prodhuesit e mbeturinave janë të detyruar të bartin koston e të gjitha masave parandaluese për ndotjen e mjedisit, trajtimin dhe asgjësimin e mbeturinave. Sipas parimit “Ndotësi paguan”: Ata që ndotin mjedisin duhet të bartin koston totale të menaxhimit të mbeturinave, duke përfshirë për koston e masat parandaluese dhe eliminimin e dëmit të shkaktuar nga aktivitetet e tyre.

2.3 Kuadri ligjor në Kosovë mbi mbeturinat

Qeveria e Kosovës është e angazhuar në procesin e anëtarësimit në BE dhe për këtë qëllim Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapesinor dhe Infrastruktues është duke punuar drejt përafritimit dhe adoptimit të legjislacionit të shtetit të Kosovës në përputhje me instrumentet legjislativë të BE-së.

Korniza ligjore për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë është pjesërisht e harmonizuar me Acquis të Bashkimit Europian (BE) për sektorin e mbeturinave. Aktualisht, Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapesinor dhe Infrastruktues (MMPHI) është duke bërë përpjekje për harmonizim të plotë, ku qëllimi kryesor i kornizës aktuale ligjore për menaxhimin e mbeturinave është shmangja dhe reduktimi i gjenerimit të

mbeturinave, ripërdorimi i elementeve të ripërdorshme të mbeturinave, parandalimi i ndikimeve negative të mbeturinave në mjedis dhe shëndetin e njeriut; si dhe përfundimisht deponimi i mbeturinave në mënyrë miqësore ndaj mjedisit.

Ligji kryesor që rregullon sektorin e mbeturinave në Kosovë është Ligji nr. 04/L-060 për mbeturinat ("Ligji për mbeturinat"). Ky ligj është veçanërisht i rëndësishëm kur shpjegohet rregullimi i sektorit të mbeturinave në Kosovë në raport me ligjet e tjera, veçanërisht ato që adresojnë krijimin, menaxhimin dhe udhëheqjen e ndërmarrjeve publike (p.sh.harmonizimi me: Ligji për Ndërmarrjet Publike dhe Ligji për Shoqëritë Tregtare).

Ligje të tjera që në një farë mënyre ndikojnë në rregullimin e sektorit të mbeturinave përfshijnë:

1. Ligji Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale ("Ligji për Vetëqeverisjen Lokale");
2. Ligji Nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, i ndryshuar nga ligjet që ndryshojnë Ligjin për Ndërmarrjet Publike Ligji nr. 05/L-009 dhe Nr. 04/L-111 ("Ligji për NP");
3. Ligji Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregtare, i ndryshuar dhe plotësuar nga Ligji Nr. 04/L-006 ("LSHT");
4. Ligji Nr. 04/L-042 për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës, i ndryshuar dhe plotësuar nga ligjet që ndryshojnë dhe plotësojnë Ligjin për Prokurimin Publik në Republikën e Kosovës nr. 04/L-237 i vitit 2014, 05/L-068 i vitit 2016 dhe nr. 05/L-092 i vitit 2016 ("Ligji për PP");
5. Ligji Nr. 04/L-045 për Partneritet Publiko-Privat ("Ligji për PPP");
6. Ligji Nr. 04/L-024 për Ndhimën Shtetërore ("Ligji për Ndhimën Shtetërore");
7. Ligji Nr. 03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit ("Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit");
8. Ligji Nr. 04/L-174 për Planifikim Hapësinorë ("Ligji për Planifikim Hapësinorë");
9. Ligjet tjera që kanë ndikim të kufizuar në rregulloren e menaxhimit të mbeturinave përfshijnë: Ligji për Ndërtim, Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, Ligji mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, Ligji për Ujëra, Ligji për Kimikatet, Ligji për Parandalimin dhe Kontrollin e Ndotjes, Ligji për Produktet Biocide, Ligji për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja, Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ligji për Veprimtarinë e Ofruesve të Shërbimeve të Ujësjetës, Kanalizimeve dhe Mbeturinave. Komponentët kryesorë të këtyre mbeturinave janë: guri, betoni, tulla, komponentë hekuri, komponentë plumbi, komponentë elektrik, etj.

2.4 Rolet dhe përgjegjësitë

Bazuar në politikën kombëtare për mbeturina, Pas miratimit të Ligjit për Mbeturinat, komunat kanë marrë përgjegjësi shtesë lidhur me menaxhimin dhe administrimin e mbeturinave, duke përfshirë obligime shtesë në lidhje me mbledhjen e tarifës së mbeturinave si dhe përzgjedhjen e modelit të operatorit në pajtim me Ligjin. Përveç kësaj, Ligji për Vetëqeverisjen Lokale përcakton menaxhimin e mbeturinave si kompetencë e plotë dhe ekskluzive e komunave. Bazuar në këto kompetenca, komunat kanë autorizimin ligjor për krijimin e strukturave, mekanizmave si dhe për parashikimin e një buxheti të ndarë për menaxhimin më të mirë dhe më efikas të sektorit të mbeturinave brënda territoreve të tyre administrative.

Pushteti lokal

Pushteti lokal, ose organi ekzekutiv në nivel lokal (Komuna), është përgjegjës për hartimin dhe zbatimin e politikës lokale për menaxhimin e mbeturinave, e cila duhet të jetë në harmoni me Strategjinë Kombëtare dhe Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbeturinave. Konkretisht Komuna është përgjegjëse për:

- Hartimin dhe miratimin e planit Komunal për menaxhimin e mbeturinave;

- Përcaktimet e lokacioneve, bazuar tek plani hapësinor, sipas nevojave përkatëse për menaxhimin e mbeturinave komunale;
- Përcaktimin e tarifave për shërbimet e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale;
- Caktimin dhe mbikqyrjen e zbatimit të standardeve të shërbimit për ndërmarrjet e kontraktuara për grumbullimin e mbetjeve.

Kompanitë rajonale/komunale të menaxhimit të mbeturinave

Në përgjithësi edhe pse dispozitat e Ligjit për Mbeturinat parashohin bazë ligjore për liberalizimin e sektorit të mbeturinave duke hapur tregun për operatorët privat në menaxhimin e mbeturinave, ende ky shërbim ofrohet prej ndërmarrjeve publike që operojnë dhe ofrojnë shërbime të menaxhimit të mbeturinave për komunat. Të themeluara si Ndërmarrje Publike në bazë të Ligjit për NP-të dhe Ligjit për Shoqëritë Tregtare, këto kompani kanë si aktivitet kryesor realizimin e shërbimeve të grumbullimit të mbeturinave dhe bartjen e mbeturinave të grumbulluara në deponitë sanitare. Konkretisht, në Kosovë janë të regjistruara dhe veprojnë 7 Kompani Regjionale për grumbullim të mbeturinave që mbulojnë rajone të caktuara administrative me shërbimin e grumbullimit të mbeturinave.

Kompanitë e tilla janë të regjistruara dhe veprojnë si Shoqëri Aksionare, ku një komunë e caktuar ose një numër komunash i zotërojnë aksionet në këto kompani. Këto kompani janë kompani publike përgjegjëse për kryerjen e shërbimeve të grumbullimit, bartjen nga vendbanimet dhe deri tek deponitë e mbeturinave. Kompanitë regjionale publike e ofrojnë shërbimin për disa komuna në një rajon të caktuar dhe komunat që mundësohen me shërbim nga këto kompani kanë përfaqësuesin e tyre në bordin e kompanisë.

Roli dhe përgjegjësia e këtyre kompanive është po aq e rëndësishme bazuar në kuadrin ligjor për mbeturinat dhe detyrimet për shërbimet e menaxhimit të mbeturinave, marrin parasysh që detyrimet brenda kompanive të Komunave si aksionarë të këtyre kompanive,

Kompanitë e tjera

Kompanitë për Menaxhimin e Deponive të Kosovës (KMDK). Këto kompani janë kompani shtetërore dhe janë përgjegjëse për menaxhimin e deponive regjionale të mbeturinave të komunave.

Në bazë të Ligjit nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, Kompania për Menaxhimin e Deponive në Kosovë (KMDK SH. A.), është kompani e licencuar për menaxhimin e deponive sanitare regjionale të mbeturinave Komunale në Republikën e Kosovës, e korporatizuar dhe e regjistruar si Shoqëri Aksionare konform Ligjit Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregtare.

Kompanitë e licensuara, apo sektori privat, janë kompani të cilat licensohen nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor dhe ofrojnë shërbimet për grumbullimin, trajtimin, riciklimin, transportimin dhe deponimin e llojeve të ndryshme të mbeturinave.

3. ASPEKTI INSTITUCIONAL

3.1 Organizimi në nivel qendror

Kuvendi i Republikës së Kosovës, si organi legjislativ i vendit, është përgjegjës për pjesën e miratimit të ligjeve, në këtë rast në fushën e menaxhimit të mbeturinave dhe në monitorimin e zbatimit të tyre nga komisionet ligjore të formuara. Më konkretisht ai është përgjegjës për: i) miratimin e ligjit për mjedisin, ligjit për mbeturinat dhe kuadrin ligjor relevant për fushën përkatëse; ii) nxjerrjen e strategjive për mbrojtjen e mjedisit; iii) dhënien e rekomandimeve dhe monitorimin e zbatimit të ligjeve nga komisionet e kuvendit.

Qeveria e Republikës së Kosovës, është organi përgjegjës për miratimin e Strategjisë për Menaxhimin e Mbeturinave si dhe për nxjerrjen e udhëzimeve administrative qeveritare.

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës (MMPHI) është organi, i cili propozon, harton dhe mbikqyrë zbatimin e kuadrit ligjor në fushën e menaxhimit të mbetjeve. Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit pranë kësaj ministrie, është organi përgjegjës për aspektet e politikës kombëtare dhe kuadrin ligjor dhe rregullator për menaxhimin e mbeturinave. Konkretisht detyrat e këtij departamenti janë:

- Propozon, harton dhe siguron bazën për krijimin e politikave për mbrojtjen e mjedisit;
- Harton dokumente Strategjike dhe legjislacionin për fushën e mbrojtjes së mjedisit;
- Propozon masa dhe projekte për rehabilitimin e zonave të "nxehta";
- Përcakton dhe propozon investimet dhe financimin në fushën e mbrojtjes së mjedisit;
- Kryen aktivitete administrative dhe profesionale për anëtarësim në Konventa, Traktate, Marrëveshje dhe Organizata ndërkombëtare, për mbrojtjen e mjedisit;
- Ofron mbështetje profesionale, për çështjet që kanë të bëjnë me shfrytëzimin e burimeve natyrore;
- Shqyrton dhe përgatit propozim vendim për kërkesat e palëve, për çështje të ndryshme mjedisore;
- Përgatit raporte të ndryshme për çështje mjedisore.

Ky departament në strukturën e tij ka katër divizione në varësi të tij: i) Divizioni për Edukimin dhe Ndërgjegjësimin Mjedisor; ii) Divizioni për Mbrojtjen nga Ndotja Industriale; iii) Divizioni për Mbeturina dhe Kimikate; Divizioni për Mbrojtjen e Natyrës. Divizioni i cili është drejtëpërdrejtë përgjegjës për sektorin e mbeturinave është Divizioni për Mbeturina dhe Kimikate.

Ky divizion ndër detyrat dhe përgjegjësitë më të rëndësishme ka:

- Hartimin e Strategjisë për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Plan Veprimin për Menaxhimin e Mbeturinave;
- Përgatitjen e programeve për monitorim dhe raportet për gjendjen ekzistuese të mbeturinave;
- Dhënien e licensave për menaxhimin e mbeturinave dhe dhënien e lejeve për eksport, import dhe tranzit të mbeturinave;
- Mbikqyrjen e zbatimit të kuadrit ligjor dhe menaxhimin e mbeturinave të rrezikshme.

3.2 Organizimi i menaxhimit të mbeturinave në nivel komune

Bazuar në legjislacionin kombëtar, respektivisht LIGJI NR. 04 / L-060 Për Mbeturina, grumbullimi dhe trajtimi i mbeturinave dhe shërbimet e tjera të pastrimit i janë deleguar autoriteteve lokale, duke i bërë këto të fundit përgjegjëse për menaxhimin e tyre (Ligji nr. 03/l-040 "Për vetëqeverisjen lokale", 2008). Sipas Ligjit për Mbeturina, autoritetet kompetente për menaxhimin e mbeturinave në Kosovë janë Ministria dhe Komunitetet. Kompetencat e komunave në pajtim me Ligjin për Mbeturina përfshijnë:

- Krijimin e sistemit për menaxhimin e mbeturinave bazuar sipas parimit të hierarkisë për menaxhimin e mbeturinave për territorin e tyre, hartimin e planit lokal të veprimit për menaxhimin e mbeturinave dhe krijimin e kushteve për zbatimin e tij;
- Përgjegjës për Planin Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave (PKMM) dhe zbatimin e tij;
- Hartimin e raportit vjetor për menaxhimin e mbeturinave;
- Rregullimin e përgjegjësive dhe detyrimeve për kryerjen e shërbimeve për menaxhimin e mbeturinave, zbatimin e tyre, organizimin dhe menaxhimin e mbeturinave në territorin e tyre;
- Mirëmbajtjen dhe përkujdesjen për sistemin e informimit të publikut dhe raportimit për kryerjen e punëve të përcaktuara me këtë ligj, si dhe aktet tjera ligjore për menaxhimin e mbeturinave;
- Zbatimin e procedurave të prokurimit, përzgjedhjen e personave të licencuar për mbledhjen, grumbullimin, magazinimin dhe transportin e mbeturinave: inerte, komunale, komerciale, të vëllimshme, dhe mbeturinat nga ndërtimet dhe demolimet e objekteve ndërtimore brënda territorit të tyre;
- Caktimin e tarifave dhe mënyrën e inkasimit të mjeteve financiare për shërbimet komunale;
- Evidentimin e vendeve të ndotura në territorin e tyre, hartimin e projekteve për sanimin e tyre me shënime për lokacionin, karakteristikat hapësinore gjeometrike, lloji i ndotjes, sasia e mbeturinave, afatet për përmirësimin e gjendjes dhe shënime të tjera me rëndësi për realizimin e projekteve.

Përveç saj, në pajtim me Ligjin për Vetëqeverisje Lokale, komunat do të kenë kompetenca të plota dhe ekskluzive për ofrimin dhe mirëmbajtjen e shërbimeve publike, duke përfshirë furnizimin me ujë, kanalizimet dhe kanalizimet atmosferike, trajtimin e ujërave të zeza, menaxhimin e mbeturinave, rrugët lokale, transportin lokal dhe skemat e ngrohjes lokale. Në pajtim me Ligjin për Mbeturinat dhe Ligjin për Vetëqeverisje Lokale, komunat nxjerrin akte nënligjore që rregullojnë.

Referuar ndarjes administrative-territoriale çdo lloj shërbimi që komuna ofron në territorin që administron dhe komunitetit banues planifikohen dhe financohen nga kjo komunë. Paragrafi më poshtë ilustron strukturën e komunës në lidhje me organizimin e sektorit/departamentit për menaxhimin e mbeturinave: Komunat është njësi themelore e vetëqeverisjes lokale, në të cilën banorët e saj realizojnë vetëqeverisjen në pajtim me dispozitat e Ligjit për vetëqeverisjen lokale të Republikës së Kosovës . Organet komunale janë Kuvendi i Komunës dhe Kryetari i Komunës.

Kuvendi i Komunës është organi më i lartë i Komunës, i cili përbëhet prej anëtarëve të tij të zgjedhur nga qytetarët, në pajtim me Ligjin mbi zgjedhjet lokale, i cili ushtron funksionet e pushtetit lokal të përcaktuar me Ligj dhe Statutin e Komunës.

Kuvendi i Komunës së Rahovecit përbëhet nga 30 (tridhjetë) anëtarë.

Kuvendi i Komunës miraton akte juridike brenda fushës së kompetencave të tij, të cilat nuk janë në kundërshtim me sistemin kushtetues dhe ligjor të Kosovës dhe vlejnë për territorin e Komunës së Rahovecit.

Kryetari i Komunës është udhëheqës i degës së Ekzekutivit të Komunës dhe zgjidhet drejtpërdrejt nga banorët që kanë të drejtë vote në Komunë, në përputhje me Ligjin mbi zgjedhjet lokale në Republikën e Kosovës, Kryetari i Komunës zgjidhet për një mandat 4 (katër) vjeçar .

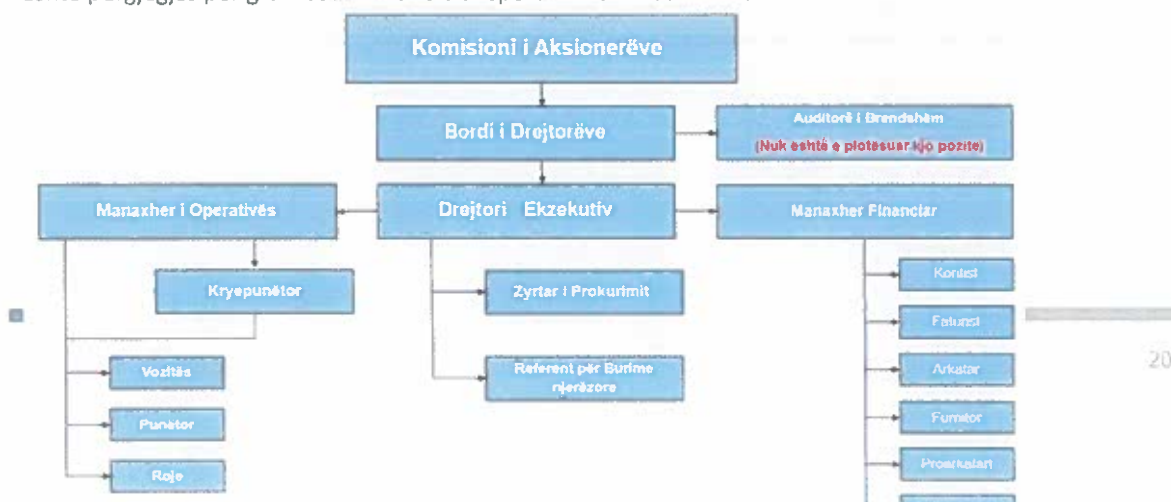
Lista e drejtorive Komunale -Komuna e Rahovecit me Statut ka këto drejtori:

1. Drejtoria e Administratës së përgjithshme
2. Drejtoria e Arsimit
3. Drejtoria për Buxhet dhe Financa
4. Drejtoria për Shëndetësi dhe Per kujdesje Sociale
5. Drejtoria për Ekonomi, Zhvillim dhe Turizem
6. Drejtoria për Gjeodezi Kadastër dhe Pronë
7. Drejtoria për Shërbime Publike Komunale
8. Drejtoria për Bujqësi, Pylltari dhe Zhvillimit Rural
9. Drejtoria për Urbanizem, Planifikim dhe Mbrojtje të Mjedisit
10. Drejtoria për Kulturë, Rini dhe Sport
11. Drejtoria Inspektuese
12. Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim

Rolet dhe përgjegjësitë e organeve komunale në menaxhim të mbeturinave për komunën e Rahovecit janë të ndara sipas kompetencave dhe janë paraqitur si më poshtë:

- Komuna kontraktton operatorët (publik apo privat) për aktivitetet e Menaxhimit të Mbeturinave, duke u bazuar në ligjin përkatës.
- Drejtoria e Shërbime Publike dhe Infrastruktura është përgjegjëse për menaxhimin e të gjitha punimeve në pronën publike dhe komunale, monitorimin e punëve të kompanive të angazhuara për mirëmbajtjen dhe pastrimin e rrugëve dhe hapësirave tjera komunale.
- DSHPI është përgjegjëse për caktimin e tarifave të shërbimeve të grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale nga ndërmarrjet për administrimin e mbeturinave
- Drejtoria e Financave është përgjegjëse për propozimin e taksave, tarifave dhe ngarkesave tjera komunale si dhe inkasimin e tyre.
- Drejtoria e Planifikimit dhe Urbanizimit, është përgjegjëse për planifikimin e zhvillimit hapësor dhe urbanistik të Komunës, ndihmon në përgatitjen e rregullores lokale për kontroll të mbeturinave dhe hedhurinave brenda territorit të Komunës.
- Drejtoria e Inspektionit, është përgjegjëse për mbikëqyrjen dhe aplikimin e ligjeve dhe akteve tjera ligjore në fushën e ndërtimit, tregut, sanitarisë, veterinarisë, bujqësisë, mbrojtjes së ambientit, trafikut urban-komunikacionit, hidroekonomisë, rrugëve etj.
- KRM “EKO Regjioni” NJP “Ambienti” dhe një pjesë kompania private e licencuara “Ekodrinia” ofrojnë shërbim sipas statutit të saj duke ushtruar kompetenca ekzekutive.

Në diagramin më poshtë ilustron struktura organizative në KRM “EKO Regjioni”, si operator publik cili është përgjegjës për grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave komunale në komunën e Rahovecit.

Figure 2. Struktura organizative e KRM "Ekoregjioni"

Ndër të tjerash, sipas legjislacionit në fuqi instruktohen komunat të hartojnë dhe miratojnë kuadrin e nevojshëm rregullator lokal për mbeturina. Kuadri lokal përfshin rregulloret e ndryshme që përcaktojnë proceset e menaxhimit të mbeturinave, përshkruajnë indikatorët, specifikojnë kriteret dhe instruktojnë strukturat lokale në përmbushjen e detyrave dhe funksioneve si dhe në zgjidhjen e problemeve që mund të dalin në vijim. Kuadri rregullator lokal duhet të përfshijë:

- Rregulloren komunale për menaxhimin e mbeturinave: është përgjegjësi e Komunës së Rahovecit të hartojë këtë rregullore e cila përcakton metodologjitë dhe rregullat për shërbimet e pastrimit të qytetit dhe menaxhimit të mbeturinave brenda territorit administrativ të komunë; të hartojë procedura për ankesat e banorëve, si dhe për aplikimin e sanksioneve. Rregullorja duhet të miratohet nga Këshilli Komunal.
- Rregulloren komunale për tarifat e mbeturinave: kjo rregullore ka për qëllim të krijojë një sistem efektiv për mbulimin e kostos së shërbimeve të menaxhimit të mbeturinave. Rregullorja e tarifave të mbeturinave përfaqëson një politikë komunale afatgjatë për mbulimin e kostos, nivelin e tarifave dhe sistemin e mbledhjes së tyre dhe vendos rregulla specifike për autoritetet lokale si dhe për komEKO Regjionin lokal dhe biznesin.

Komuna e Rahovecit gjatë hartimit të PKMM do të synojë të përcaktojë qartë qëllimet dhe objektivat për menaxhimin e mbeturinave në komunë. Për të caktuar objektivat për PKMM 2021-2025 do të bëhet një studim i detajuar i gjendjes mjedisore dhe sektorit të menaxhimit të mbeturinave në nivel komunal, analiza e të cilave do të adresojnë zhvillimin e programeve sipas objektivave të përcaktuara, nxisin qëndrueshmërinë e sistemit primar të grumbulimit të mbeturinave dhe aplikimin e skemave për reduktim dhe ndarjen në burim për riciklim të tyre.

4. KONTEKSTI LOKAL, KORNIZA STRATEGJIKE DHE PROFILI I KOMUNËS

4.1 Përshkrim i përgjithshëm i komunës

Rahoveci është qytet dhe komunë në pjesën jug-perëndimore të Kosovës. Në veri kufizohet me Klinën, në lindje me Suharekën, në pjesën jugore gjendet komuna e Prizrenit, ndërsa në tërë pjesën perëndimore kufizohet me komunën e Gjakovës. Përafërsisht ka diku 276 km² dhe është vendbanim i 56,208 banorëve. Territori i komunës së Rahovecit përfshihet në regjionin e Prizrenit dhe ka një pozitë të mirë gjeografike. Shtrihet në pjesën qendrore të gadishullit Ballkanik dhe i takon Evropës juglindore. Ky territor përfshin pjesën qendrore dhe jugore të rrafshit të Dukagjinit dhe është i ndarë në tri tërësi ose mikro regjione e këto janë: rafshirë-luginore, kodrinore dhe malore. Territori i komunës shtrihet në

hemisferën veriore të Ekuadorit me shkallë 42° e 30' dhe 42° e 50' të gjërsise veriore gjeografike dhe ndërmjet 20° e 21' dhe 20° e 55' të gjatësisë lindore gjeografike. Vendbanimet në komunën e Rahovecit janë të koncentruara në lartësitë mbidetare prej 310 m. (Krusha e Madhe pjesa e re e vendbanimit pjesa lindore të bregut të lumit Drini i Bardhë) deri në 920 m. lartësi mbidetare që është i koncentruar vendbanimi i Zatriqit.

Për nga lartësia mbidetare këto vendbanime ndahen në luginore-rrafshirë, kodrinore dhe malore. Vendbanimet të cilat janë të përfshira në lugina ose rrafshira janë këto : (310 – 350 m.) Xërxa, Fortesa, Gexha, Malësia e Vogël, Drinasi, Denji, Dabidoli, Çifllaku, Nagaci, Hoça e Vogël dhe Retia.

Vendbanimet të cilat janë të përfshira në lartësitë mbidetare prej 350 – 600 m qe i takojnë kategorisë së vendbanimeve kodrinore janë : Rahoveci, Drenoci, Senovci, Pastaselli, Palluzhë, Kramoviku, Mrasori, Hoça e Madhe, Apterushë, Zaçishti, Patoçani i Ulët, Patoçani i Epërm, Nashpalla, Bratotini, Vranjaka, Celina dhe Krusha e Madhe (edhe pse disa pjesë të reja të vendbanimeve të këtyre fshatrave u takojnë pjesës së kategorisë së luginave ose rrafshirave).

Figure 3. Harta e Pozitës gjeografike të komunës së Rahovecit sipas ndarjeve administrative

Tabela 1. Statistika mbi numrin e popullsisë për Komunën e Rahovecit

NJA	Nr. Popullsisë	Nr. Popullsi. Urbane	Nr. Popullsi. Rurale	Nr. Ek.familjare totale	Nr. Bisneseve	Nr. Institucione
Total	56,208	15,892	40,316	9,927	3000	73

* Në të gjitha të dhënat e marra dhe elaboruara në kuadër të planit do të përdoret numri i popullsisë i llogaritur nga Agjensia e Statistikave të Kosovës.

Në territorin e Komunës së Rahovecit ka rezerva të gurit dekorativ dhe minerale si krom, azbest, nikel, kobalt, bakër dhe qymyr guri (thëngjilli). Gurët dekorative: gjendet në afërsi të fshatit Drenovc, në një largësi prej 5, 5 km nga qyteti i Rahovecit. Rezervat për këtë material ndërtimor dekorativ mendohet të jenë rreth 207.386 m³. Shtresat e lezolitit dekorativ janë sipërfaqësore të mbuluara me një shtresë humusi prej 0,5 m. Gurët gëlqerorë : gjenden në Hudhrat e Danit, një vend në veri-perëndim të qytetit të Rahovecit 8 km la

rg tij. Ato shtrihen në formë blloqesh me trashësi që varion nga 0,3 në 2 metra, dhe janë 1,5 metra poshtë sipërfaqes së tokës. Gurët gëlqerore paraqiten në ato të kuq dhe të murrëm. Gëlqerorët e kuq paraqesin më shumë interes ekonomik. Rezerva e gurëve gëlqerore mendohet të ketë një volum prej 382.913 m³. Az bestit : Shtresat e lezolitit të azbestit janë të përqendruara në afërsi të fshatit Rudin/Pastasel ne perëndim të Rahovecit, në një largësi prej 8 km. Sipas hulumtimeve është përcaktuar sipërfaqja e shtresës prej 100.000 m² dhe mendohet që rezerva të kapë shifrën prej 10.000.000 Ton. Kjo e dhënë është e përafërt dhe kërkon hulumtime të hollësishme gjeologjike. Kobalti, Nikeli dhe Bakri - Ne rrethinën e Gurit të Kuq janë konstatuar shtresa e xeheroreve të Nikeli-Kobaltit. Përbërja mesatare e këtij xeherori sipas hulumtimeve të bëra vite më parë për mineralin në formë të ngurtë është (Nikeli 0,18 %, Kobalti 0,13 % dhe Bakri 2,73 %). Sasia e rezervave të këtij xeherori nuk dihet. Kromi: mendohet që ky mineral të gjindet përgjatë luginës së Drinit të Bardhë në një sipërfaqe rreth 60 km² dhe përkatësisht në lokalitetet Qëndresë, Gradisht, lugina e prroit Rimnik, Delja, Shipi në Zadriq, Sharnica mbi Qëndresë, Drenovci, Guri i kuq, Kanzniku, etj. Thëngjilli: gjendet në lokalitetet e Hoçës së Madhe, Krushës, prroit të Nagavcit, Drinasi, etj. Për të përcaktuar sasinë e rezervave dhe cilësitë kalorifike të thëngjillit duhen bërë hulumtime të thella gjeologjike.

Se fundi, sipas Komunës ekziston mundësia që të gjinden shtresa naftë mbajtëse në territorin e Komunës së Rahovecit. Vendodhja e tyre mendohet të jetë në fshatin Kramovik dhe përgjatë rrjedhjes së Drinit të Bardhë deri në Krushën e Madhe.

4.2 Relievi

Komuna e Rahovecit karakterizohet nga një plastikë dinamike, sepse lumenjtë malorë bashkë me përroje me energji të madhe kanë bërë erozionin duke formuar lugina relativisht të thella, të cilat ndajnë malet e zatriqit prej masiveve të tjera në forma të izoluar malore dhe kodrinore. Kuptohet, pamjes së tyre morfologjike të tanishme i ka paraprirë predispozicioni i lëvizjeve tektonike që ndodhën në kohën e terciarit kur mbi shtresat gëlqerore janë formuar shtresa të trasha të shkëmbinjve vullkanikë, të cilët, si rezultat i proceseve postvullkanike.

i. Hidrografia

Në komunën e Rahovecit rrjeti hidrografik është relativisht i dendur. Kjo paraqet pasurinë natyrore të komunës dhe një ndër kushtet për ekzistencën e botës bimore dhe aktiviteteve njerëzore. Rrjetin hidrografik të komunës së Rahovecit e përbëjnë disa qindra burime, puset, burime rrjedhëse dhe të qëndrueshme, si dhe projetet. Burimet – janë format të rëndësishme hidrografike. Në territorin e komunës së Rahovecit ka disa qindra burime periodike dhe të përhershme. Numri i madh i burimeve janë ato burime që burojnë në luginat e prockave – prrojeve dhe rrëzë kodrinve. Më së shumti ka burime në luginën e Rimnikut, lumit të Hoçës, Apterushës etj. Rëndësi të madhe ekonomike kanë burimet të cilat shtrihen në shpatet e luginave dhe shtratit të lumit, pastaj burimet të cilat paraqiten në kodrat terciare të neogjenit. Hulumtimet tregojnë se më së shumti ka burime karstike periodike dhe të përhershme. Burimet e këtilla gjenden në jugperëndim, veri dhe veri-perëndim, në rrëzë të malit Shkozës, Zatriq dhe Kaznik. Shtrirja e vendbanimeve është kryesisht përgjatë ujrrjedhave si dhe burimeve ujore si: Rahoveci, Hoça e Madhe, Zaçishti, Apterusha, Zatriqi, Drenoci, Senoci, Pastasella, Kramaviku e tjerë.

Lumi Drini i Bardhë, edhe pse nuk buron në komunën e Rahovecit, të gjitha përroskat dhe lumenjtë derdhen në të. Nëpër komunën e Rahovecit, ky lum rrjedhë me një gjatësi prej 30 km dhe në pjesën më të madhe është edhe si kufi administrativ i komunave si: Prizrenit, Gjakovës, Malishevës dhe Klinës. Lumenjtë-përroskat të cilat derdhen në Drinin e Bardhë janë: lumi Ratkoc, Rimnik, Palluzhë, Hoçë etj. Për shkak të konfiguracionit të terrenit lugina e Drinit në komunën e Rahovecit është e gjerë rreth 2 deri 5 km. Ndërsa gjerësia mesatare e shtratit të lumit prej 50 deri 100 m, thellësia e shtratit të lumit është 1 deri 5 m.

Lumi Drini i Bardhë ka prerë masivin gëlqeror Gradishin, duke formuar Grykën (Kanjonin) epigjenike atraktive në gjatësi prej 450 m. Në kanjon është ndërtuar Ura e Fshenjtë e cila është e gjatë 70 metra dhe lartësia prej harkut deri te shtrati i ujit është 30 m. Lumi i Hoçës buron në fshatin Hoçë të Madhe, në lartësi mbidetare 420 m, dhe rrjedh nëpër fshatin Brestoc, por para fshatit Brestoc bashkohet me degën e Babindolit dhe disa burime, ndërsa dhe derdhet në Drinin e Bardhë.

Lumi Bellaja është dega e majtë e Drinit të Bardhë, me gjatësi 3 km, prej fshatit Fortesë deri te fshati Rogovë. Lumi Duhle buron në Rahovec dhe është i formuar nga tri burime (Duhlee, Vrellë dhe Sopot) dhe bashkohet me lumin e Rimnikut. Në harta topografike ky lum është i shënuar me emrin Gjegoja që do të thotë për popullin e kësaj ane është i pa njohur. Lumi Rimnik buron në rrëzë të malit Gërgavicë dhe në rrjedhjen e saj i merr disa burime të tjera. Ky lum ka rëndësi të madhe ekonomike për këtë anë. Lumi Rimnik gjatë rrjedhjes së vetë bashkohet me rrjedhën Duhllo dhe në fshatin Fortesë bashkohet me lumin e Sopniqit duke formuar kështu lumin Bellaja. Lumi Sopniq burimin e ka në rrëzë të malit të Drenocit dhe kalon nëpër fshatin Nushpal, Sopniq. Ky lum gjatë stinës së verës thahe dhe mund të quhet si lumi i Thatë. Duhet cekur se janë edhe disa lumenjprocka si: Ratkocit, Kramovikut, Palluzhës e tjera

ii. Bimësia

Në pjesën kodrinore dominojnë pyjet me mjaft lloje dhe janë të përziera. Prej drunjve dallohen pyjet gjetherënëse si: qarri (*quercus cerris*), dhe bungu me rreth 80 %, ahu (*fagus sylvatica*), shkoza (*carpinus orientalis*). Përhapje më të kufizuar kanë llojet tjera që paraqiten si të vetmuara si: brekia, bliri (*tilia kordata*), frashri, dëllinja etj. Janë prezente edhe tipet tjera që janë të ulëta, lloji i shkurreve, si: thana (*cornus mas*), murrizi (*crataegus monogyna*), kaça (*rosa canina*), manaferra e egër (*rubus fruticosus*), shtogu (*sambucus nigra*), kulumbria (*prunus spicosa*), lajthia (*corylus avellana*), në vise të larta fieri shqiponje (*pteridium aquilinum*) etj. Prej bimëve barishtore ka lloje të ndryshme, si ato që rriten në ambient të hapur pa prezencë të drunjtëve, si dhe ato që rriten brenda pyjeve. Këtu rriten edhe bimë të çajit që njihen si çaji i malit (*origanum vulgare*), kantarioni (*hypericum perforatum*), kamomili (*matricaria chamomila*), dredhëza (*fragaria vesca*) etj. Në territorin e kësaj komune ka fare pakë pyje gjethembajtëse. Hapësira e rrafshët e komunës është shumë pak e mbuluar me druj, ndërsa zakonisht rritet shelgu (*salix alba*) në brigje të lumenjve. Bimë të ulëta ka mjaft si: lulëkuqja që rritet zakonisht në grunaja (*papaver rhoeas*), hithi (*urtia dioica*), formacionet e livadheve (tërfilli) dhe shkurre të rralla. Livadhe ka pakë në këtë komunë.

iii. Fauna

Fauna është me mjaft lloje që nuk janë karakteristike vetëm e këtyre hapësirave. Në pyje jetojnë ujku (*canis lupus*), dhelpira, lepuri (*lepus europaeus*), iriqi (*ernaceus europeus*) etj. jeton gjarpri i ujit (*natrix natrix*), gurit (*vipera ammodytes*), bollujca (*tropidonatus natrix*), kërmilli i vreshtës (*helix pomatia*), breshka e rëndomtë (*testudo bermanni*). Llojet e peshqve janë të shumtë. Në lumin Drini i Bardhë jetojnë 18, ndërsa llojet më kryesorët janë: trofta, mustaku, mlyshi, ngjala, krapi etj. Insekte ka shumë lloje si janë: fluturat, milingonat që bëjnë koloni dhe janë disa lloje, merimanga, kaçadreri (*lucanus cervus*) etj. Prej shpezëve jetojnë mjaft lloje si: trishtili kokëzi (*parus major*), zogu i malit, pëllumbi i egër (*columbia livia*), qukapikthi (*dryobates major*), laraska (*pica pica*) qyqja (*cuculus canorus*) etj. Shpezët grabitçare që jetojnë në këtë territor janë shqiponja e zezë (*aquilachyretos*), petriti (*malco tinnunculus*). Shpezët shtegtare që jetojnë janë dallëndyshja, lejleku etj. Sipërfaqja e përgjithshme e pyjeve në dy sektorët është rreth 10800 ha, ku sektori privat ka rreth 1500ha dhe ai publik 9300 ha. Sipërfaqja e përgjithshme e komunës së Rahovecit është e mbuluar me pyje rreth 6065 ha, ndërsa 3205 ha janë sipërfaqe malore e zhveshur. Degradimet e pyjeve janë dukuri sikur në çdo pjesë të Kosovës, e sidomos prerjet ilegale, ku rreth 2200 ha në bazë të dhënave komunale rezultojnë si të degraduara. Pasuritë pyjore shtrihen në veri - perëndim të

komunës (Zatriq, Petkoviq, Kaznik etj.) Dallohen me formacione ahu (fagus sylvatica), qarri (quercus cerris), bungu, shkoza (carpinus orientalis), brekia, bliri (tilia kordata), frashri etj. Përhapje kanë edhe tipet tjera që janë të ulëta lloji i shkurreve si: thana (cornus mas), murrizi (crataegus monogyna), kaça (rosa canina), manaferra e egër (rubus fruticosus), shtogu (sambucus nigra), kulumbria (prunus spicosa), lajthia (corylus avellana), në vise të larta fieri shqiponje (pteridium aquilinum) etj.

4.3 Infrastruktura rrugore

Pozita gjeografike e komunës së Rahovecit në të cilën kalojnë rrugë të rëndësishme i mundësojnë komunikim të mirë dhe mjaft efikas, ku në nivel të komunës administrative të komunës janë të shtrira gjithsejtë 297.6 km rrugë të të gjitha kategorive. Nëse analizohet niveli i mbulushmërisë së sipërfaqes së komunës me rrugë të të gjitha kategorive del se ato janë të shtrira në gjithsejtë 157.1 ha. Komuna e Rahovecit karakterizohet me lidhje shumë të mira të komunikacionit rrugor të cilat ndihmojnë zhvillimin e transportit të udhëtareve dhe të mallrave. Shtrirja e rrugëve Regjionale kryesisht në pjesën qendrore dhe perëndimore të komunës ia ka shtuar rëndësinë kësaj hapësirë. Në komunën e Rahovecit ekziston niveli i katër kategorive të rrugëve (të klasifikuara në Kosovë), duke filluar prej rrugëve magjistrale e deri tek ato të pa kategorizuara. Rrjeta e rrugëve në komunën e Rahovecit përbehet nga:

- ✓ Rrugët magjistrale – M9.1 (Gjakovë - Prishtinë)
- ✓ Rrugë regjionale - (R107 Prizren-Gjakovë, R117 Rahovec-Suharekë, R111 Xerxë Ratkoc-Kramovik, R204 Rahovec- Krushë e Madhe, R110 Malishevë- Rahovec – Xerxë
- ✓ Rrugë lokale (rrugët të cilat i lidhin 34 komuna kadastrale me gjithsej 36 vendbanime, duke përfshirë edhe rrugët që lidhin lagjet më të rëndësishme të vendbanimeve)
- ✓ Rrugë të pa kategorizuara (të cilat lidhin lagjet e fshatit si dhe i lidhin të gjitha hapësirat në të cilat zhvillohen aktivitete socio-ekonomike).
- ✓

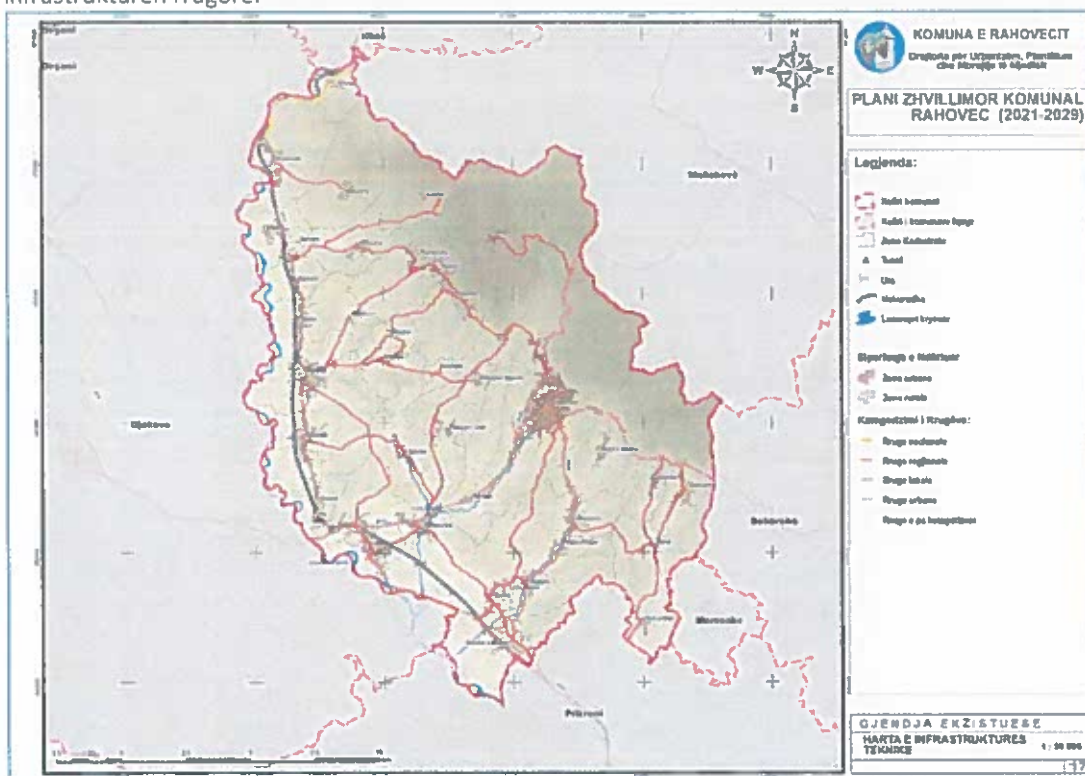
Tabela xx. Rrjeta e rrugëve në komunën e Rahovecit

	Pershkrimi	Gjatesia ne km	%
1	Rruge magjistrale	6.2	2.1
2	Rruge regjionale	64.3	21.6
3	Rruge urbane	30.6	10.3
4	Rruge lokale	114	38.3
5	Rruge e pakategorizuar	82.5	27.7
	Total	297.6	100

Nga totali i përgjithshëm i rrugëve 297.6 km, sa janë në komunën e Rahovecit sipas gjatësisë, rrugë magjistrale janë 6.2 km (2.1%), rrugë regjionale 64.3 km (21.6%), rrugë lokale 114 km (38.3%), rrugë urbane 30.6 km (10.3%) dhe rrugë të pa kategorizuara janë gjithsej 82.5 km (27.7%). Duke iu referuar analizave të bëra në nivel të komunës, janë nxjerr edhe sipërfaqet e mbuluara me rrugë dhe aktivitete të tjera përcjellëse sipas kategorisë së tyre. Në tabelën në vijim do të paraqesim shtrirjen e rrugëve sipas gjatësisë në km dhe sipërfaqen e tyre në ha.

Numri i banorëve që lidhen me rrugët magjistrale e regjionale dhe kanë qasje direkt në to, është 56317/b, ose 78.7% e totalit të popullsisë së komunës d.m.th. se pjesa me e madhe e popullsisë kanë qasje në këto dy kategori të rrugëve. Kjo nga fakti se ato vendbanime që shtrihen përgjatë këtyre dy kategorive të rrugëve janë kryesisht vendbanime me numër më të madh të popullsisë në nivel komune. Nga tabela

mund të konstatojmë së rreth 78.7% e popullsisë së komunës së Rahovecit kanë qasje direkt në rrugët magjistrale dhe ato regjionale, çka do të thotë se komuna e Rahovecit ka një përparësi të veçantë në infrastrukturën rrugore.

Harta 1_Harta e infrastruktures teknike

LIDHJET HEKURUDHORE - Rrjeti hekurudhor në komunën e Rahovecit është i karakterit regjional dhe ka shtrirje në pjesën perëndimore të komunës së Rahovecit, përkatësisht i takon kategorisë së komunikacionit regional i cili i lidhë Prizren- kalon në territorin e komunës së Rahovecit dhe e lidhë Klinen-Fushë Kosovë). Kjo linjë hekurudhore është një binarësh me gjatësi prej 10.4 km. Komunat kadastrale të cilat preken nga rrjeti hekurudhorë, përkatësisht kanë qasje direkt në këtë rrjet janë gjithsejtë 12, duke filluar nga (Mrasor, Kramovik, Çifllak, Dabidol, Dejnë, Ratkoc, Radostë, Gexhë, Xërxë, në komunën kadastrale të Bellacerkës, Celinë dhe Krushë e Madhe).

Nga tabela mund të konstatojmë se nga totali i përgjithshëm i popullsisë së komunës vetëm 23412 banorë apo 32.73% e popullsisë kanë qasje direkt në hekurudhë. Duke u nisur nga ky fakt mund të konstatojmë se rrjeti hekurudhorë i cili është mjaft i hershem në këtë komunë është edhe si indikator për zhvillimin e vendbanimeve më të rëndësishme të komunës. Rrjeti hekurudhor është i një rëndësie të veçantë, jo vetëm për komunën e Rahovecit por edhe tjerat sepse ndihmon në transportimin e mallrave dhe udhëtarëve. Linja hekurudhore për momentin nuk është në funksion dhe si rrjedhojë nuk ka qarkullim të udhëtarëve dhe mallrave përmes sajë.

4.4 Aspekti socio – ekonomik

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Sipas të dhënave të Censurit të vitit 2011 popullsia rezidente e Komunës është 56.208 banorë, të shpërndarë në 34 vendbanime me një numër total të amvisërive rezidente prej 8221 ekonomi familjare.

Popullsia jeton në gjithsej 37 vendbanime, prej tyre 36 janë fshatra dhe vetë qyteti i Rahovecit. Këto vendbanime kanë dallime të theksuara sa i përket numrit të popullsisë. Në qytetin e Rahovecit jetojnë rreth 15892 banorë që do të thotë se rreth 29 % e popullsisë së tërësishme jeton në këtë qytet, ndërsa në të gjitha vendbanimet tjera jetojnë rreth 40316 banor apo rreth 71 %.

Në tabelën në vijim është paraqitur popullsia e Komunës së Rahovecit sipas regjistrimit të vitit 2011 (të dhënat nga ASK-ja)

Në tabelën më poshtë jepen të dhëna më të detajuara:

Tabela 2.Statistika për Komunën e Rahovecit

NJA	Nr. Popullsisë	Nr. Popull. Urbane	Nr. Popull. Rurale	Nr. Ek.familjare totale	Nr. Bisneseve	Nr. Institucione
Total	56,208	15,892	40,316	9,927	3000	73

Tabela 3.Shpërndarja e popullsisë sipas vendbanimeve

Nr.	Vendbanimi	Nr. Banoreve	Nr.	Vendbanimi	Nr. Banoreve
1	Rahovec	15892	19	Nushpal	220
2	Bellacerkë	2270	20	Opterushë	1911
3	Bërnjak	40	21	Pastasellë	1011
4	Bratotin	396	22	Pataqan I Eperm	533
5	Brestovc	1288	23	Pataqan I poshtem	1077
6	Celinë	1903	24	Petkoviq	731
7	Çifllak	1292	25	Polluzhë	808
8	Dobidol	799	26	Radostë	2346
9	Dejnë + Baboc	1757	27	Ratkoc	3791
10	Drenoc	1587	28	Retijë e Ulet	234
11	Gexhë	660	29	Retijë	771
12	Hoqe e Madhe	124	30	Sapniq	996
13	Hoqe e Vogel	1166	31	Sarosh	6
14	Kaznik	164	32	Senoc	687
15	Kramovik	1125	33	Vrajakë	838
16	Krushe e Madhe	4473	34	Xërxë	3184
17	Mrasor	191	35	Zatriq	535
18	Nagavc	743	36	Zoqishtë	659
			TOTALI		56208

* të dhënat janë marrë sipas databazës së ASK për numrin e popullsisë sipas vendbanimeve 2011

Pjesa më e madhe e vendbanimeve të komunës së Rahovecit kanë më tepër se 1000 banorë. Numër më të madh të popullsisë ka vet qyteti i Rahovecit (15892 b). Sa i përket vendbanimeve rurale, numër më të madh të banorëve kanë vendbanimet: Krushe e Madhe (4473 b), Ratkoc (3791 b), Xërxë (3184 b), Radost

(2346 b), Bellacerka (2270 b), Ofterush (1911 b). Ndërsa vendbanimet që kanë numër më të vogël të popullsisë janë: Bërnjak (40 b), Kaznik (164 b). Mrasor (191 b), Nashpall (220 b).

Komuna e Rahovecit është komunë në zhvillim e sipër për sa i përket veprimtarisë urbaniztike dhe planit zhvillimor. Pjesëmarrja e veprimtarive prodhuese dhe shërbyese në krahasim me veprimtaritë tjera ekonomike është e konsiderueshme, duke treguar një pjesëmarrje më të madhe në biznesin privat.

Sipas statistikave, në vitin 2011 janë 3215 biznese të regjistruara në zyrën për regjistrim të bizneseve, ndër të cilat aktivitetet biznesor komercial ushtrojnë 2966 biznese në njësi territory kryesisht me fluks në zonën qendër urbane .

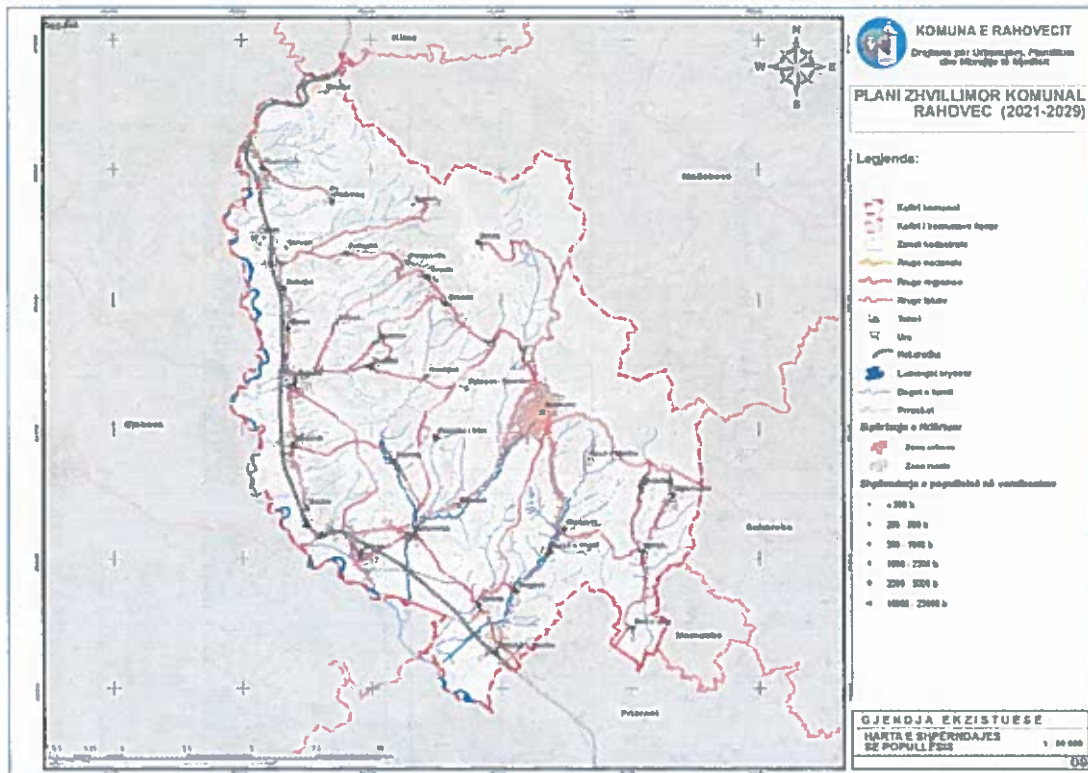

Figure 4. Harta shpërndarëse e opullsisë

i) Industria dhe Ekonomia

Sektori i industrisë në Komunën e Rahovecit, bazohet kryesisht në industrinë agro-industriale, përpunimin e rrushit dhe të grurit, industrinë e plastikës, ndërtimtarisë, teknologjinë përpunuese të metaleve, teknologjive për ngrohje dhe ftohje, artizanate ,tregëti, shërbime etj. Pas luftës, ndërmarrjet e vogla kanë shfaqur tendencën për shfrytëzimin dhe përpunimin e gurit, rërës, zhavorit dhe argjilës, evidente me një shkatërim joselektiv të resurseve.

Duke e pasur parasysh nivelin e përgatitjes profesionale dhe shpirtin ndërmarrës, shumë individë kanë filluar me biznese individuale dhe familjare duke trasuar rrugën për një të ardhme dhe duke u bazur në ekonominë e tregut, si e vetmja perspektivë zhvillimore.

Rritja e bizneseve kërkon dhe qasje të re, si nga ana e themeluesve të tyre, sistemi bankar, institucionet të cilat duhet të merren më seriozisht lidhur me qasjen e përkrahjes, sidomos me infrastrukturë si dhe me

legjislacion, i cili do të jetë i favorshëm për investuesit potencial. Ruajtja e shpirtit ndërmarrës duhet të stimulohet dhe konsiderohet si vlerë për ekonominë kosovare. Për zhvillimin e ardhshëm, duhet t'i kushtohet kujdes i veçantë ruajtjes dhe zgjerimit të këtij lloji të aktiviteteve ekonomike, të cilët kontribuojnë në zhvillimin ekonomik, si dhe në kualitetin e jetës urbane.

Në sektorin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme ekziston një asistencë e konsiderueshme e organizatave vendore dhe ndërkombëtare, të cilat janë përkushtuar për stabilizim dhe profesionalizim të ekonomisë. Organizatat ofrojnë asistencë për të zhvilluar prodhime të reja, si dhe tregun për to. Përkrahja gjithashtu vjen edhe nga institucionet gjegjëse të nivelit institucional me qëllim të krijimit të një mjedisi favorizues për zhvillimin ekonomik. Kjo i referohet, sikur është përmendur më parë, arsimimit profesional, çertifikimit të standardeve profesionale, standardeve për kualitet në menaxhim, prodhimtarisë, prodhimeve, etj.

Të gjitha këto aktivitete kontribuojnë në stabilizimin e NVM-ve si bazë e rëndësishme e ekonomisë së Kosovës, gjegjësisht qytetit të Prishtinës, duke sjellur sa më shumë prodhime kosovare në treg dhe duke ofruar mundësi të reja punësimi.

Gjendja ekonomike e bujqve është mjaft e rëndë. Përpos tregut të redukuar 15 , kemi të bëjmë me një import të pakontrolluar dhe joselektiv të produkteve bujqësorë gjë që i bjen prodhuesit tanë të pemëve dhe perimeve në pozitë mjaft të rëndë.

Edhe përkundër përmirësimeve të shënuara viteve të fundit dhe shenjave të ringjalljes ekonomike, komuna e Rahovecit ende nuk ka arritur t'i tejkalojë problemet e papunësisë dhe varfërisë. Papunësia është një ndër problemet me të cilën më së shumti po përballet shoqëria kosovare. Shkalla e papunësisë në Kosovë është më e larta në rajon. Kjo shkallë e lartë e papunësisë është 44.4%. Vlerësohet se 1/3 e popullsisë së Kosovës është nën moshën 16 vjeç, ndërkaq rreth 60% e popullsisë janë në moshë pune. Kjo shkallë e lartë e papunësisë prek më së shumti femrat ku ato në bazë të të dhënave statistikore të Ask 2011 numri I të punësuarve femra në Komunën e Rahovecit arrin diku rreth 11 % nga numri total I të punësuarve.

Ndërsa, pas grumbullimit të dhënave nga Qendra për Punë Sociale për numrin e popullsisë me asistencë sociale, familjeve dhe kryefamiljarëve nëna me asistencë sociale dhe analizave të bëra na paraqitet shkallë e lartë e varfërisë ekstreme. Këto të dhëna, na ndihmojnë sadopak në paraqitjen e gjendjes ekzistuese të popullsisë për secilin vendbanim të komunës.

Sipas të dhënave del se në komunën e Rahovecit ekzistojnë 2581 persona apo 590 familje që jetojnë me asistencë sociale, që nënkupton se kjo pjesë e popullsisë jeton në varfëri ekstreme. Ndërkaq, varfëria e përgjithshme përfshinë një përqindje më të madhe të popullsisë.

Figure 5. Ekonomia- Industria shpërndarja

ii) Banimi dhe zhvillimi Urbanistik:

Komuna e Rahovecit karakterizohet me vendbanime sipas shumëllojshmërisë pa ndonjë standart të caktuar urbanistik, ku sipas të dhënave ndërtimi ka marrë vrull pas viteve 2000 dhe janë krijuar hapësira të reja me ndërtime banesore shumëkatëshe për arsye të rritjes së numrit të popullatës (shkalla e lartë e natalitetit, migrimi). Kjo kërkesë theksohet sidomos me shkatërrimet e bëra gjatë luftës.

Në komunën e Rahovecit janë identifikuar 10 vendbanime jo formale, një nga të cilat ndodhet në zonën urbane dhe 9 në zonat rurale. Në këto vendbanime jetojnë kryesisht banorë të komunitetit rom, ashkali, egjiptian dhe shqiptar. Karakterizohen me mungesë të infrastrukturës fizike dhe infrastrukturë sociale si dhe kanë ndikim negativ në mjedis.

Sipërfaqja e përgjithshme e Vendbanimeve jo formale në Komunën e Rahovecit është 12.2 ha. Në të gjitha këto vendbanime jetojnë gjithsej 1556, me 293 ekonomi familjare.

Vendbanimet jo formale gjenden në këto vendbanime: Një pjesë e qytetit të Rahovecit, dhe pjesë apo lagje të fshatrave Bellacërk, Xërxë, Gexhë, Radost, Ratkoc, Çifllak, Dabidol dhe dy pjesë të fshatit Drenoc.

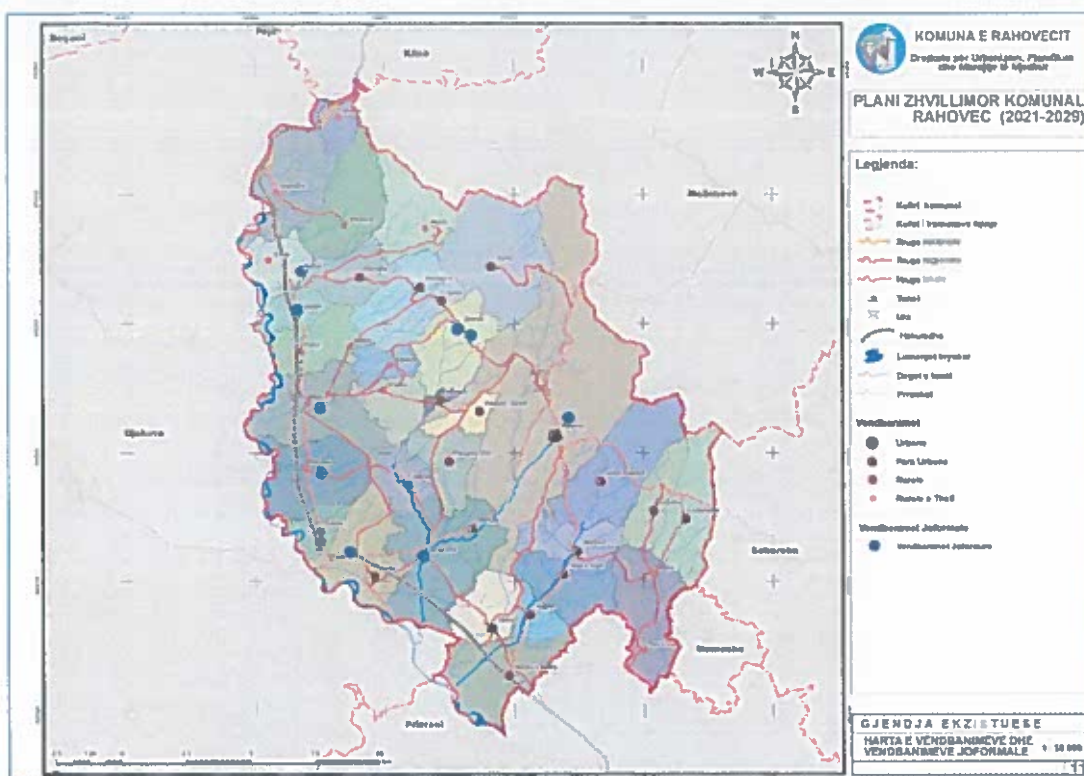

Figure 6. Ndertime në zona të reja shtesë

iii) Bujqësia

Duke marrë parasysh kushtet e favorshme topografike⁸, klimatike dhe agro-ekologjike puna në bujqësi, vreshtari dhe verari përbën aktivitetin themelor ekonomik në Rahovec në të gjitha aspektet duke përfshirë prodhimin, burimin e të ardhurave dhe punësimin. Rreth 90% të tokës së komunës së Rahovecit përdoret si tokë punuese për bujqësi, e sidomos tokat kodrinore që përdoren si territore vreshtare. Toka e punueshme prej total cca 14000 Ha, është e mbuluar me sistem të ujitjes nga Drini i Bardhë në sipërfaqe prej 3500/Ha. Rreth 70% e popullsisë në qytet dhe fshat sigurojnë ekzistencën nga aktivitetet bujqësore si në vreshtari dhe perimtari, etj.

Tab xx. Destinimi i sipërfaqes

Destinim i sipërfaqes	%
Pyje (6932 ha)	25.2
Kullosa (3921 ha)	14.2
Livadhe (252ha)	0.9
Degradim (403 ha)	1.5
Sip_bujqesore (12020 ha)	43.6
Vreshtat (2415 ha)	8.8
Zonat e ndertuara (1310 ha)	4.8

Lumi (193 ha)	0.7
Varrezat (104 ha)	0.4

Numri i ekonomive familjare apo fermave mendohet të jetë rreth 4815. Sasia e sipërfaqes së tokës bujqësore në pronësi të një ferme sillet prej 0.5 -2 Ha, ku kemi të bëjmë me parcelizimin e tokës, të disfavorshme për zhvillimin e një bujqësie intensive. Duke llogaritur që një familje ka mesatarisht 7 anëtarë, numri i përgjithshëm i banorëve që jetojnë vetëm nga të ardhurat nga puna në bujqësi (ekonomi për ekzistencë) rezultojnë të jetë rreth 33,700 banorë. Rrushi industrial blihet nga ndërmarrjet dhe minipodrumet në Rahovec përderisa rrushi i tryezës shitet në tregun e brendshëm në Kosovë si dhe jashtë saj si në Shqipëri, Mal të Zi dhe Serbi. Prodhimi i perimeve përdoret kryesisht për konsum shtëpiak dhe shitje në tregjet e Rahovecit, Prishtinës, Gjilanit, Pejës, Mitrovicës dhe Prizrenit.

Prodhimtaria e rrushit dhe produkteve të tij ka traditë mijëvjeqare, Këto të dhëna vërtetojnë ekzistencën e kësaj prodhimtarie që në shekullin e parë të erës së re.

4.5 Gjendja e përgjithshme mjedisore

Gjendja e mjedisit në komunën e Rahovecit nuk është e mirë. Degradimi i tij është rezultat i ndërtimeve të pakontrolluara në zonat e mbrojtura të natyrës ashtu edhe jashtë tyre, infrastrukturës jo adekuate, shtimit të numrit të automjeteve dhe importimit të mjeteve motorike të vjetruara në Kosovë, importi i vajrave dhe derivateve të kualitetit të dobët (me sasi të lart të sulfurit), deponimi i joadekuatit të tyre, ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore nga mungesa e trajtimit të ujërave të zeza, prerjes së pakontrolluar të pyjeve, akumulimit të plehrave urbane si pasojë e mos menaxhimit të mirë, mungesës së riciklimit dhe trajtimit të ujërave të zeza. Probleme të theksura janë edhe/

- Degradim i shtretërve të lumenjve
- Shfrytëzimi i pa kontrolluar i inerteve,
- Deponitë joformale të mbeturinave,
- Shkarkimi i ujërave të zeza të patrajtuara,
- Ngrohja individuale me thengjill dhe dru e objekteve, në mungesë të ngrohjes qendrore në pjesën urbane,
- Mbrojtja jo e mirë nga vërshimet dhe erozioni
- Ndërrim destinimi i tokave bujqësore në ato ndërtimore
- Shtirja e vendbanimeve përgjatë lumenjeve

Infrastruktura e ndërtuar për mbrojtje -nga rreziqet hidrometeorologjike në vitet e fundit në territorin e komunës nuk funksionojnë. Paralufte ky sistem ka funksionuar për mbrojtje nga breshëri sidomos në dy pika, ku efekti i mbrojtjes ka qenë evident. Kjo mbrojtje ka qenë kryesisht për mbrojtje nga breshëri. Mirëpo, infrastruktura e ndërtuar për mbrojtje nga vërshime nuk ka. E që për të ardhmen duhet menduar.

Problemet serioze mjedisore lidhen me shfrytëzimin joracional të burimeve natyrore të cilat pastaj shkaktojnë ndotjen e ajrit, ujit dhe tokës, prishin pejsazhin, kërcënojnë biodiversitetin dhe burimet natyrore.

Burim kryesor në ndotjen e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore në Komunën e Rahovecit vazhdon të vijë prej mungesës së sistemit të kanalizimit për ujërat e ndotura (të zeza) në pjesën rurale të territorit komunal. Kryesisht në pjesën rurale mungon sistemi i kanalizimit dhe kullimit. Deponimi i mbeturinave industriale në afërsi të lumenjve e rëndon këtë gjendje edhe më tepër në cilësinë e ujërave që gjinden në komunë.

Referuar raporteve të mëhershme lidhur me gjendjen e mjedisit në komunë, progress i konsiderueshëm që është bërë nga komuna e Rahovecit në sektorin e menaxhimit të mbeturinave, si rrjedhojë e së cilës komuna ka shtrirë shërbimin e grumbullimit në nivel territorial duke shërbyer të gjitha ekonomitë familjare, bizneset dhe institucionet si dhe duke eliminuar shumicën e deponive ilegale me mbetje kryesisht të amvisërive apo të përziera. Përkundër aktiviteteve të komunës, verifikohen prezencë të deponive ilegale me përbërje të llojeve të mbeturinave kryesisht të ndërtimit dhe demolimit, apo të përziera, problematikë kjo që duhet të adresohet për zgjidhje prej komunës së Rahovecit në planifikimin dhe përcaktimin e hapësirave për trajtimin e këtyre llojeve të deponive. Deponitë ilegale të mbeturinave paraqesin rrezik permanent për banorët e Komunës, ku përmes përmes zbërthimit të materieve emetojnë lëndë toksike të dëmshme për shëndetin e njeriut duke u shpërndarë edhe në ujërat nëntoksore si pasojë e përzierjes me rreshjet e shiut (prezencë e materialit asbest tek mbetjet që derivojnë prej prishjeve të ndërtimit).

- Njëherësh është e domosdoshme zhvillimi i planeve dhe praktikave që favorizojnë menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave duke stimuluar zhvillimin e programeve të ndarjes në burim të mbeturinave të riciklueshme apo atyre organike, programe këto që duhet të fillojnë që nga mbledhja e ndarë e mbeturinave nga ekonomitë shtëpiake. Gjithashtu, në plane të saj komuna duhet të ndërrojë plane konkrete për trajtimin e mbeturinave, referuar edhe ndërtimit të qendrës për Riciklim në territorin e saj komunal. Aktualisht, sasia e mbeturinave të mbledhura në komplet territorin komunal [ton/javë dhe ton/vit] 91.65 t/javë , 4766 t/vit. rreth 0.62 kg/ditë banorë mbeturinë urbane dhe suburban, 0.5 kg/ditë banorë rurale dhe 0.4 kg/ditë banorë rurale e thellë.

5. KONTEKSTI LOKAL I MENAXHIMIT TË MBETURINAVE

5.1 Situata aktuale e shërbimi të grumbullimit të mbeturinave në komunë

Aktualisht shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në komunën e Rahovecit ofrohet në tërë territorin e komunës do të thotë 100%. Operatorët e autorizuar nga komuna e Rahovecit respektivisht nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinorë janë Ndermarrja Publike "Ekoregjioni" me njësinë e saj "Ambienti" mbulon territorin e Rahovecit. Pjesëmarrja e komunës së Rahovecit në këtë ndërmarrje është 8%, ndërsa përveç "Ekoregjionit" në Rahovec operon edhe kompania private "Ekodrinia" e cila po ashtu mbulon një pjesë të territorit të komunës. KRM "EKO Regjioni" ofron shërbimin për 56208 banorë bazuar në të dhëna të ofruara nga komuna. Kjo kompani kryen faturimin dhe inkasimin e të hyrave nga tarifat e pastrimit nga bizneset dhe institucionet publike ndërkohë që inkasimi për ekonomi familjare kryhet prej anës së Komunës së Rahovecit. Sipas raportit të AMMK në vitin 2018 janë arketuar 91.11% kurse vitin 2019 96.35% të mjeteve. Komuna e Rahovecit ka kontratë të

rregullt sipas legjislacionit përkatës që e lejon dhe realizon pagesën e rregullt për shërbim tek KRM “EKO Regjioni” sipas vlerës vjetore **134,0000** Euro në vit.

Nga të dhënat e mundësuar nga kompania publike dhe komuna, për vitin 2020 nga komuna, shërbimi kryhet për 39,772 banorë në 3072 ekonomi familjare në zonë urbane dhe 6064 ekonomi familjare në zonë rurale, në numër total 9136 ekonomi familjare duke i përfshirë të dyja kategoritë e amvisërive. Gjithashtu shërbimi i grumbullimit të mbeturinave kryhet në të gjitha bizneset aktive dhe institucionet në tërësi territoriale ku ngarkesa e faturimit aplikohet prej KRM “EKO Regjioni”.

Tabela 4. Numri i klienteve në faturim (referuar të dhënave të ASK dhe të paraqitura nga KRM “EKO Regjioni”)

Komuna	Klientë gjithsej në zonën kadastrale				Klientë të faturuar = shërbyer				
	Ekonomi familjare ASK	Bisnese	Insitucione	Totali konsumatorë	Ek.fam Resident	Ek fam joresid end	Bisnes e.	Insitucione	Totali në shërbim
Rahovec	3072	2000	195	16,577	11 676	2817	2000	195	16 695

Kompania e cila është e licencuar për administrimin e mbeturinave dhe punon në bazë të rregullores për menaxhimin e mbeturinave në Komunën e Rahovecit, bazuar në dispozitat e Ligjit Nr. 04/L-060 për Mbeturina e miratuar nga Kuvendi i Komunës . Si kompani Regionale publike punon sipas Ligjit Nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike dhe Ligjit Nr. 02/L-123 për Shoqëritë Tregëtare.

Aspektet operacionale të **menaxhimit të mbeturinave në Rahovec udhëheqen nga KRM “EKORregjioni” njesia “Ambienti”**. Për të cilën aksionare kryesore me **61.8% është** vetë Komuna. KRM “EKORregjioni” është kompani rajonale publike, e cila operon me vetëfinancim. Kompania shërben tri kategori të konsumatorëve, respektivisht konsumatorët e ekonomive familjare, bizneset dhe insitucionet. Po ashtu kompania ofron shërbim në grumbullim të mbeturinave derë më derë dhe vetë-inkason mjetet për shërbimin e ofruar vetëm tek bizneset dhe institucionet aktive të regjistruara sipas tarifave të përcaktuara nga komuna e Rahovecit.

KRM “EKO Regjioni” me njesinë **“Ambienti” dhe** se bashku me kompanie private **“Ekodrinia” i dergojne mbeurinat ne Deponine Rajonale ne Landovice te Prizrenit me nje tarif prej 5.74 € / ton.**

Gjithashtu, kjo kompani shërbimin e saj e zhvillon duke u bazuar në Dy aktiviteteve; primar (grumbullimi dhe depozitimi i mbeturinave) dhe sekondar (me kontrata të veçanta si larje fshirje, mirëmbajtje hapësirash të gjelbra etj).

Kompania nuk e bën grumbullimin e mbeturinave të ngurta ndërtimore si dhe mbeturinat të hekurit, ndersa mbetjet shtazore grumbullohen me kërkesë nga Komuna dhe me procedurë dhe kontrata të vecanta dhe gjatë groposjes ato dezinfektohen përmes gëlqerosjes.

Aktivitetet e saj, kompania i realizon përmes departamenteve operative dhe shërbimit për konsumatorë, të cilat përbëjnë tërësinë e ndërmarrjes.

Lidhur me krahasimin e të dhënave dhe raporteve mbulueshmëria e territorit të Komunës së Rahovecit me ofrimin e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave është 100%. Edhe perkunder mbulueshmerise totale me sherbime prap ka banore ose familje qe nuk marrin keto sherbim. Arsyet kryesore per grumbullimin jo te plote te mbeturinave lidhen me nivelin e ulet te vetedijes qytetare, kapacitete te kufizuara te Ndermarrjes Publike, pagesa e ulet e sherbimeve etj. M kete rast krijhen edhe shume deponi ilegale nga persona te papergjegjshem. Nese i referohemi raporteve të deponive ilegale sipas krahasimit të viteve referente 2019 dhe 2018, sipas ketij raporti jane gjetur 20 deponi ilegale ne komunen e Rahovecit.

Tabela 5. Numri i deponive sipas raportit të fundit i AMMK 2020 për vlerësimin e vitit kalendarik 2019

Madhësia – Sasia e deponisë		Deponitë ilegale	
		Sasia #	Përqindja
E vogël	1-5 200l qese mbeturinash / karroca dore,	11	55%
E mesme	5-20 200l qese mbeturinash / karroca dore,	6	30%
E madhe	> 20 karroca dore, dmth kamion i nevojshëm.	3	15%
Totali		20	100%
Karakteristikat e deponive		Sasia në numër	Sasia në përqindje
Mbeturina të amvisërisë (A)		6	30%
Mbeturina inerte / ndërtimore (N)		4	20%
Mbeturina industriale dhe të rrezikshme (R)		-	-
Mbeturina të vëllimshme (V)		-	-
Mbeturina të përziera (A, N, R, V)		10	50%
Totali:		20	100.00 %

Referuar karakteristikave të deponive ilegale sipas llojit të mbeturinave që gjenden në to, sipas raporteve prej kësaj komune vlerësohen se:

- 6 janë deponi me Mbeturina te amvisërisë (A)
- 4 janë deponi me Mbeturina inerte / ndërtimore (N)
- 10 me përbërje të Mbeturinave të përziera (A, N, R, V).

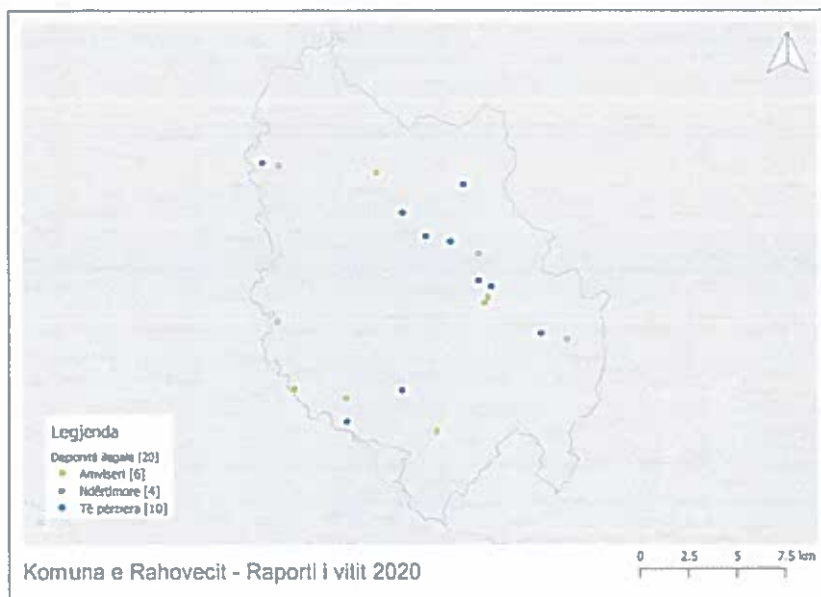

Fig 6: Harta e llojeve dhe përbërjes së mbeturinave sipas prezencës së deponive ilegale, Komuna e Rahovecit (verifikimi 2020)

5.2 Mbuleshmëria me shërbimin e menaxhimit të mbeturinave

Shërbimi i grumbullimit, transportit dhe trajtimit të mbeturinave realizohet nga Ndermarrja Publike "Ekoregjioni" me njësinë e saj "Ambienti" dhe kompania private "Ekodrinia".

Komuna raporton se në territorin e saj gjenerohen rreth 4,766.00 ton mbeturina në vit (2019) ose një mesatare prej rreth 91.65ton/javë që vjen si rezultat i llogaritjes nga prodhimi i gjenerimit mesatar (referuar të dhënave të ofruara nga komuna,DSHP), Shtrirja zonale e amvisërive dhe bizneseve, institucioneve (klientët), të cilët janë të përfshirë në shërbimin e menaxhimit të mbeturinave sipas kompanisë "Ekoregjioni" dhe "Ekodrinia" janë:

- Zona Urbane: e cila i takon vetëm Rahovecit si qytezë – 3072 klient
- Zona Rurale: zonat e mbetura të rrethinës – 6064 klient.

Sipas të dhënave, niveli i ofrimit të shërbimit konsiston në 69,9% vitin 018 dhe 70,8% ve vitin 2019 të territorit ku kompania publike ofron shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në 53.43 % të numrit të klientëve dhe ajo private në pjesën e mbetur.

Kapaciteti i gjenerimit sipas koeficientit të gjenerimit të mbeturinave për kokë banori, referuar raportit të ASK për menaxhim të mbeturinave gjate vitit 2019 janë prodhuar 203,49 kg/vit ose 0,56kg/dite do të nënkuptojnë si vijon:

- Urbane dhe suburbane 0.62 kg/ditë banorë

- Rurale 0.5 kg/ditë banorë
- Rurale e thellë 0.4 kg/ditë banorë

Referuar tabelës së mësipërme sipas shpërndarjes së popullsisë, kapaciteti i gjenerimit të mbeturinave për Komunën e Rahovecit do të nënkuptojë që në nivel të zonës urbane gjenerohen rreth 3 596 ton mbeturinë në vit dhe në zonë rurale rreth 6 622 tonë mbeturinë në vit; total ky, i cili do të përkohë me kapacitetin e gjenerimit të mbeturinave për Komunën e Rahovecit në 10 218 tonë/ mbeturinë në vit.

Kompania shërben tri kategori të konsumatorëve respektivisht konsumatorët shtëpiak, bizneset dhe institucionet. Konsumatorët shtëpiak ndahen sipas mënyrës se si e pranojnë shërbimin, në konsumatorë shtëpiak të cilët pranojnë shërbimin derë më derë dhe konsumatorë të pajisur me kontejnerë. Bizneset ndahen në biznese të vogla dhe të mesme të cilat pranojnë shërbimin pa kontrata dhe bizneset të mëdha me kontrata të veçanta të shërbimit. Bizneset e vogla dhe të mesme një pjesë e tyre shërbehet me shërbimin derë më derë dhe pjesa tjetër është e pajisur me kontejnerë të veçantë. Bizneset me kontrata janë të pajisura me kontejnerë të veçantë. Institucionet janë kategori e tretë e konsumatorëve dhe hiq ndonjë zyre të vogël të OJQs, avokatie apo të ngjashme zakonisht janë me kontrata të veçantë dhe të shërbyer me kontejnerë të veçantë.

Periodha kohore e grumbullimit të mbeturinave zakonisht zhvillohet nga ora 07:00 – 14:00.

Për procedurën dhe metodologjinë e caktimit të tarifave, kompania ka aplikuar tarifat që kanë qenë sipas modelit të ZRRUM-it (2006), të ndryshuara dhe aprovuara nga Bordi i Drejtorëve në Qershor të vitit 2012, të cilat ende janë në fuqi. Mekanizmi i inkasimit për momentin në amvisëri dhe biznese të vogla bëhet përmes Inkasantëve dhe arkës ndihmëse, por ka raste që bëhet edhe nëpërmjet llogarisë rrjedhëse nga konsumatori. Kurse tek bizneset e mëdha dhe institucionet, inkasimi bëhet përmes arkës dhe llogarive rrjedhëse.

Referuar situatës së mëhershme mjedisore në komunë në disa zona periferike të qytetit dhe zona rurale ekzistojnë deponi ilegale të reja apo të vjetra. Por, edhe përkundër përpjekjeve të komunës në disa zona periferike të qytetit dhe zona rurale ekzistojnë deponi ilegale ku sipas vlerësimeve (raporti i fundit i AMMK 2020 për vlerësimin e vitit kalendarik 2019) rreth 20 deponi të ndara në 11 deponi të vogla, 6 të mesme dhe 3 të mëdha gjenden në territorin e komunës.

Për qëllime të organizimit të menaxhimit të mbeturinave është krijuar sistemi i zonimit të territorit.

Zonimi i territorit është bazuar në kriteret :

- Shpërndarja proporcionale e zonave të drejtmeve dhe linjave të operimit të ne menaxhimit të mbeturinave
- Shpërndarja në bazë të numrit të banorëve
- Shpërndarja në bazë të numrit të amvisërive
- Shpërndarja në bazë të numrit të objekteve

Zona e synuar për Planin Lokal të Menaxhimit të Mbeturinave është e gjithë zona administrative e Komunës së Rahovecit. Zona që synohet të arrihet me shërbimin e grumbullimit të mbeturinave në kuadër të Planit Lokal të Menaxhimit të Mbeturinave janë disa familje të fshatrave të zonës së 2 (ngjyra e hapur) ku synohet të futen në sistem edhe 533 ekonomi familjare shtesë ku deri tash në një mënyrë apo tjetër nuk kanë qenë pjesë e sistemit të menaxhimit të mbeturinave, detajet

e fshatrave dhe gjenerimit të mbeturinave mund të shihen në tabelën e mëposhtme së bashku me synimin për mbulueshmëri gjatë implementimit të këtij plani :

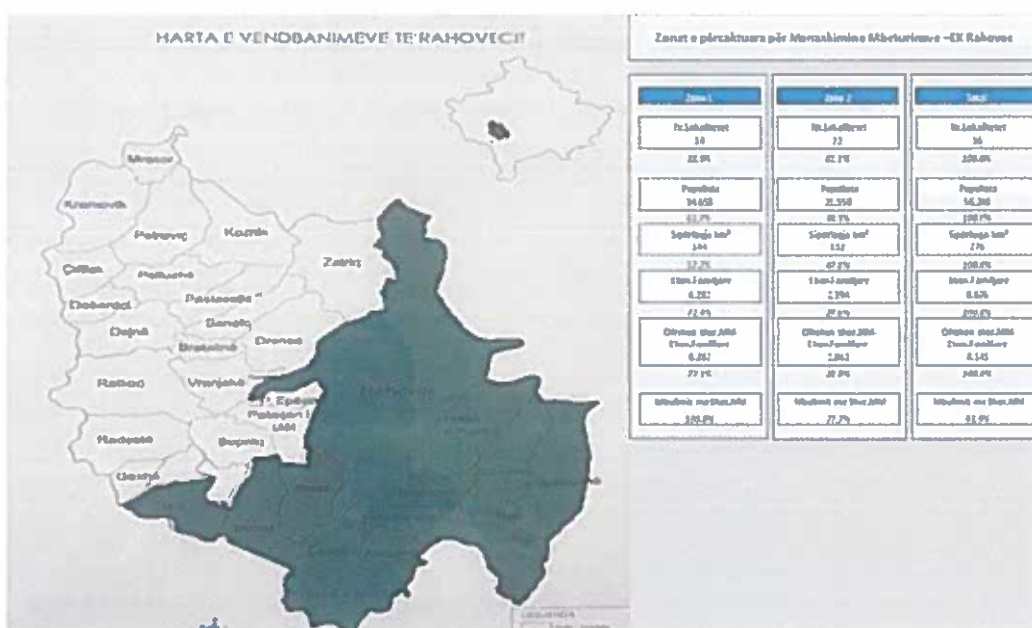

Figure 7.Ndarja e territorit në zona të shërbimit- Komuna Rahovec

Shërbimi realizohet në ditë të caktuara sipas planit operativ të kompanisë dhe ofrohet përmes shërbimit në kontenerë të përbashkët kryesisht në zonën urbane dhe derë më derë në zonat rurale dhe në amvisëri në banim individual në shtëpi private në zonën urbane (ZONA 1).

Kategoria -Zonimi	Zona 1	Zona 2	Total
Numri i Lokalitetit	14	22	36
Mesatarja ne km	7.90	15.64	24
Sipërfaqja në km ²	144	132	276
Numri I ekonomive lokale	6282	2394	8676
Nr. e ekon. fam. /ofrohen sher. MM	6282	1861	8143
Shkalla e mbulimit me sherb. MM	100%	77.7%	93.9%
Numri I Popullates	34658	21550	56208
Numri I popullates ne %	61.7%	38.3%	100%
Gjen. mbetu. në vit	7099	3512	10611

PLANI KOMUNAL PER MENAXHIM TË MBETURINAVE

Gjen. mbetu. në vit në %	66.9%	33.1%	100%
--------------------------	-------	-------	------

Kategoria	Popullata	%	Sip. km ²	%	Mbeturinat	%
Urbane	15892	28.3%	49	17.8%	3596	33.9%
Para Urbane	4205	7.5%	39	14.0%	952	9.0%
Rurale	21670	38.6%	102	37.0%	3955	37.3%
Rurale e Thellë	14441	25.7%	86	31.2%	2108	19.9%
Totali	56208	100%	276	100%	10611	100%

Tabela 6- Tabelat përmbledhëse e veçorive të zonës –KK Rahovec

Zona	Nr. lokalitet	Mesa, km	Sip. km ²	Nr.ekon. Fam.	Nr. i popullatës	Gjen. i mbet. në vit
Urbane	14	7.90	144	6282	34658	7099
Para Urbane	22	15.64	132	2394	21550	3512
Totali	36		276	8676	56208	10611

Zonat e përcaktuara për Menaxhimin e Mbeturinave –KK Rahovec		
Zona 1	Zona 2	Total
Nr.Lokalitetet 14 38.9%	Nr.Lokalitetet 22 61.1%	Nr.Lokalitetet 36 100.0%
Popullata 34,658 61.7%	Popullata 21,550 38.3%	Popullata 56,208 100.0%
Sipërfaqja km ² 144 52.2%	Sipërfaqja km ² 132 47.8%	Sipërfaqja km ² 276 100.0%
Ekon.Familjare 6,282 72.4%	Ekon.Familjare 2,394 27.6%	Ekon.Familjare 8,676 100.0%
Ofrohen sher.MM- Ekon.Familjare 6,282 77.1%	Ofrohen sher.MM- Ekon.Familjare 1,861 22.9%	Ofrohen sher.MM- Ekon.Familjare 8,143 100.0%
Mbulimit me Sher.MM 100.0%	Mbulimit me Sher.MM 77.7%	Mbulimit me Sher.MM 93.9%

Tabela 7- Zonat përcaktuar e MM e bazuar ne km²

Kategoria	Zona 1	Zona 2	Total	Ne %
Urbane	49	-	49	17.8%
Para Urbane	31	8	39	14.0%
Rurale	55	47	102	37.0%
Rurale e Thell	10	76	86	31.2%
Total	144	132	276	100.0%
Ne %	52.2%	47.8%	100.0%	

Tabela 8- Zonat përcaktuar e MM e bazuar gjenerimin e përlogaritur te mbeturinave

Kategoria	Zona 1	Zona 2	Total	Ne %
Urbane	3,596	-	3,596	33.9%
Para Urbane	592	359	952	9.0%
Rurale	2,764	1,191	3,955	37.3%
Rurale e Thell	147	1,962	2,108	19.9%
Total	7,099	3,512	10,611	100.0%
Ne %	66.9%	33.1%	100.0%	

Tabela 9- Shpërndarja e ekonomive familjare e bazuar ne zonat e përcaktuara dhe kompanitë ofruese te shërbimeve

Opertori	Zona 1	Zona 2	Total	Ne %
Ekodrinia	540	1,861	2,401	29.5%

PLANI KOMUNAL PER MENAXHIM TË MBETURINAVE

NJP "Ambienti	5,742	-	5,742	70.5%
Total	6,282	1,861	8,143	100.0%

Zona 1- e bazuar ne kriteret e përcaktuara te zoonimit

Nr.	Zona	Rurale Urban	Zona	Distanca KM	Rangu Km.	Nr. Banoreve	Nr. Fëmijë familje Komune	Gjenerimi MM
1	Rahovec	Urbane	Zona 1	1.0	0-3	15,892	3,072	3,596
2	Krushë e Madhe	Rurale	Zona 1	10.0	9-12	4,473	779	816
3	Xërxë	Rurale	Zona 1	9.3	9-12	3,184	288	581
4	Bellacrkë	Rurale	Zona 1	7.0	6-9	2,270	252	414
5	Opterushë	Rurale	Zona 1	8.1	6-9	1,911	332	349
6	Celinë	Rurale	Zona 1	11.8	9-12	1,903	357	347
7	Brestovc	Para Urbane	Zona 1	4.3	3-6	1,288	265	291
8	Hoçë e Vogël	Para Urbane	Zona 1	5.5	3-6	1,166	224	264
9	Retijë	Rurale e Thell	Zona 1	12.9	12-40	771	124	113
10	Nagavc	Rurale	Zona 1	7.5	6-9	743	158	136
11	Zoçishtë	Rurale	Zona 1	7.1	6-9	659	165	120
12	Reti e Ulët	Rurale e Thell	Zona 1	16.4	12-40	234	124	34
13	Hoçë e Madhe	Para Urbane	Zona 1	4.8	3-6	124	60	28
14	Bërnjak	Para Urbane	Zona 1	4.9	3-6	40	-	9
Total						34,658	6,200	7,099

Zona 2- e bazuar ne kriteret e përcaktuara te zoonimit

Tabela 10- Zona 2- e bazuar ne kriteret e përcaktuara te zoonimit

Nr.	Zona	Rurale Urban	Zona	Distanca KM	Rangu Km.	Nr. Banoreve	Nr. Fëmijë familje Komune	Gjenerimi MM
1	Drenoc	Para Urbane	Zona 2	5.7	3-6	1,587	161	359
2	Pataçan i Ulët	Rurale	Zona 2	11.0	9-12	1,077	103	197
3	Pastasellë	Rurale	Zona 2	9.2	9-12	1,011	83	185
4	Sapniq	Rurale	Zona 2	9.7	9-12	996	90	182
5	Polluzhë	Rurale	Zona 2	11.2	9-12	808	162	147
6	Senoc	Rurale	Zona 2	7.2	6-9	687	101	125
7	Gexhë	Rurale	Zona 2	11.6	9-12	660	165	120
8	Zatriq	Rurale	Zona 2	10.3	9-12	535	42	98
9	Pataçan i Epërm	Rurale	Zona 2	6.2	6-9	533	52	97
10	Nushpal	Rurale	Zona 2	7.0	6-9	220	32	40
11	Ratkoc	Rurale e Thell	Zona 2	17.0	12-40	3,791	380	553
12	Radostë	Rurale e Thell	Zona 2	12.3	12-40	2,346	206	343
13	Dejnë + Baboc	Rurale e Thell	Zona 2	19.0	12-40	1,757	116	257
14	Çifllak	Rurale e Thell	Zona 2	23.0	12-40	1,292	104	189
15	Kramovik	Rurale e Thell	Zona 2	25.5	12-40	1,125	93	164
16	Vrajakë	Rurale e Thell	Zona 2	20.0	12-40	838	72	122
17	Dabido!	Rurale e Thell	Zona 2	20.9	12-40	799	138	117
18	Petkoviq	Rurale e Thell	Zona 2	28.3	12-40	731	183	107
19	Bratotin	Rurale e Thell	Zona 2	20.7	12-40	396	58	58

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

20	Mrasor	Rurale e Thell	Zona 2	32.0	12-40	191	28	28
21	Këzënik	Rurale e Thell	Zona:2	13.0	12-40	164	24	24
22	Sarosh	Rurale e Thell	Zona 2	23.3	12-40	6	2	1
Total				15.6		21,550	2,394	3,512

5.3 Forma e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave

Shërbimi i mbledhjes dhe grumbullimit të mbeturinave konsiston në mbledhjen e mbeturinave urbane të depozituara nga qytetarët, bizneset dhe institucionet brenda kontenerëve publikë dhe atyre individualë si dhe rreth tyre, dezinfektimi i kontenerëve dhe vendit përreth, transportimi i mbeturinave urbane me makinën teknologjike deri në pikën përfundimtare të depozitimit, në deponinë rajonale te Prizrenit e cila gjendet në distancë rreth 27 km prej qendrës së qytetit të Rahovecit.

Ky shërbim që ofrohet gjatë gjithë vitit (7 ditë në javë për grumbullimin e mbeturinave dhe 1 herë në muaj për dezinfektimin e kontenerëve publikë) përfshin gjithë zonën e administrimit komunal (100%).

Sistemi aktual i pikave të grumbullimit mbeturinave (PGM) përbëhet nga kontenerë metalik apo plastikë me rrota me volum 1.1m³, të pozicionuar në anë të rrugëve në 66 pika të përbashkëta publike të miratuara paraprakisht nga autoritetet komunale sipas planit për riorganizimin e zonës qendër në komunën e Rahovecit Largësitë mesatare midis PGM variojnë sipas dendësisë së popullsisë me frekuencë 100-150 m distancë, në zonën e qendrës ku është e përqendruar pjesa më e madhe e bizneseve, institucioneve dhe banorëve si dhe zonat e tjera të qytetit të Rahovecit, në 200-400m.

Njëkohësisht ekzistojnë dhe lokacione të përbashkëta individuale/kolektive ku kontenerët janë të pozicionuar brenda territoreve të institucioneve apo subjekteve private si dhe disa pika të lokacioneve me përbërje të kontenerëve nëntokësorë dhe që janë jashtë shërbimi ku pranë tyre janë pozicionuar kontenerë 1.1 shtesë.

Gjëndja aktuale PGM paraqitet e mirë, megjithëse ekziston një seri problemesh si përsa i përket dëmtimeve të kontenerëve dhe higjenes si pasojë e sjelljes qytetare. Në zonën urbane ky shërbim kryhet në nivel të kënaqshëm dhe vërehet që PGM janë të pastra dhe desinfektuara pothuajse rregullisht nga ndërmarra e pastrimit.

KRM "EKO Regjioni" dhe "EKODRINIA" ofrojnë shërbimin e grumbullimit të mbeturinave për ekonomitë familjare (amvisëritë) dhe për institucionet e bizneset e komunës. Konkretisht kompania zhvillon këtë sistem të grumbullimit të mbetjeve sipas kategorizimeve:

Grumbullimi i mbeturinave në ekonomitë familjare (amvisëritë) duke përdorur dy sisteme për grumbullimin e mbeturinave:

- **Sistemi derë më derë, i cili aplikohet në amvisëritë me banim individual, ku mbeturinat hidhen në konteinerë plastikë me kapacitet 120-240litra, dhe grumbullohen 1 herë në javë nga kompania;**
- B.Sistemi i grumbullimit të mbeturinave me kontener 1.1 m³, i cili aplikohet në ato njësi ekonomike familjare me banim kolektiv (ndërtesa shumëkatëshe) apo në koncentrimet e institucioneve publike, apo bizneseve të vogla, ku shërbimi ofrohet nga kompania dhe realizohet një herë -3 herë në ditë në banesa kolektive në zonën 1; Nëpër institucione/ biznese shërbimi kryhet varësisht zbrazeve me frekuencë 1-2 herë në javë.

Kryesisht gjendja fizike e kontenierëve është e mirë dhe vendlokacionet e pikave të grumbullimit janë të organizuara mirë dhe me rrethojat estetike (gjithsej **66** lokacione të grumbullimit të mbeturinave me prezencë prej 2- 7 kontenierë 1.1m³).

Aktualisht shërbimi i grumbullimit dhe transportit të mbetjeve ofrohet **në 43** fshatra të komunës së Rahovecit (100%) Në këto fshatra shërbimi është i plotë dhe kryhet 4 herë në muaj.

5.4 Përmbledhje e gjetjeve në menaxhim të mbeturinave

Në tabelën e mëposhtme do të përmblihen të dhëna të përgjithshme të mjedisit që lidhen drejtpërdrejt me menaxhimin e mbeturinave në Komunë.

Tabela 11. Të dhëna mbi çështjet mjedisore lidhur me menaxhimin e mbeturinave

TË DHËNA TË PËRGJITHSHME	KOMUNA RAHOVEÇ
MATJE MBI PËRBËRJEN E MBETURINAVË?	JO
PIKA TË DEPONIVE ILEGALE TË GRUMBULLIMIT TË MBETURINAVE	20
VENDE TË AUTORIZUARA TË DEPOZITIMIT TË MBETURINAVE (PGM)	66
VENDE TË PA AUTORIZUARA PËR DEPOZITIMIN E MBETURINAVE	20
VENDDEPOZITIME ILEGALE QË JANË ELEMINUAR	27
VEND I CAKTUAR PËR DEPONIMIN E MBETJEVE INERTE	PO
% E MBETJEVE QË SHKOJNË NË DEPONINË E RAHOVEÇIT	100% MBETURINE AMVISËRIE
% E MBETJEVE NË VENDDEPOZITIME ILEGALE PRANË LUMENJVE	NUK KA TË DHËNA
SISTEM PER NDARJE NE BURIM	JO
SASIA E MBETURINAVE E MBLEDHUR DHE E PËRPUNUAR (TON/VIT)	DEPONUAR 8093 t/Vit
% E MBETJEVE R TË MBLEDHURA DHE TË PËRPUNUARA	3,2%
A KA NISMA PËR KOMPOSTIM?	JO
A KA NISMA PËR RICIKLIM?	PO
A KA LOKACION PER AKTIVITET RICIKLIMI	3 FABRIKA E RICIKLIMIT

Në bazë të këtyre të dhënave në Komunën e Rahovecit:

- Gjenden rreth **66** pika të grumbullimit të mbeturinave të plotësuar më infrastrukturë me kontenierë;
- Gjenden gjithsej 27 vende të pa autorizuara për depozitimin e mbeturinave, kryesisht të natyrës së mbetjeve inerte, të përziera dhe voluminoze. Referuar të dhënave prej **27 në total, 27** deponi ilegale janë pastruar dhe 27 janë aktive të parehabilituara sipas perberjes 4 deponi të amvisërisë, 9 inerte dhe 14 të përziera;

- Mbeturinat komunale deponohen në deponinë komunale të Rahovecit menaxhuar nga KRM “EKO Regjioni”;
- Komuna posedon një vend të caktuar për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve inerte, në zonën e qytetit megjithatë është në faza të funksionalizimit.
- Komuna posedon kapacitete për zhvillimin e Aktivitetit të Riciklimit në tërësi territoriale pasiqë ka të ndërtuar Fabrikë të Riciklimit jo aktive për momentin
- Komuna ka nisur nisur të ndarjes në burim sipas fraksioneve të mbeturinave në disa zona të caktuara

5.5 Riciklimi i mbeturinave

Sektori i riciklimit në Kosovë është në hapat fillestarë të zhvillimit. Në komunën e Rahovecit përqindja me e madhe e mbetjeve janë ato organike biodegraduese të amviserise. Karakteristike të mbetjeve biodegraduese në rahovec janë mbetjet nga krasitje dhe hardhie dhe mbetjet nga perpunimi i rrushit të cilat mund të riciklohen dhe nga to të prodhohen plehera organike shume të nevojshme për bujqesinë. Edhe mbetjet tjera plastike apo metalike janë me rëndësi që të riciklohen. Aktualisht kjo industri është e lokalizuar në biznese të vogla që kryesisht merren me sortimin e materialit të riciklueshëm dhe shitjen e tij për tregun vendor apo të jashtëm. Tregu i shitjes së materialit të riciklueshëm kryesisht është i fokusuar në materialet e riciklueshme si: metali/alumini, plastika sipas disa llojeve të plastikës, letra dhe kartoni. Çmimi i shitjes varion në treg sipas bursës internacionale dhe ku çmimet kryesisht shkojnë sipas fraksioneve: letra 3-4-cent/kg; plastika 8-15cent/kg, alumini/hekuri deri në 70cent/kg. Për momentin aktiviteti i grumbullimit realizohet kryesisht prej veprimtarisë joformale të mbledhësve joformalë në formë të organizuar, përdorin ai i paketimit dhe presimit prej bizneseve të vogla lokale.

Në Rahovec në momentin ekzistojnë tri kompani private Toni, Korenica dhe Pista Ecoplast të cilat bëjnë grumbullimin dhe perpunimin e mbetjeve të plastikës për prodhimin e arkave të plastikës për perime, ulëse për palestra dhe gypa Lenda e pare kryesisht sigurohet nga importi, por një sasi grumbullohet edhe si mbetje. Është mirë që komuna në partneritet publiko privat të shqyrtoj mundësinë e riciklimit të mbetjeve të plastikës duke organizuar ndarjen e plastikës në burim të cilën kompanitë e lartcekura do ta përdornin si lëndë të pare me plotësim teknologjike që do ta mundësonin këtë.

Në biznese vërehet që ka aktivitete të ndarjes së materialit të riciklueshëm i cili grumbullohet kryesisht prej mbledhësve joformalë të grupeve të komuniteteve të marginalizuara.

Në komunë ka veprimtari të bizneseve që merren me sortim dhe ambalazhim të mbeturinave të riciklueshme dhe komuna sipas regjistrimit të saj regjistron mbi 20 mbledhës joformalë të paorganizuar.

Në çdo rrethandë, komuna duhet të hartojë politika që adresojnë ndarjen në burim dhe riciklimin e mbeturinave si pjesë e objektivave për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave komunale dhe zvogëlimin e sasisë së mbeturinave të depozituara në deponinë regjionale në Prizren.

5.6 Kompostimi

Në Komunën e Rahovecit nuk shihet ndonjë nisje për kompostim. Nëse shiqohe llojet e fraksioneve të mbeturinave që mbi 60 përqind janë organike, dhe nëse dihet se komuna e Rahovecit i takon komunave me zhvillim bujqësor, atëherë kompostimi është një operacion i domosdoshëm që duhet të zhvillohet.

Shpresojme se në planifikimin e saj, komuna synon zgjerimin e këtij sistemi edhe në zona tjera kryesisht në zona rurale ku potenciali i gjenerimit të fraksionit organik është më i lartë.

5.7 Administrimi i mbeturinave të vëllimshme dhe rrymave tjera

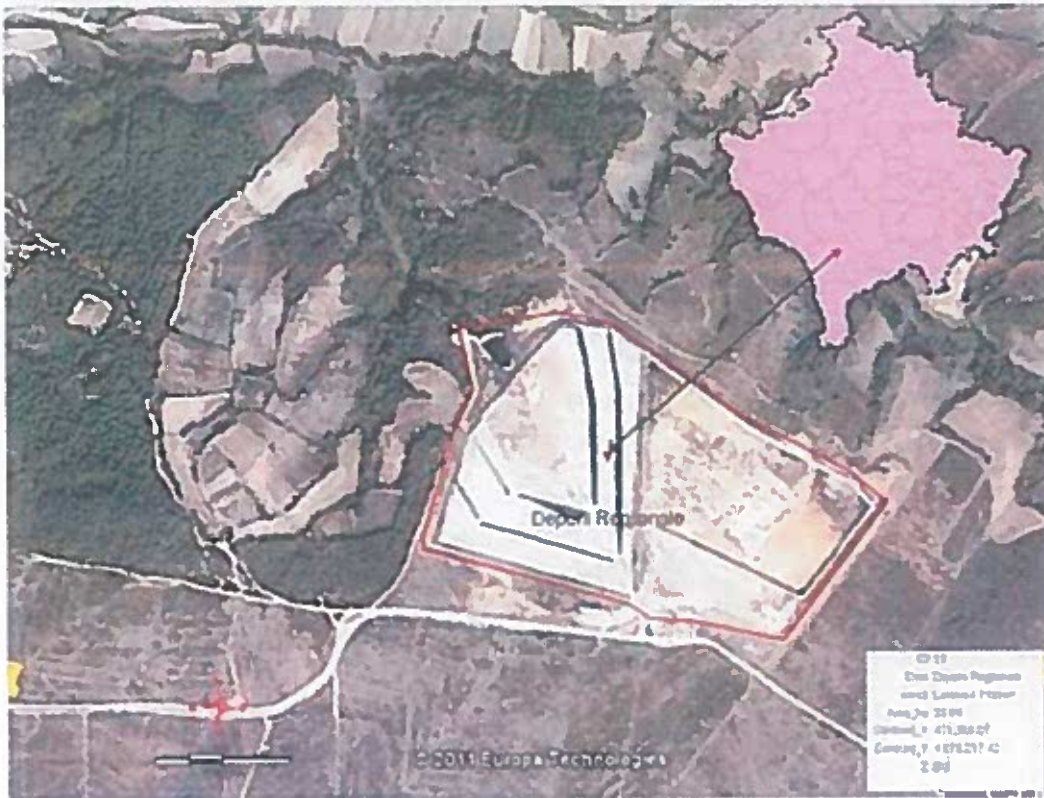
Një faktor tjetër që ndikon në aspektin estetik dhe shëndetsor për qytetarët e komunës së Rahovecit është edhe hedhja pa kriter e mbeturinave voluminoze, kryesisht inerte, mbeturinave të vëllimshme, të papranueshme për sistemin e mbledhjes së mbeturinave. Mbeturinat nga prishja e ndërtimeve apo të ashtu quajturat mbetje të ngurta janë mbetje si gurë, dhe, beton, tulla, etj., që mbeten nga veprimtaritë e ndërtimit, rindërtimit, riparimit dhe prishjes së ndërtesave, shtëpiave dhe strukturave të tjera. Shpesh këto mbetje hidhen të përziera me mbetje urbane duke impaktuar cilësinë dhe efektivitetin e shërbimeve apo edhe hidhen në mënyrë të pakontrolluar duke krijuar prezencë të deponive të egra ilegale të dëmshme për mjedis dhe shëndetin e banorëve. Momentalisht nuk ka ndonjë sistem të instaluar prej komunës apo kompanisë së "EKO Regjioni" për grumbullimin e tyre të veçantë (mbeturinat e vëllimshme). Komuna i ka të përcaktuar disa lokacione/gropa natyrore për mbushje me material inert, por funksionalizimi i tyre nuk është në nivelin e duhur. Komuna në disa raste ka bashkëpunuar me operatorë privatë të interesuar për pranimin e materialit inert për mbushje të hapësirave të caktuara, megjithatë në të gjitha situatat është e nevojshme ngritja e një sistemi të mirëfilltë për deponimin e sigurtë dhe trajtimin e mbetjeve inerte prej prishjeve dhe ndërtimeve.

Referuar organizimit të veçantë të grumbullimit për mbetjet prej eshtrave, sipas informatave posedohet një organizim i veçantë apo trajtim i kësaj kategorie të mbetjeve të rrezikshme megjithatë ky sistem ka nevojë të përmirësohet dhe të jetë më efikas.

Mbetjet tjera të rrezikshme duke përfshirë mbetje spitalore prej klinikave të mjekësive familjave shpeshherë bashkohen me rrymën e mbeturinave të përgjithshme dhe dërgohen në deponi pa trajtim të veçantë. Krijimi i sistemeve të integruara të mbeturinave dhe organizimi i shërbimit referuar llojit të mbeturinave të gjeneruara kërkon angazhim të të gjithë akterëve në proces me rëndësi të veçantë edhe inspektoriatin. Komuna në planët e saj duhet të parashohë trajtimin e mbeturinave referuar rrymës që i përkasin si dhe krijimin e qendrave të ndarjes në njësi komunale duke i bashkërenduar me zhvillimin e fushatave të informimit për qytetarë.

5.8 Deponimi i mbeturinave

Shërbimi i deponimit të mbeturinave për komunën e Rahovecit ofrohet nga kompania regjioanle për mbeturina "EKO Regjioni", përmes deponisë regjionale të Prizrenit e ndërtuar në vitin 2003 (financuar nga KE), ka filluar të oproi në vitin 2004, për të pasur kapacitet prej 2 600 000 m³ ose kapacitet 3500 ton në muaj, me kohegjatje deri në 15 vite (te mbyllet 2020 por KMDK ka shtyre deri në vitin 2025), e cila gjendet në Landovicë në afërsi të Prizrenit në distancë prej 27 km me qendrën e qytetit të Rahovecit. Deponia i plotëson kërkesat ligjore për deponim bazuar në Udhëzimin Administrativ nr. 01/2009 mbi kushtet për selektimin e deponive të mbeturinave bazuar në Nenin 33 të Ligjit mbi Mbeturina.

Mirembajtjen e deponisë e realizon KMDK dhe trajtimi dhe deponimi bëhet në forma të thjeshta pa standarte adekuate për deponim final të mbeturinave. Kjo deponi I shërben edhe komunave tjera të këtij rajoni përfshi Prizrenin, Suharekën, Malishevën, Mamushë dhe Gjakovës.

Sipas një raporti të AMMK të qershorit 2021, vizita e bërë në këtë deponë e datës 23.02.2021 tregon se gjendja mjedisore e deponisë është konstatuar se nuk është e mirë. Në rëndë të parë infrastruktura rrugore brenda deponisë duhet të jetë më e rregulluar dhe e shtruar me zhavor, për faktin se rruga në brendë është e mbuluar me baltë. Pra, kërkohet të vëhet një shtresë e mirëfillt me zhavor. Pjesa e poshtme e deponisë (ana perëndimore) është e mbushur me mbeturina, dhe e cila nuk mbulohet me dhe sipas proporcionit të mbushjes. Në pjesën lindore të deponisë vazhdon deponimi i mbeturinave me një proporcion të shpërndarë. Në të njëjtën kohë në këtë pjesë bëhet shtyrja dhe ngjeshja me makineri e rëndë të përcaktuar për këtë operim. Po ashtu, në këtë pjesë të deponisë para disa viteve është hapur një sipërfaqe e re e cila është dedikuar për zgjerimin e deponisë, por e cila akoma nuk është në operim. Përgjegjësi i deponisë, z. Asllan Shehu ka deklaruar se është duke punuar në menaxhimin e deponisë përkundër vështirësive që kanë me mjetet dhe infrastrukturën. Ndër të tjera përgjegjësi theksoi se ngjeshja e mbeturinave bëhet në mënyrë të rregullt, por se mbulueshmëria e saj me dhe është duke shkuar ngadalë për shkak të mungesës së kapaciteteve për mbulim.

Në pjesën e poshtme të deponisë (lagunës) është hasur ujërrjedhje e vogël e deponisë, e cila shkakton probleme të metutjeshme mjedisore në kontaminimin e tokës bujqësore dhe livadheve që shtrihen në anën e poshtme. Gjithashtu, ujërrjedha e deponisë shkakton ndotjen edhe të lumit të Landovicës, e cila shkarkohet pas një distance prej 700 m të qarkullimit.

Kostot e deponimit te mbeturinave ne kete deponi eshte 5,74 euro per ton. Mungesa e aktiviteve te riciklimit e cila synon reduktimin e sasisë dhe volumit, si rrjedhojë reduktimin e kostove të transportit për njësitët e KRM "EKORegjioni", adreson kërkesën e ngarkesës shtesë me kosto financiare referuar kosto të transportit, deponimit të sigurtë, amortizimit të pajisjeve dhe eficiencës në kohë.

5.9 Shërbimet e pastrimit të rrugëve dhe shërbime tjera mirëmbajtjeje

Përpos organizimit të sistemit efikas për menaxhim të mbeturinave, impakt në aspektin mjedisor, estetik dhe shëndetsor të një komunë, rëndësi kanë edhe shërbimet e mirëmbajtjes së hapësirave publike. Referuar të dhënave, KRM "EKO Regjioni" përmes aktivitetit sekondar të kompanisë publike që bazohet në kontrata të veqanta me komunën e Rahovecit është përgjegjëse sipas kushteve kontraktuale për:

- Kontrata larje fshirje të rrugëve (kontratë tri vjeçare)

Vlera e përafërt e kontratës për shërbime sekondare të kontraktuara (zbatuara), kontrata larjefshirje rrugesh 8.868,12€/mujore, 62.080,34 €/vjetore. Kontrat me operator publik/privat: Publike lot-I- 43.971,34€, Privat lot -II- 18.109,00 €. Vlera e kontrates per mirembajtje te hapesirave publike rreth 4900 €/Mujore 68.713,66€(loto I,II,III).

5.10 Mjetet për ofrimin e shërbimit

Mjetet për ofrimin e shërbimit sipas të dhënave do të përmblihen në:

Kontenierë për grumbullim

Të dhënat paraqesin se, Komuna e Rahovecit ka të shpërndarë në territorin e saj gjithsej sipas shërbimit dërë më dërë 2570 shporta 120 dhe 240 l apo nëpër pika të përbashkëta grumbullimi 205 Konteneire 1.1 m³ dhe 2 kontejner 7 m³. E gjithë kjo infrastrukturë është në **pronësi të komunës dhe në shfrytëzim të kompanisë publike.**

Në tabelën më poshtë jepet lloji dhe numri i konteinerëve që operojnë në Komunën e Rahovecit:

Tabela 12. Logjistika e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave

Nr.	Lloji i konteinerëve	Kapacitetit	Nr. Konteinerëve 2020	Viti i fillimit të përdorimit	Gjerëzia e tyre
1	Plastik	240 litra	600	2018	x
2	Plastik	120 litra	2000	2019-2020	E mire
3	Plastik	1.1 m ³	150	2019	E mire
4	Metalik	1.1 m ³	50	2019	E mire
5	Metalik (arkë)	7m ³	7	/	

Kamionë

Në bazë të të dhënave të mbledhura, KRM EKO Regjioni operon më 9 kamione për mbledhjen e mbeturinave komunale, të cilat janë kryesisht me motorrikë të vjetëruar 3t, /6.38t/7.22t/10.20t dhe 34 tone/dite/tur. Llojet e kaminave Kompaktore 3 Isuzu/1Mitsubish/1Iveco dhe 2 traktora dhe asetet per sherbim Kamionete Cistern/Traktor per bore dhe kiper per bore.

Tabela 13. Logjistika e operimit për grumbullimin e mbeturinave

Regjistrimi	Prodhuesi	Tipi i Asetit	Viti i prodhimit	Masa e lejuar bartëse(kg)
02-771-FR	Isuzu	Kompaktor		
07Z-36-16	Hino	Kompaktor		
07Z-37-16	Hino	Kompaktor		
07Z-38-16	Hino	Kompaktor		
07Z-39-16	Hino	Kompaktor		
04-254-HA	Mitsubishi	Kompaktor		
01-730-FR	Isuzu	Kompaktor		
01-735-FR	Isuzu	Kompaktor		
04-362-HI	MB	Kiper		
04-994-MA	MB	Kiper		
04-886-BU	MB	Cistern		
04-238-VA	Tra	Fendi		
Traktor 539	Trak	Traktor 539		
Traktor 539	Trak	Traktor 539		
04-392-DQ	MB	Xhip ML		

5.11 Financat dhe të hyrat financiare

Aktualisht **Komuna e Rahovecit** realizon inkasimin apo vjeljen e tarifës së shërbimit për të gjitha ekonomitë familjare në territorin e komunës . Operatori, në këtë rast KRM “EKO Regjioni” paguhet ne baze te rregullores komunale per mbeturina sipas marëveshjes me komunën e Rahovecit si aksionere e kompanisë **me 61.8% të** aksioneve. Ndërkohë që KRM “EKO Regjioni” realizon inkasimin tek subjektet komerciale dhe institucionet brenda territorit të Komunës së Rahovecit. Sfidat e komunës në vjeljen e inkasimit prej ekonomive familjare vazhdojnë, dhe sipas të dhënave te fundit nga Raporti i Menaxhimit te Mbeturinave Komunale ne Kosove te AMMK 2020 per vitin raportues 2018\19, **96.35% është inkasimi prej ekonomive familjare ndërkohë që pjesën e mbetur e subvencionon komuna me mjetet vetanake të saj.**

Aplikimi i tarifave të përcaktuara në Rregulloren komunale për mbeturina me Nr. 032016 dhe ndahet sipas kategorive të klientëve ku tarifat e aplikuar janë:

- Në kategorinë e konsumatorëve shtëpiakë aplikohet tarifa fikse 4.50 € në muaj;
- Në kategorinë e konsumatorëve komerciale tarifa varion:
  - Veprimtaritë e vogla zejtare dhe shërbyese, 6.00 € për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 120 L,
  - Subjektet e mesme deri të mëdha me kosto të ulët të shërbimit, 10,52€ për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 240 L,
  - Subjektet e mesme deri të mëdha me kosto të moderuar të shërbimit 18,10€ për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 240 L,
  - Subjektet e mesme deri të mëdha me kosto të lartë të shërbimit, 24.60 € për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 240 L,
  - Konsumatorët me kontrata të veçanta, 12.3 € për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 47.20 € për llojin shërbimin 7.1m3,
  - Taksa për Institucionet Publike dhe institucione tjera. 12.3 € për llojin e shërbimit 1.1 m3 dhe 47.20 € për llojin shërbimin 7.1m3.

Të hyrat nga taksa për mbeturina inkasohen në kod të veçantë të DMMP-së, të cilat do të përdoren për nevoja eksplicite të funksionimit të sistemit të mbeturinave dhe mbrojtjes së mjedisit. Operatori i zgjedhur KRM" EKO Regjioni" dhe i licencuar nga MMPH, pahuhet nga komuna e Rahovecit për shërbimin e ofruar dhe është i obliguar nga kushtet kontraktuale me komune sipas rregullave ndër të tjerash:

- Duhet të zbatojë planin operativ për menaxhimin e mbeturinave të hartuar nga komuna,
- Të realizojë grumbullimin, transportimin, deponimin e mbeturinave, në bazë të kushteve të përcaktuara nga MMPH, Komuna dhe në licencë;
- Marëveshja lejon qasje të lirë organit kompetent që të inspektojë dhe mbikëqyrë dhe të kontrollojë dokumentacionin sipas rregullave të menaxhimin të vendosura nga komuna;
- Komuna autorizon personin e kualifikuar për kryerjen e punëve profesionale në sektor.;
- Komuna mban dhe ruan evidencën në regjistrin për mbeturinat në pajtim me dispozitat e ligjit për mbeturina ;

Të dhënat mbi aspektet financiare të shërbimit të menaxhimin të mbetjeve në Komunën e Rahovecit janë paraqitur në dy tabelat në vijim, të cilat grupojnë përkatësisht (i) çështje të tarifës, faturimit dhe mbledhjes së të ardhurave nga subjektet pagues dhe (ii) të koston së dhënies së shërbimit e buxhetimit të tij.

(i) Çështje të tarifës, faturimit dhe mbledhjes së të ardhurave nga subjektet pagues

Së pari, të dhënat e mbledhura tregojnë një diferencë të theksuar midis numrit të subjekteve të cilëve ju faturohet tarifa e shërbimit dhe kanë realizuar pagësen e faturës, diferencë kjo e cila reflekton buxhetin e komunës për realizimin e këtij shërbimi (inkasimi për amvisëri 42 %, mbulimi me shërbim 98%). Sipas të dhënave të ofruara prej komunës dhe kompanisë inkasimi prej vitit 2019 është në rritje si efekt i shtrirjes së shërbimit në nivel territorial dhe referuar të dhënave të ofruara për vitin 2019 vlerësuar me numrin e biseve në faturim të koston së dhënies së shërbimit në vitin 2019 dhe inkasimit të tij.

Tabela 14. Të dhëna lidhur me inkasimin për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave

Inkasimi të hyrave	2019	2020	% inkasimit (6 mujore)
--------------------	------	------	------------------------

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Amvisëri	96253550 € pa tvsh	6 ek residente
Biznes	121646 € pa tvsh	
Institucione	20301 € pa tvsh	
Të tjera	68,713.66 €	Sekondare
TOTALI:	464,210.66	

Duhet të merret në konsideratë që komuna ka bërë shtrirjen e shërbimit në nivel territorial dhe ka marrë përsipër borxhet e akredituara prej subjekteve të cilët nuk e paguajnë shërbimin e ofruar. Megjithatë përlllogaritja e kostove.

Tabela 15. *Kostot potenciale të të ardhurave*

Qyteti/FKRMT	Kliente totale (te dhena prej komunes)		
	Ekonomi familjare	Bisnese	Institucione
Rahovec	14,500	2000	195
Të hyra të inkasuara prej shërbimit (vjetore dhjetor 2020)	447978.96 €	314309.3 €	1120344 €
Të hyra të planifikuara prej shërbimit 100% (vjetore)	765,600 €	*€	€
% e inkasimit të tarifës së shërbimit 2020	65 %	85 %	100%
% e inkasimit të tarifës së shërbimit në gjashtëmujorin e vitit 2021	%	%	100%

*Numri ekonomive familjare sipas të dhënave nga komuna

Shuma potenciale e të ardhurave nga niveli aktual i shërbimit, sipas tarifave që zbatohen aktualisht për subjektet pagues është përlllogaritur në bazë të numrit të familjeve që marrin shërbim të rregullt të menaxhimit të mbetjeve, numrit gjithsej të bizneseve, si dhe numrit gjithsej të institucioneve në Komunën e Rahovecit.

Sipas të dhënave të raportuara inkasimi për vitin referent 2020 sipas shërbimit vetëm në klientët ku ofrohet shërbimi i grumbullimit të mbeturinave është rreth 90% për amvisëri residente, për biznese dhe për institucione 100%, sipas raportimit krahasues Arkëtimi për shërbim për ekonomi familjare (viti 2019) të hyrat janë rreth 347,548.31 euro ndërkohë në 2020 është 302,323.45 euro, e cila tregon një përqindje të mirë të rritjes së shkallës së inkasimit. Njëherësh komuna sipas kontratave të ndryshme për aktivitetet sekondarë që ofrohen prej kompanisë publike ofron pagesë konform buxhetit (viti 2019) sipas kontratës menaxhimi dhe mirëmbajtja dhe pastrimi i rrugëve për tri vite 130.000 €. Sipas të dhënave të ofruara prej zyrtarëve komunalë aktiviteti primar për grumbullimin e mbeturinave prej komunës në kompaninë EKO Regjionit arrin koston 707,548 Euro në vit, ndërkohë që ai sekondar i kontraktuar prej komunës në kompaninë EKO Regjionit është në vlerë financiare rreth 39.600 euro në vit (2020 vit referent).

Fuqia punëtore është kategoria kryesore e shpenzimeve me pjesëmarrje prej 67.7%, pasuar nga karburantet me 15.4% dhe mirëmbajtja me 16.1%

Shumica e fondeve shpenzohen për mbledhjen e mbeturinave, 80.8%, pasuar nga deponimi i mbeturinave, 16.5%, dhe shërbimet e kontraktuara komunale, 2.7% .

Shpenzimet operative të ndërrmarjes për ofrimin e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave janë të kategorizuara sipas shpenzimeve ku rreth 67.7% është kostoja për fuqinë punëtore, pasuar nga karburantet me 15.4% dhe mirëmbajtja me 16.1% . Shumica e fondeve shpenzohen për mbledhjen e mbeturinave, 80.8%, pasuar nga deponimi i mbeturinave, 16.5%, dhe shërbimet e kontraktuara komunale, 2.7% .

5.12 Përmbledhje e gjetjeve kryesore nga vlerësimi i gjendjes fillestare

Duke Konsideruar si bazë reference vitin 2019-2020. Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve në Komunën e Rahovecit ka një kosto gjithsej prej mbi **707,548** euro/vit pa llogaritur kostot kapitale.

- Shërbimi ofrohet përafërsisht për 100% të popullsisë.
- Shpeshtësia (frekuenca) e mbledhjes së mbetjeve urbane është çdo ditë / javë për zonën urbane të qendrës së qytetit dhe 1 herë në javë për zonat rurale ku përfshihen të gjitha njësitë e tjera administrative.
- Me riorganizimin territorial të shërbimit referuar efektivitetit dhe eficiencës objektivi strategjik i komunës për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve është plotësimi me infrastrukturë të grumbullimit për 2% amvisëri në territorin e saj referuar politikave të mëparshme të komunës për pajisje dhe unifikim të mjeteve të kryerjes së shërbimit.
- Me shtrirjen e shërbimit në komplet territorin dhe referuar mjeteve motorike të vjetëruara komuna duhet të adresojë ceshtjen për përmirësimin e kapaciteteve të operimit për grumbullimin dhe transportimin e mbeturinave.
- Deri me tani, Komuna ka përmbushur objektvën e saj strategjike për shtrirje të shërbimit në njësi territoriale të territorit komunal.

5.13 Nevojat dhe prioritetet

Gjenerimi i mbetjeve në territorin e komunës ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik, i cili është prioriteti kryesor i komunës së Rahovecit nga pikëpamja ekonomike si dhe në integritetin e zonave të pastërta dhe miqësore me mjedisin.

Nevojat të cilat duhen marrë parasysh në zbatimin e planit në harmoni dhe me planin komunal për menaxhim të mbeturinave të komunës janë renditur si me poshtë:

- Rehabilitimi i zonave me ndotje prej deponive të ilegale dhe revitalizimi i tyre duke i kthyer në zone të gjelbra me vlere rekreative për qytetin, të tjerat në përputhje me normat e sigurisë;
  - Inventarizimi dhe diagnostikimi i vend-depozitimeve, si dhe përcaktimi i prioritetëve, planifikimi dhe raportimi;
  - Zhvillimi i infrastrukturës së përshtatshme për menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave dhe ndarje në burim;
  - Aprovimi i një buxheti të mjaftueshëm për menaxhimin e mbeturinave referuar planeve dhe objektivave;
  - Hartimi i programeve vetëdijesuese për ndarje në burim të mbeturinave;
  - Funkcionalizimit/operimit të qendrës për riciklim;
- Funksionalizimi i sistemit për grumbullim të veçantë dhe për trajtimin e mbetjeve të ngurta komunale duke përfshirë, mbetjet voluminoze, kompostimin dhe selektimin e mbetjeve të riciklueshme;
- Krijimi i kushteve të duhura për donatorët ndërkombëtarë për të financuar infrastrukturën e nevojshme;
  - Plotësimi me kapacitete njerëzore i sektorit për menaxhim të mbeturinave në komunë;

- Forcimi i mekanizmave për mbledhje më të mirë të tarifave dhe zbatimimi i sanksioneve dhe monitorimi i shërbimit në përgjithësi.

Sipas qëllimeve të vendosura në planin për menaxhim të mbeturinave komunale, objektivat primare në menaxhim të mbeturinave komunale janë fokusuar në marrjen e masave emergjente për të ndryshuar situatën, përmirësimin e performancës komunale për mbledhjen, transportin dhe depozitimin e sigurtë të mbeturinave komunale si dhe rritjen e efijencës dhe efikasitetit të shërbimeve të ofruara.

Kjo do të përfshijë zbatimin e skemave për shtrirjen e shërbimit bazik në nivel të komplet territorit(100%) dhe popullsisë së shërbyer dhe aktivitete tjera që rrisin performacën për ofrimin e shërbimeve bazike, zbatimin e programeve të minimizimit të mbeturinave përfshirë ndarjen në burim për riciklim dhe kompostimin për të reduktuar në mënyrë progresive sasinë e mbeturinat për deponim final në deponi si dhe trajtimin adekuat të mbeturinave me qëllim zvogëlimin e rrezikut që shkaktojnë në mjedis. Në të njëjtën kohë do të synojë rritjen e ndërgjegjësimit publik dhe përmirësimin e financave komunale për menaxhimin e mbeturinave.

Objektivat janë strukturuar duke marrë parasysh qëllimet e përcaktuara prej komunës së Rahovecit, duke analizuar objektivat e vendosura dhe duke analizuar gjendjen ekzistuese të shërbimit të menaxhimit të mbeturinave në komunë. Krahas saj, vlerësimi i gjendjes ekzistuese të sektorit rishikojnë përmbushjen e objektivave të përcaktuara në planin paraprak dhe nevojën për plotësime shtesë apo rishikimin e tyre.

Përsa i përket vendosjes së objektivave sipas PKMM 2022-2026, në mënyrë të përmbledhur ato në disa qëllime dhe do të konsistojnë në:

1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në mënyrë të unifikuar në nivel territorial.
2. Të sigurojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të gjeneruara dhe të garantojë eliminimin e të gjitha depozitimeve të përkohëshme të pakontrolluara brënda territorit të komunës.
3. Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar të tyre për të përmbushur objektivat kombëtare të reduktimit dhe ripërdorimit të mbeturinave.
4. Të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për destinacionin final si shkak i aktivitetit të riciklimit dhe kompostimit.
5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit nga të ardhurat prej tarifës duke marrë në konsideratë mundësitë dhe vullnetin e banorëve, bizneseve dhe institucioneve për të paguar.

6. PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

6.1 Planifikimi strategjik dhe vizioni

Politikat e nivelit qendror dhe lokal në Kosovë në menaxhim të mbeturinave parashtrojnë si domosdoshmëri zhvillimin e alternativave të qëndrueshme përmes praktikave të trajtimit të mbeturinave sipas llojit të tyre. Vazhdimi i sistemit aktual të deponimit të mbeturinave nuk konsiderohet të jetë një opsion i qëndrueshëm si rezultat i zvogëlimit të kapacitetit të deponive vijuar me politikat sociale, ekonomike dhe mjedisore.

Strategjia e Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave dhe Plani i Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturina kanë përcaktuar 2 periudha të rëndësishme kohore: faza e parë dhe e dytë (2013-2017 dhe 2017-2022) ku synohet përparimi drejt standardeve të BE dhe arritja e standardeve dhe objektivave të BE. Në këtë kuadër, politikat nacionale synojnë progresin gradual drejt përmirësimit të situatës aktuale drejt standardeve kombëtare e ndërkombëtare.

Referuar politikave të nivelit lokal, PKMM synon të adresojë zgjidhje efikase dhe me kosto efektive për të zvogëluar sasinë e mbeturinave të deponuara, për të menaxhuar në mënyrë efektive mbetjet e ngurta dhe për të mbrojtur shëndetin e njeriut dhe mjedisin.

Vizioni i planit Komunal të menaxhimit të mbeturinave të komunës së Rahovecit mori formë si një proces i analizimit të situatës aktuale dhe mundësive për hartimin e objektivave që synojnë menaxhim të qëndrueshëm të mbeturinave komunale.

Në fund, duke iu referuar statusit aktual të menaxhimit të mbeturinave, prioriteteve të përgjithshme si dhe pritshmërive për zhvillimin e këtij sektori, vlerave dhe normave qytetare, nevojës për ndryshim, u përcaktua vizioni i komunës i cili synon të jetë:

“Rahoveci, një komunë e pastër dhe që motivon përdorimin e mbeturinave si burim për ekonominë e gjelbër, me përfitime mjedisore për të gjithë”

Objektivi kryesor i planit bazohet në objektivat kombëtare për menaxhim të mbeturinave lidhur me ndërmarrjen e masave përmes së cilave, Komuna do të duhej të zvogëlojë sasinë e mbeturinave që aktualisht krijohen me qëllim ngritjen e sistemit të qëndrueshëm për menaxhimin e mbeturinave komunale.

Në harmoni me këto politika, Komuna e Rahovecit do të planifikojë objektiva specifike duke u fokusuar në:

- Zvogëlimin e krijimit të sasisë së mbeturinave në burim si dhe zvogëlimin e sasisë së mbeturinave që duhet të deponohen;
- Ngritjen e infrastrukturës për ndërtimin e sistemit të integruar në menaxhimin e mbeturinave (Zvogëlim - Ripërdorim - Riciklim), pra për të krijuar kushtet për funksionim më efektiv të sistemit;
- Zvogëlimin e rrezikut nga mbeturinat;
- Kontributin për ngritjen e punësimit në vend;
- Ngritjen e kapaciteteve për menaxhimin e mbeturinave;
- Përmirësimi i shërbimit për mbledhjen e mbeturinave komunale (përmirësimi e sistemit aktual, zgjerimi/plotësimi i zonave të grumbullimit, ekzamenimi dhe harmonizimi i kapaciteteve për deponimin e mbeturinave).
- Edukimin e publikut, ngritja e vetëdijes dhe ndërgjegjësimit
- Rishqyrtimin e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave;

Në këtë kontekst, objektivat e PKMM për Komunën e Rahovecit janë:

1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbeturinave në mënyrë të unifikuar në nivel territorial.
2. Të sigurojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të gjeneruara dhe të garantojë eliminimin e të gjitha depozitimeve të përkohëshme të pakontrolluara brënda territorit të komunës.
3. Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare të reduktimit dhe ripërdorimit të mbeturinave.
4. Të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për destinacionin final si shkak i aktivitetit të riciklimit dhe kompostimit.
5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit nga të ardhurat prej tarifës duke marrë në konsideratë mundësitë dhe vullnetin e banorëve, bizneseve dhe institucioneve për të paguar.

Zbatimi i këtij Planit do të shtrihet në planin kohor 5 vjeçar 2021 – 2025. Treguesit dhe buxheti i zbatimit të Planit monitorohen dhe rishikohen çdo vit në kuadër të procesit të përgatitjes së paketës fiskale dhe buxhetit vjetor të komunës.

6.2 Objektivat dhe Rezultatet e PKMM

Përcaktimi i objektivave shërben për të përcaktuar dhe menduar se çfarë do të jetë më e rëndësishme për Komunën e Rahovecit, si dhe për të marrë një vendim përfundimtar mbi zhvillimin e shërbimit të pastrimit, grumbullimit dhe trajtimit të mbeturinave. Paraqitja e rezultateve ndihmon për të bërë zgjedhjet e duhura me fokus në përmirësimin e shërbimit dhe monitorimin e performancës së komunës së sektorit.

Për të përmbushur objektivat e këtij plani, Komuna e Rahovecit ka vendosur këto tregues për objektivat që do të realizohen nga zbatimi i Planit.

Objekti 1: Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizimin e kostove dhe shërbimit në komunën e Rahovecit.

Tabela 16. Objekti 1 sipas PKMM

Objekti 1: Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizim të kostove dhe shërbimit në komunën e Rahovecit.							
Komuna Rahovec		Mbulimi me infrastrukturë të unifikuar për shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbeturinave					
Rezultati	# Zona	Viti bazë 2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zona është e mbuluar 100 % me shërbimin e grumbullimit të mbeturinave.	Zona I	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Zona II	90%	95%	100%	100%	100%	100%
Totali	Komuna	88.5%	100%	100%	100%	100%	100%

Referuar numrit të amvisërive në komunë, në total janë 13148 amvisëri (sipas ASK regjistrimi I popullsisë 2011).

Referuar Sistemi i grumbullimit të mbeturinave i cili përbëhet me infrastrukturën si në vijim:

- Shtëpitë individuale me kontejner 120l (në të gjithë zonën e shërbimit ubane dhe rurale);
- Banimet kolektive me kontejner 1.1 m³;
- Bizneset në zonën rurale dhe periurbane me kontejner 120 l;
- Bizneset në zonën urbane me kontejner 1,1 m³;

Komuna do të duhet të të planifikojë buxhet për blerjen e 6000 kontejnereve 120 l të nevojshëm për shërbim dhe të bëjë shpërndarjen e tyre në çdo amvisëri (tek amvisëritë residente), duke mbuluar në këtë mënyrë infrastrukturë të njëjtë të grumbullimit në nivel territori (në fundt të afatit kohor 2025).

Objektivi 2: Ndarjen e mbetjeve në burim për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit

Në këtë drejtim kjo objektivë e caktuar synon të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën dhe zbatimin e skemës optimale të nevojshme për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare për reduktimin e mbetjeve.

Për të arritur këtë objektiv, Komuna e Rahovecit do të synojë ofrimin e këtij shërbimi në dy standarde sipas ndarjes territoriale në dy zonat e shërbimit.

1. Zona e I-rë:
  - Zona Urbane Rahovec: procesi i reduktimit nëpërmjet riciklimit planifikohet të fillojë në vitin 2021;
  - Qyteti i Rahovecit: procesi i reduktimit nëpërmjet riciklimit planifikohet të fillojë në vitin 2021, në të gjitha institucionet shkollore dhe lagje pilot 300 amvisëri dhe zonë urbane 2 lokacione .
2. Zona e II-të
  - Në Zonën e II-të, procesi i reduktimit nëpërmjet riciklimit planifikohet të fillojë nga viti 2022;
3. Zona e III-të
  - Në zonën e III-të procesi i reduktimit nëpërmjet riciklimit planifikohet të zgjerohet përgjatë vitit 2022-2025.
4. E gjithë komuna
  - Përsa i përket riciklimit në zonat rurale të komunës së Rahovecit do të filloje pilotimin e mbledhjes derë me derë të mbetjeve të riciklueshme 1 here në jave në zona të cilat do të përzgjidhen nga komuna gjatë vitit 2021.
  - Gjate viteve 2021-2023 shërbimi do të shtrihet në 50% të territorit të komunës.

Tabela e rezultateve dhe tregueseve të indikatorëve për Objektivin 3 paraqitet në mënyrë të përmbledhur si më poshtë:

Tabela 17.Objektivi II sipas PKMM i ofrimin të shërbimit për ndarje në burim

Objektivi 2: Ndarjen e mbetjeve në burim për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Komuna Rahovec		Mbulimi me shërbimin e grumbullimi të diferencuar dhe ndarjen në burim					
Rezultati	# Zona	Viti	2021	2022	2023	2024	2025
Në qytetin e Rahovecit është vendosur një sistem efektiv për mbledhjen e diferencuar të mbetjeve të riciklueshme	Zona I	0%	10%	20%	35%	45%	50%
	Zona II	0%	10%	20%	35%	45%	50%
Në qytetin e Rahovecit është vendosur një sistem efektiv për mbledhjen e diferencuar të mbetjeve për kompostim	Zona I	0%	0%	15%	20%	25%	35%
	Zona II	0%	0%	15%	20%	25%	35%
Rezultati Komuna Rahovec Riciklim		0%	10%	20%	35%	45%	50%
Rezultati Komuna Rahovec kompostim		0%	0%	15%	20%	25%	35%

Objektivi 3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës

Referuar objektivës së caktuar Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata –riciklueshme dhe organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit.

Në këtë mënyrë parashikohet që në të gjithë territorin e komunës në fund të afatit të këtij plani sasia e mbetjeve që depozitohen në deponi do të reduktohen me rreth 27%. Në këtë masë nuk llogaritet mbetjet e tjera të cilat trajtohen në formë të veçantë.

Tabela 18. Objektivi i III sipas PKMM

Objektivi 3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës	
Komuna Rahovec	Reduktimi i mbetjeve

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Rezultati	# Zona	Viti bazë 2020	2021	2022	2023	2024	2025
% mbetjeve të reduktuara prej rrymës së mbeturinave	Zona I	0%	2%	9%	17%	22%	27%
	Zona II	0%	2%	9%	17%	22%	27%
Totali	Komuna Rahovec	0%	2%	9%	17%	22%	27%

Objektivi 4: Të realizojë Grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi

Për të realizuar këtë objektivi, komuna duhet të organizojë sisteme të:

- O.4.1 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave shtazore
- O.4.2 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave medicinale
- O.4.3 : Menaxhim i qendrushëm i mbeturinave ndërtimore
- O.4.4 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme
- O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme -fraksioni të thata
- O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim -fraksioni organike

Komuna do të vendosë një sistem tarifor i cili do të mbulojë kostot e ofrimit të shërbimit të largimit të këtyre mbetjeve dhe trajtimit të tyre:

Tabela 19. Objektivi i IV sipas PKMM

Objektivi 4: Të realizojë Grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi							
Komuna Rahovec		Reduktimi i mbetjeve					
Rezultati	# Zona	Viti	2021	2022	2023	2024	2025
% mbetjeve shtazore të grumbulluara të cilat janë eliminuar nga rryma e mbeturinave të përbashkëta.	Bisnese		80 %	90 %	95 %	95 %	95 %
% mbetjeve medicinale të grumbulluara të cilat janë eliminuar nga rryma e mbeturinave të përbashkëta.	Komplet territori	0%	20%	40%	60%	80%	95%
% e deponive ilegale të egra të eliminuara	Komplet territori	20%	80%	100%	100%	100%	100%

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

% e mbeturinave inerte të depozituara në deponinë inerte	Komplet territori	50%	90%	100%	100%	100%	100%
% e mbeturinave të vëllimshme të depozituara në qendrën e grumbullimit	Komplet territori	0%	50%	100%	100%	100%	100%
Totali	Komuna Rahovec	35%	52%	76%	84%	92%	98%

Tabela: Objektivi 4 i ofrimit të shërbimit grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta.

Objektivi 5: Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e koston të shërbimit nga të ardhurat prej tarifës.

Për të realizuar këtë objektiv, komuna do të vendosë një sistem tarifor i cili do të mbulojë kostot e ofrimit të shërbimit të largimit të mbetjeve të ngurta urbane nga territori i komunës.

Gjithashtu norma e mbledhjes së tarifave do të planifikohet e njëjtë pavarësisht zonave të shërbimit. Kjo për arsye se llogaritja e kostove është ndarë sipas kategorive të prodhuesve të mbeturinave .

Në lidhje me koston (5.1) dhe të ardhurat (5.2):

Tabela 20. Objektivi 5.1 sipas PKMM

Objektivi 5.1 : Mbulimi i koston nga të ardhurat prej tarifës së shërbimit dhe trajtimit të mbeturinave							
Rezultati	# Zona	Viti bazë 2020 (gjashtë mujori vjetor)	Indikatorët e Rezultatit 2021 - 2025				
			2021	2022	2023	2024	2025
Kosto e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave mbulohet nga të ardhurat prej tarifës së këtij shërbimi	Ekonomi Familjare		80 %	85 %	95 %	95 %	100 %
	Institucione		100 %	100%	100 %	100%	100 %
	Bisnese	18%	85%	90%	90 %	95%	100 %

Tabela 21. Objektivi 5.2 sipas PKMM

Objektivi 5.2 : Rritja e mbledhjes së të ardhurat prej tarifës së shërbimit/Arkëtimit
Indikatorët e Rezultatit 2022- 2026

Rezultati	# Zona	2021	2022	2023	2024	2025
	Ekonomi Familjare					
Tarifa e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave nga familjet mbledhet në të gjithë komunën	Institucione					
	Bisnese					
TOTAL Arketim (Euro)						

7. VLERËSIMI DHE ANALIZA E PËRBËRJES SË MBETURINAVE KOMUNALE

7.1 Kriteret për planifikim

Në bazë të legjislacionit ekzistues, PKMM do të fokusohet në planifikimin e programeve për minimizim dhe trajtim të sigurtë të mbeturinave sipas potencialit gjenerues të fraksioneve të mbeturinave komunale të gjeneruara, për të cilën Komuna e Rahovecit është drejtpërdrejtë përgjegjëse. Përgjegjësia e komunës duke u referuar kompetencave të komunave në pajtim me Ligjin për Mbeturina do të bazohet ndër të tjerash në:

- Hartimin dhe miratimin e planeve lokale për menaxhimin e mbeturinave;
- Përcaktimet e lokacioneve, bazuar tek plani hapësinor, sipas nevojave përkatëse për menaxhimin e mbeturinave komunale;
- Përcaktimin e tarifave për shërbimet e grumbullimit dhe deponimit të mbeturinave komunale;
- Caktimin dhe mbikqyrjen e zbatimit të standardeve të shërbimit për ndërmarrjet e kontraktuara për grumbullimin e mbetjeve.

Krahas saj, një planifikim i programeve efikase të komunës në menaxhim të mbeturinave do të bazohet në kapacitetin gjenerues dhe të mbeturinave komunale, sipas përbërjes dhe mënyrës së menaxhimit të mbeturinave, mbeturinat komunale do të klasifikohen në:

- Mbeturina urbane (mbeturina të amvisërisë),
- Mbeturina të veçanta urbane (mbetje inerte e ndërtime, mbeturina të vëllimshme: pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj.) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare;
- Mbeturina të rrezikshme që prodhohen brënda territorit të komunës.

Në lidhje me burimet e gjenerimit të mbeturinave, Mbeturinat urbane ndahen në dy rryma, sipas burimit të origjinës: (MF) Mbeturinat e prodhuara nga familjet; (MB) Mbeturinat e prodhuara nga bizneset dhe industrinë, ku përbërja e mbeturinave nuk ndryshon nga karakteristikat e mbeturinave urbane. Ndërkohë, rryma të tjera të mbeturinave do të klasifikohen si mbeturina masive, mbeturina të ngurta (inerte) që prodhohen në familje dhe që do të trajtojmë si 'mbeturina të veçanta' për të cilat Komuna duhet t'i ofrojë alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre, megjithëse largimi i tyre është përgjegjësi direkte e prodhuesit.

Një element kryesor i planifikimit të menaxhimit të integruar të mbeturinave është "identifikimi dhe shqyrtimi i alternativave" të qëndrueshme duke ju referuar analizës së potencialit të gjenerimit të mbeturinave sipas fraksioneve dhe planifikimin e programeve për trajtimin e tyre. Planifikimi i programeve do të shqyrtojë mundësitë e ndryshme teknike dhe strategjike për menaxhimin e mbeturinave sipas planit të objektivave, vlerësimit të shkallës së zbatimit të tyre, avantazheve dhe disavantazheve ekonomike, ligjore, mjedisore, sociale si dhe teknologjive në dispozicion për këto alternativa.

7.2 Gjenerimi i mbeturinave

Për të parashikuar se si do të menaxhohen mbeturinat në të ardhmen për Komunën e Rahovecit, duhet të vlerësohet gjenerimi aktual i mbeturinave që të parashikojmë ecurinë e tyre për një periudhë afatmesme (3-5 vite). Të dhëna të sakta për gjenerimin e mbeturinave nevojiten për planifikimin e një shërbimi të ri apo ndryshime në shërbimin ekzistues të grumbullimit të mbeturinave, për projektimin e tarifave lokale për konsumatorët, për hartimin e planit (për vlerësimin e gjendjes ekzistuese dhe përcaktimin e objektivave mbi fraksionet e mbeturinave) si dhe për procesin e monitorimit të zbatimit të planeve. Gjithashtu, ka rëndësi të përcaktohen cilat fraksione të mbeturinave janë nën përgjegjësinë e komunave dhe cilat jo, të klasifikohen mbeturinat sipas burimit të origjinës dhe të jepen zgjidhje për trajtimin e tyre, ku sipas burimit të klasifikohen nëse janë të dëmshme (të rrezikshme) apo jo dhe në lidhje me kushtet e trajtimit/përpunimit të mbeturinave dhe metodat për tu aplikuar që disponohen apo do duhet të sigurohen në të ardhmen prej komunës së Rahovecit.

Një nga pengesat kryesore në komuna në Kosovë është mungesa e të dhënave statistikore lidhur me sasinë dhe llojet e mbeturinave të gjeneruara në burim për nivel territorial sipas komunave ku përgatitet planifikimi. Me qëllim parashikimin e administrimit të mbeturinave në të ardhmen në Komunën e Rahovecit, është e rëndësishme llogaritja e prodhimit aktual të mbeturinave si dhe parashikimi për një periudhë afatmesme dhe afatgjatë i shkallës së rritjes së tyre, në varësi me trendet e sjelljes konsumatore.

Këto të dhëna janë të rëndësishme për hartimin e planeve të sakta dhe mundësojnë llogaritjen e situatës aktuale dhe përcaktimin e objektivave si dhe procesin e monitorimit në periudhë kalimtare apo të vazhdueshme. Në mungesë të këtij informacioni, komuna rekomandohet që gjatë përgatitjes së planeve strategjike t'i referohen normave dhe të dhënave kombëtare sipas Strategjisë të Republikës së Kosovës për Mbeturinat dhe Planit të Republikës së Kosovës për Menaxhimin e Mbeturinave ku përllogaritet gjenerimi 0.9 kg/banorë/ditë për zonat urbane dhe gjenerim 0.4 kg/banorë/ditë për zonat rurale, apo mesatarisht 0.78 kg/banorë/ditë; si edhe njëherësh t'i referohen raporteve mbi sasinë totale të deponimit të mbeturinave.

Gjatë periudhës 2019- 2020, prej zyrtarëve të kompanisë KRM."EKO Regjioni" u grumbulluan të dhënat të nevojshme lidhur me sasinë e mbeturinave të grumbulluara në nivel komunal. Në bazë të këtyre të dhënave, duke iu referuar matjeve sipas metodave përkatëse dhe studimeve sipas raporteve të

grumbulluara për këtë Komunë janë gjeneruar rezultate të besueshme për të ndërtuar strategjitë e ardhshme për menaxhimin e mbeturinave sipas rrymave të fraksionit të tyre.

Sipas të dhënave të grumbulluara, sasia totale e mbeturinave të grumbulluara për vitin 2020 janë depozituar rreth 8093 ton mbeturina në deponinë regionale të Landovicës prej kompanisë "EKO Regjioni". Shprehur në muaj rreth 674,5 ton në muaj janë grumbulluar prej shërbimit në komunën e Rahovecit apo 22,5 ton në ditë mbeturina janë gjeneruar prej banorëve në komunë.

Duke marrë në konsideratë që grumbullimi i mbeturinave kryhet më shtrirje 100% mbulueshmëri shërbimi si edhe duke konstatuar prej informatave të kompanisë ku 70% e sasisë së mbeturinave të deponuara janë mbeturina të amvisërisë (edhe pse nuk ka ndonjë matje të saktë, andaj në konsideratë do të merret sasia totale he banorët resident në këtë periudhë të matjes), kryesisht prej amvisërive residente (8221 ekonomi familjare residente apo 56 208 banorë) referuar situates do të konsiderojmë që, përafrojmë që rreth 0.56 kg në ditë është norma mesatare e gjenerimit për kokë banori në Komunën e Rahovecit.

Përlllogaritja e normës së gjenerimit të mbeturinave për kokë banori është variabël i ndryshueshëm që varet prej sjelljes së konsumatorit dhe faktorë të tjerë andaj rekomandohet komuna që analizën e gjenerimit të mbeturinave ta zhvillojë në kampionë të caktuar në ekonomi familjare, biznese apo institucione në zona urbane dhe zona rurale.

Analiza e saktë e gjenerimit të mbeturinave për kokë banorë është indikator i përcjellës i të gjitha analizave të rrymave sipas fraksioneve në planin e menaxhimit të integruar të mbeturinave komunale.

Tabela 22 Gjenerimi i mbeturinave për banor në komunë të Rahovecit referuar sasisë së deponimit (periudhë gjashtë mujore)

Numri i amvisërive totale ASK	Numri i popullsisë ASK 2011	Numri i amvisërive të shërbyera residente	Numri i përafërt banorëve në ekonomi familjare residente të shërbyera	Sasia totale e mbeturinave: amvisëri, biznese dhe institucione Periudha e llogaritur është 6 mujore (ton)	Sasia mesatare e gjenerimit të mbeturinave për kokë banori		
					Ditë kg/ditë	Muaj kg/muaj	Vit kg/muaj
8221	56208	5817	39772	4047	0.56	16.8	201,6

Referuar këtyre të dhënave sasia e mbeturinave të gjeneruara për kokë banori në muaj për vitin 2020 është 201,6 kg, ndërsa për ditë është rreth 0.56 kg. Krahasimi i këtyre rezultateve me normën mesatare të përlllogaritjes të ofruar prej nivelit qëndror sa i përket shkallës së gjenerimit të mbeturinave për tërë Kosovën (mesatarja e llogaritur sipas agjencionit 0.78 kg mbeturinë/ditë/banorë, zona rurale 0.4 kg në ditë) ka dallim duke marrë në konsideratë karakterin gjysëm urban të komunës duke gjeneruar 0.220.56 kg me pak mbeturinë në ditë për kokë banori.

Kjo përlllogaritje merr në konsideratë vetëm llojin e mbeturinave të amvisërisë të grumbulluara dhe raportuara prej KRM "EKO Regjioni", grumbullimi i së cilës konsiston vetëm për rrymën e mbetjeve të amvisërisë (jo rryma tjera të mbeturinave si psh mbetje voluminoze, prishjeve etj).

7.3 Përbërja e mbeturinave në komunën e Rahovecit

Analiza e përbërjes së mbeturinave (analiza mercologjike / analiza e fraksioneve) komunale shërben kryesisht për të përcaktuar përbërjen e mbeturinave komunale dhe më konkretisht duke përcaktuar sasinë (peshën ose %) e fraksioneve të mbeturinave të riciklueshme, të kompostueshme apo mbeturinave të llojeve të tjera që gjenden brenda rrymës së mbeturinave komunale.

Përmes këtyre të dhënave do të mund të përcaktohet potenciali i mbeturinave komunale që mund të reduktohet, ripërdoret, kompostohet apo të trajtohet me teknika të tjera për përfitim energjie sipas skenarëve dhe opsioneve praktike, ekonomike për trajtimin dhe menaxhimin e mbeturinave të ngurta urbane sipas objektivave zhvillimore.

Aktualisht nuk ka asnjë matje të rrymave të mbeturinave sipas llojit që gjenerohen në territorin e kësaj komune. Studime të mëparshme të kryera në zona 3 me tipologji të përafërt mund të na japin një pamje të përafërt të gjenerimit të këtyre rrymave edhe për Komunën e Rahovecit.

Sipas analogjisë, Vlerësimi i sasisë së mbeturinave në përgjithësi dhe sasisë sipas fraksioneve, të cilat gjenerohen është bazuar mbi të dhënat e Komunës së Rahovecit si dhe rezultatet e matjeve dhe të analizës së mbeturinave që janë organizuar nga GIZ në vitin referent 2012 në komunën e Prishtinës. Gjatë studimit të përbërjes së mbeturinave të marrura në burim, kampionët e analizuar të mbeturinave janë marrë në zona të caktuara dhe kohë të caktuara.

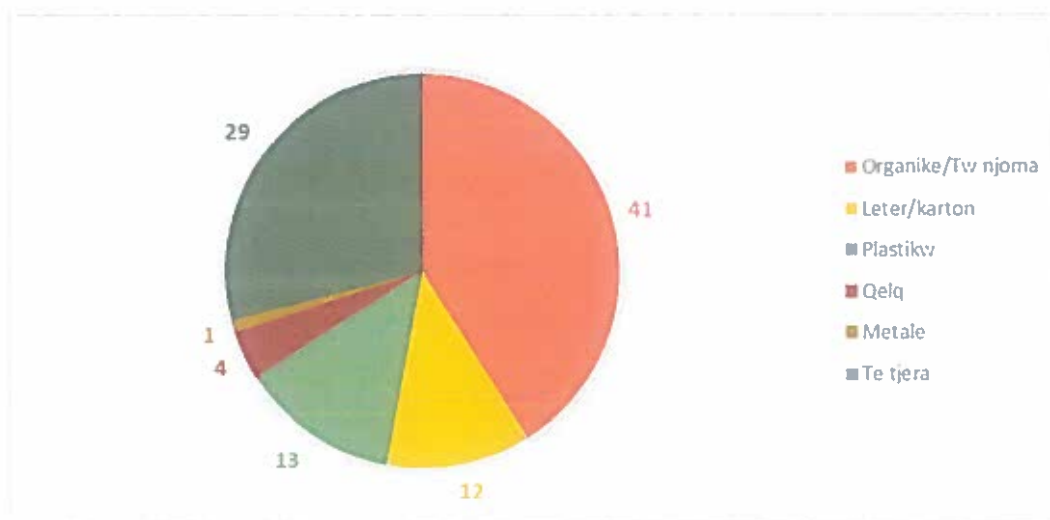

Figure 8. Diagrama e përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2012/ AMMK 2014)

Duke u bazuar në rozen e përbërjes së mbeturinave (raporti GIZ 2011), përbërja mercologjike e mbetjeve është paraqitur në tabelën që vijon:

Tabela 23. Përbërja e mbeturinave në komunën e Rahovecit sipas gjenerimit

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Rahovec
-----------	---	-------------------------------	--------------	------------------------------

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë)	(ton/vit/2020)
Totali mbeturina	100.00%	0.56 kg/ditë	~16,8 kg/muaj	8093.00
Te njoma	40.87%	~ 0.71	6,87kg	3307,60
Të riciklueshme ¹	33.24%	~ 0.59	5,95kg	2690
Te tjera	25.89%	~ 0.46	~4,34kg	2095

Sasia e biodegradueshme organike është në përqindje më të lartë duke çuar drejt mundësisë së prezantimit të skemave të kompostimit të mbeturinave, kryesisht në zonat me shtëpi private apo në zonat rurale me kapacitet më të lartë për kompostim. Duhet të marrim në konsideratë që ky fraksion i mbeturinave (mbeturina organike) duke përfshirë edhe mbeturinat e gjelbra dhe të kafta prej hapësirave të gjelbëruara mund të variojë prej 41-70 % të përbërjes së mbeturinave totale komunale që gjenerohen në vit.

Tabela 24.Përbërja e mbeturinave të fraksionit të thata/të riciklueshme

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Rahovec (ton/vit/2020)
		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë)	
Totali mbeturina	100.00%	0.56 kg/ditë	~16,8 kg/muaj	8093.00
Të riciklueshme ²	33.24%	~ 0.18	5,58kg	2690
Leter / Karton	12.83%	0.07	2,15kg	1038
Plastike	14.78%	0.08	2,48kg	1196
Qelq	4.45%	0.02	0,74kg	360
Metale	1.18%	0.006	0,19kg	95,5

Për sa i takon mbeturinave të riciklueshme, letra, karton, plastika, qelqi përfaqësojnë një përqindje të konsiderueshme duke krijuar mundësinë e prezantimit dhe aplikimit të skemave për grumbullimin e ndarë të tyre dhe konsolidimin e një pikë të sortimit të mbetjeve të riciklueshme në komunën e Rahovecit. Gjithësesi lind nevoja që periodikisht (1-2 herë në vit) këto matje të ribëhen për të pasur një pasqyrim më të qartë dhe të përditësuar të gjenerimit në përqindje të rrymave të mbeturinave, veçanërisht për të konstatuar Mbeturinat e rrezikshme, si Mbeturinat spitalore apo industriale që hyjnë në rrjedhën e mbeturinave në nivel lokal, me qëllim trajtimin e çeshtjes nga autoritetet lokale dhe qëndrore.

Lidhur me mbeturinat inerte, nuk posedohet ndonjë matje sasiore e saktë për përlogaritjen e tyre, andaj kjo sasi nuk merret në konsideratë në përlogaritjet e mesipërme. Referuar raportimit vjetor të komunës së Rahovecit pranë AMMK, Komuna e Rahovecit ka eliminuar në vitin referent 2019 rreth 20 deponi ilegale të dimensioneve të ndryshme, megjithatë prezente janë 13 deponi sepse janë eliminuar gjatë gushtit 2021 rreth 7 sosh. Kryesisht sasia e deponive ilegale varion sipas madhësisë dhe do të ndahet në:

Tabela 25. Karakteristikat e përbërjes së deponive ilegale në komunën e Rahovecit

Karakteristikat e deponive	Sasia në numër	Sasia në përqindje
Mbeturina të amvisërisë (A)	6	30
Mbeturina inerte / ndërtimore (N)	4	20
Mbeturina Industriale dhe të rrezikshme (R)	-	
Mbeturina të vëllimshme (V)	-	
Mbeturina të përziera (A, N, R, V)	10	50.00 %
Totali:	20	100.00 %

7.4 Projektioni i rritjes së sasisë së mbeturinave 2022 – 2026

Parashikimi i prodhimit të mbeturinave në të ardhmen lidhet ngushtë me rritjen e numrit të popullsisë në të shkuarën (Norma vjetore e rritjes në të shkuarën e llogaritur duke iu referuar tendencës së rritjes së popullsisë) si dhe prirjet për prodhimin e mbeturinave në të ardhmen.

Bazuar në dokumentet zyrtare të Republikës së Kosovës, indeksi i rritjes së popullsië parashikohet të jetë afërsisht 1% ku merret parasysh rritja e natyrshme por edhe migrimi dhe emigrimi. Në tabelën më poshtë parashikohet një trend i rritjes së popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Rahovecit gjatë 10 viteve të ardhshme.

Tabela 26. Rritja e popullsisë dhe sasisë së mbeturinave komunale në Komunën e Rahovecit gjatë 5 viteve të ardhshme

Viti:		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Projeksioni i rritjes së popullsisë	Nr popullsisë								
Gjerimi për banor kg/dite	2% rritje në kokë/banor			0.83					
Projeksioni i rritjes së sasisë së mbeturinave % (viti referent 2020)					0.01	0.013			0.064

Tabela 27. Gjenerimi i mbeturinave

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Viti		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gjerimi për banor kg/dite	2% rritje në kokë/banor			0.83	0.84				0.88
Gjerimi për banor kg/vit	2% rritje në kokë/banor			302.9	306.6				321.2

Nga tabela më lart vërejmë që parashikimet për rritje të sasisë së mbeturinave për vitin 2021 do të jenë 306.6 kg/vit dhe 0.84 kg.ditë për kokë banorë, ndërsa në vitin 2025 sasia do të arrijë kuotën prej 321.2 kg/vit apo përafërsisht 0.88kg/ditë për kokë banori.

Bazuar në potencialin e rritjes së popullsisë, në normat e rritjes së gjenerimit të mbeturinave dhe kapacitetit të gjenerimit të mbeturinave, do të mund të bëhet një llogaritje e sasisë totale sipas rrymës së gjenerimit të mbeturinave në nivel komunal:

Tabela 28.Llojet e mbeturinave vjetore të gjeneruara në Komunën e Rahovecit

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Projeksioni i rritjes se popullsisë	Vlera referente	x					
Nr popullsisë							
Potenciali i gjenerimit te sasisë totale të mbeturinave							
ton/vit							
Koeficienti i gjenerimit të mbeturinave për koke banori		0.83					
Fraksioni Organik	~ 0.41						
Fraksioni të thata	~ 0.33						
Fraksioni të tjera	~ 0.26						

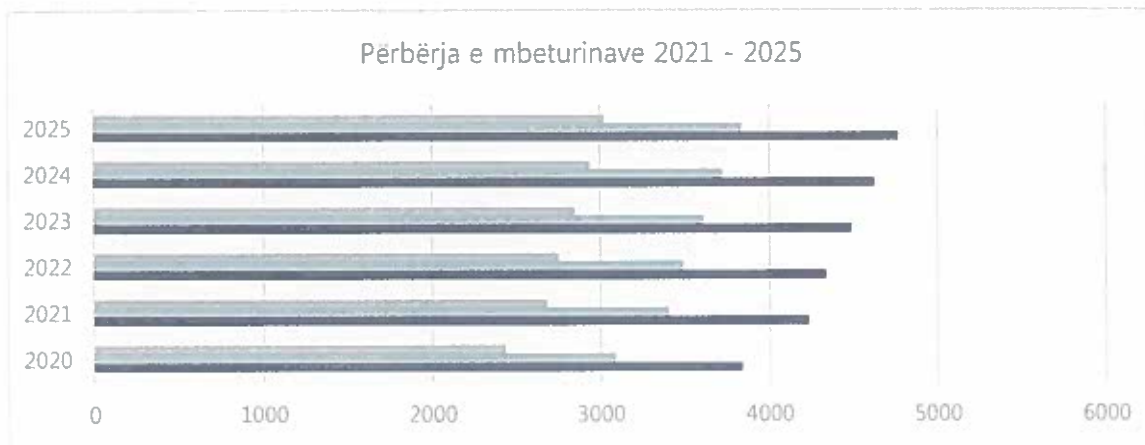

Figure 9. Rritja e sasisë së mbeturinave deri 2025 sipas fraksioneve të gjeneruara në Komunën e Rahovecit

Të paraqitura në diagram vërejmë tendencën e rritjes së sasisë së mbeturinave të riciklueshme sipas fraksioneve, dhe potencialin përbërës së mbeturinave totale që mund të ofrojnë në industrinë e riciklimit.

Nga parashikimi (tabela më poshtë) pritet që të rritet sasia e letrës, plastikës, dhe e mbeturinave të jo -degradueshme (p.sh. metali dhe qelqi). Nga ana tjetër, këto rritje mund të rrisin vlerën kalorifike dhe potencialin riciklues të ketij fraksioni të mbeturinave të prodhuara. Në të njëjtën kohë, sasi të relative të gjetheve, mbetjeve drusore kanë gjasa të jenë të vlerave më të mëdha duke marrë në konsideratë tipologjinë e komunës me prezencë të lartë të hapësirave të gjelbra të cilat në mënyrë konstante kërkojnë përkujdesje në pastrimin e rregullt të tyre.

Tabela 29. Përbërja vjetore e mbeturinave të amvisërisë (2020)

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Rahovec
		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë)	(ton/vit/2020)
Totali mbeturina	100.00%	0.83 kg/ditë	~1 kg/muaj	3317286.26
<u>Organike</u>	40.87%	~ 0.41	7.8 kg	
<u>Të riciklueshme</u> ³	33.24%	~ 0.33	6.27 kg	
Leter / Karton	12.83%	0.13	2.47 kg	
Plastike	14.78%	0.15	2.85 kg	
Qelq	4.45%	0.04	0.76 kg	
Metale	1.18%	0.01	0.19 kg	
Te tjera	25.89%	~ 0.26	~4.93 kg	

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIJIM TË MBETURINAVE

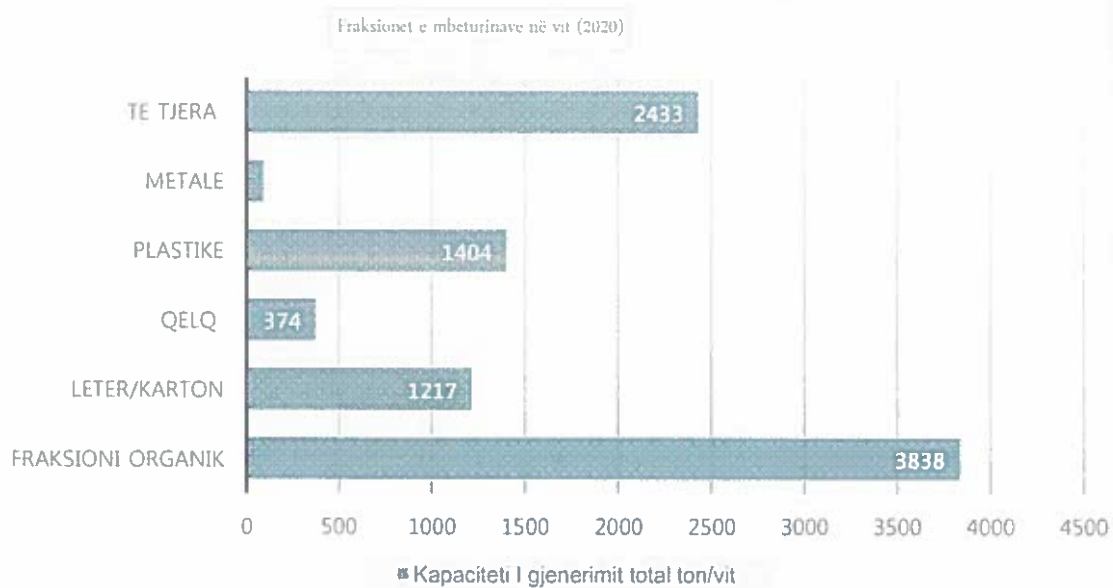

Figure 10. Fraksionet e mbeturinave në vit (2020)

8. PLANI FINANCIAR I SHËRBIMIT TË MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE

8.1 Kosto e shërbimit 2022-2026

Kosto e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave ndahet sipas llojit të shpenzimit dhe veprimtarisë së shërbimit që kryhet përmes tij, në zërat e mëposhtëm:

A. Kosto operative

- a. Kostot e mirëmbajtjes: mjete të shërbimit
- b. Kostot e grumbullimit: karburant i përdorur gjatë shërbimit
- c. Kosto transporti: karburant i përdorur gjatë shërbimit
- d. Kosto depozitimi: shpenzimet për trajtimin e mbetjeve në deponi
- e. Kosto personeli: shoferë dhe punëtorë
- f. Kosto amortizimi: mjete të shërbimit
- g. Kosto larje dhe dezinfektim: për kontenerët

B. Kosto kapitale

- a. Kosto e blerjes së mjeteve të shërbimit

Në realizimin e shërbimit marrin pjesë, në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, dhe drejtues e nëpunës specialistë të bashkisë, shpenzimet për të cilët vlerësohen në masën 8 % të kostos operative dhe përfshihen në zërin:

C. Kosto administrative

Rëferuar kostove indirekte dhe administrative përfshijnë pagat indirekte të KRM EKO Regjioni, shpenzimet administrative si dhe kostot e tjera për aktivitete profesionale për nevoja të kompanisë (fushatave vetëdijësuese etj). Duke u bazuar në situatën referente se KRM EKO Regjioni ka të angazhuar një staf të madh administrativ referuar paralogaritjeve, për rrjedhojë plani nuk parasheh ngritje të mëtejme të kostove administrative përgjatë periudhës planifikuese si në regrutimin e stafit të ri ashtu edhe në shpenzimet përcjellëse.

D. Të ardhurat net të planifikuara

Të hyrat e shërbimit i referohen të hyrave nga grumbullimi i mbeturinave, shërbimeve sekondare dhe shërbimeve tjera sipas kontratave të veçanta dhe këto të hyra realizohen përmes KRM EKO Regjioni.

E. Kosto e menaxhimit të mbeturinave

Llogaritja e kostove të mësipërme është në përputhje me metodën e llogaritjes së Kostos së Plotë dhe në zbatim të Planit Teknik dhe Operacional të realizimit të shërbimit për menaxhim të mbeturinave. Këtu përfshihen të gjitha kostot e menaxhimit të mbeturinave përfshi kostot e grumbullimit, pastrimit dhe deponimit që barten nga KRM EKO Regjioni si dhe kostot e ndarjes, riciklimit dhe procesimit të mbeturinave që mbarten nga Komuna apo palë të treta të kontraktuara.

8.2 Kosto operative të shërbimit

Kostot operative vjetore të shërbimit të menaxhimit të mbeturinave për vitet 2020-2025, me TVSH, paraqiten në tabelën në vijim, duke marrë si referent planifikimet financiare dëri më tani dhe shpenzimet operative të ndërmarrjes në periudhë gjashtë mujore të vitit kalendarik 2019.

Tabela 30. Shpenzime operative

	Kosto derivate	Kosto direkte indirekte dhe administ.	Kosto administrative	Kosto mirëmbajtje	Kosto deponim	Totali kosto operative
Planifikimi I shpenzimeve 2019	x	116,235 €	6,975	15,266	12,720 €	200,169.00
Shpenzime referent 01.07.2019-31.12.2019	17,130.55	71,713.15	5,681.21	10,736.60	9,696.13	114957.64
Shpenzime vjetore sipas vlerave të kompanisë	37 686***	143,426.3**	11,362.42	21,473.2	12 720*	213,948.00
						224,645.4****

*duke marrë në konsideratë shtrirjen e menjëhershme të shërbimit të grumbullimit të mbeturinave në fund të vitit 2019

**Rritja e kostove indirekte varion sipas kontrateve sekondare të kompanisë me komunë

***10% e totalit të kostos referente shpenzime të derivateve të paraqitur prej KRM EKO Regjioni e shtuar në përlogaritje,

****5% mbi kosto totale, kjo vlerë ka për qëllim të korrigojë vlerat në vite të zërave të kësaj kostoje, llogaritur mbi bazën e çmimeve aktuale, me inflacionin mesatar vjetor të mundshëm, si dhe me shumën e një fondi rezervë i cili duhet të mbulojë shpenzime të papritura ose në rritje për arsye të tjera të paparashikueshme

Referuar kostove bazë referente në tabelën më poshtë parashihet projeksiioni I kostove operative për periudhë kohore 2020-2025.

8.3 Kosto kapitale

Kosto kapitale përfaqëson investimin në automjete dhe pajisje ku respektivisht për Komunën e Rahovecit do të përfshijnë kostot për:

- Realizimin e shërbimit të bartjes së mbeturinave, të cilat përfshijnë kontenierë, kamionë që do të përdoren për mbledhjen dhe transportin e mbeturinave.
- Realizimin e infrastrukturës për deponinë inerte
- Realizimin e infrastrukturës për qendrën e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme
- Realizimin e infrastrukturës për përcjellëse për qendrën e reduktimit dhe riciklimit të mbeturinave
- Sigurimin e kontenierëve për ndarje në burim, përfshirë enët kompostuese (sipas sistemit të decentralizuar)

Kostot investive për realizimin e shërbimit të bartjes së mbeturinave

KRM EKO Regjioni posedon gjithsej 9 kamionë, të janë në gjendje të amortizuar dhe sit ë tillë duhet të parashihen të zëvendësohen ndër vitet në vijim. Plani investiv është bazuar në nevojat e përlogaritura sipas nevojave të KRM EKO Regjioni dhe kapacitetit të punës së kamionëve ekzistues. Sipas situatës së paraqitur, do të nevojiten 3 kamionë ndër të cilët një më me kapacitet 16 ton dhe 2 të tjera me kapacitet 10 ton.

Kostot investive për Sigurimin e kontenierëve për unifikim të shërbimit të grumbullimit të mbeturinave

Aktualisht KRM EKO Regjioni posedon infrastrukturë në gjendje të mirë për zbrasjen e mbeturinave në kontenierë si rezultat i ndihmës financiare prej anës së donatorëve dhe komunës për sigurimin me infrastrukturë për realizimin e shërbimeve të zbraszjes së mbetjeve. Megjithatë me qëllim unifikimin e sistemit të grumbullimit komuna dhe kompania duhet të planifikojnë sigurimin e 6000 kontenierëve 120 l për grumbullim të mbeturinave, shpërndarja e të cilave do të bëhet sipas planeve për plotësim me infrastrukturë për shërbim të grumbullimit të mbeturinave.

Kostot investive për Realizimin e infrastrukturës për deponinë inerte

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit në funksionalizimin e lokacionit të planifikuar për deponimin e përkohshëm të mbeturinave inerte, lokacion ky i cili duhet të përshtatet me kushtet bazike për operim të sigurtë. Duke qenë se komuna parasheh të marrë përsipër këtë kosto, kjo nënkupton që ndarja e kostove mund të variojë sipas mundësive investive prej anës së komunës respektivisht buxhetit të sektorit.

Kostot investive për Realizimin e infrastrukturës për qendrën e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme dhe të riciklueshme

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit në funksionalizimin e lokacionit të planifikuar për deponimin dhe trajtimin e përkohshëm të mbeturinave të vëllimshme. Funksionalizimi i një pike grumbulluese të përkohshme për mbeturinat voluminoze mund të planifikohet në një fazë të parë të bëhet pranë deponisë inerte për tu ndërtuar dhe plotësuar më tutje në qendrën për reduktim dhe riciklim të mbetjeve. Duke marrë parasysh se komuna synon të nisë programet e riciklimit, relativisht në koston e investimit do të planifikohet edhe infrastruktura bazike për zhvillimin e aktivitetit të sortimit dhe paketimit të mbeturinave të riciklueshme përfshirë këtu edhe investimin në mjet grumbullues.

Kostot investive për Realizimin e infrastrukturës përcjellëse për qendrën e reduktimit dhe riciklimit

Referuar politikës nacionale sipas Strategjisë për menaxhim të integruar të mbeturinave, planifikimet e komunës sipas zërave të kostove do të adresohen në ndërtimin e infrastrukturës përcjellëse që ndihmojnë në ngritjen e sistemeve të qëndrueshme të trajtimit të mbeturinave sipas llojeve. Këtu do të parashihen kostot e investimit për ndërtimin e qendrës për reduktim dhe riciklim të mbeturinave sipas planifikimit të detajuar për zbatimin e tij. Shpërndarja e kostove do të bëhet sipas fazave bazuar në kapacitetet komunale për investim të tillë.

Kostot investive Sigurimin e kontenierëve dhe infrastrukturës për ndarje në burim, përfshirë dhe enët kompostuese

Në këtë kosto do të përfshihen kostot e investimit të infrastrukturës përcjellëse për zbatimin e ndarjes në burim sipas programeve të riciklimit dhe kompostimit përmes sistemeve të decentralizuara në nivel

komunal. Sipas linjave të investimit do të përlogariten kostot e sigurimit të shportave për ndarje në burim dhe enëve kompostuese.

Siç projektioni i investimeve do të zhvillohet me synim të përgatitjes së Komunës për nisjen dhe zbatimin e politikave nacionale për reduktim riciklim të mbeturinave, duke synuar trajtimin adekuat të mbetjeve sipas llojit të tyre. Kjo do të nënkuptojë që deri në vitin 2025 synimet e Komunës së Rahovecit do të paraprijnë procesin duke krijuar infrastrukturën përcjellëse për trajtimin e mbetjeve inerte, mbetjeve të vëllimshme, të riciklueshme sipas fraksioneve duke përfshirë dhe kompostimin central të mbetjeve organike. Kjo do të nënkuptojë që përtej peridhës kohore prej vitit 2025 komuna posedon potencial infrastrukturor që të harmonizojë dhe zgjerojë planet e reduktimit dhe riciklimit të mbeturinave në njësi territoriale dhe të zhvillojë potencial dhe për mundësinë e bashkëpunimit me komunat përreth përmes qendrës të riciklimit dhe kompostimit .

Kosto shtesë

Përkrah kostos së shërbimit të menaxhimit të mbeturinave, një buxhet shtesë është i nevojshëm të parashikohet për disa shpenzime mbështetëse të cilat kanë për qëllim përmbushjen e objektivave të qëndrueshmërisë financiare. Këto shpenzime mbështesin veprimtaritë e komunës si më mëposhtë:

1. Ndërgjegjësim dhe edukimi i banorëve për mbrojtjen e mjedisit

Kjo veprimtari planifikohet të mbështesë rritjen e efektivitetit të mbledhjes së të ardhurave të shërbimit nga subjektet pagues, në masën e përmbushjes së objektivave të vendosur në këtë drejtim, të paraqitur si më sipër. Plani i veprimit parashikon shpenzime vjetore shtesë gjatë gjithë periudhës 2021 - 2025, të cilat mund të shtrihen dhe në periudha të mëvonshme, në varësi të objektivave të mëtejshme të komunës së Rahovecit.

2. Ngritja e bazës së të dhënave të subjekteve pagues

Një bazë të dhënash mbi subjektet gjeneruese të mbetjeve, në formatin e një programi kompjuterik, është një instrument i domosdoshëm për vënien në zbatim të sistemit të tarifimit të shërbimit të menaxhimit të tyre dhe rritjes së efektivitetit të mbledhjes së të ardhurave nga tarifa. Një identifikim i saktë i këtyre subjekteve: vendndodhjes së tyre, madhësisë e gjendjes financiare të tyre, llojit të aktivitetit në rast biznesi etj. i mundëson autoriteteve vendore ndjekjen e rasteve të subjekteve që nuk paguajnë dhe zbatimin efektiv të masave shtrënguese. Edhe në këtë rast, KRM EKO Regjioni dhe komuna e posedojnë një system të databazës sipas të dhënave të adresave, baza e të dhënave duhet t'i shërbejë drejtpërdrejt përmbushjes së objektivave të vendosur për rritjen e % së mbledhjes së të ardhurave të shërbimit, me qëllim sigurimin e qëndrueshmërisë financiare.

Baza e të dhënave duhet të përditësohet çdo vit kalendarik dhe mund të përdoret për ndërlidhjen e listave të klientëve dhe tarifimin e shërbimit të menaxhimit të mbetjeve, në rast të përshtatshëm.

8.4 Kostot investive për realizimin e PKMM

Tabela 31. Tabela përmbledhëse e investimit

Investimet e parapara në PKMM për vitin 2021 - 2025					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM
Kosto e investimeve për kontenierë 120l plastikë	6000	18	108,000	Sipas skemës së shërbimit derë më derë, sigurimi i kontenierëve i referohet planit të komunës për unifikim dhe plotësim të sistemit të grumbullimit referuar politikave komunale për rritje të shkallës së pagesës dhe nr të kontratave.	O1: Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizim të kostove dhe shërbimit në komunën e Rahovecit.
Kosto për kamionë për grumbullim me kapacitet 7-10 ton	2	Cmim variabël		Bazuar në gjendjen fizike dhe vjetërsisë të kamionëve me të cilët operon KRM EKO Regjioni, rekomandohet që kjo kompani të zëvendësojë apo plotësohet me 3 kamionë për operim. kjo do të synojë të ngrisë cilësinë e shërbimit sipas operimit të rregullt dhe të reduktojë kostot operative dhe të mirëmbajtjes. Sipas praktikës prej komunës, çmimi në kosto parasheh furnizim me kamionë të përdorur.	O1: Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizim të kostove dhe shërbimit në komunën e Rahovecit.
Kosto kamion mbeturina riciklueshme me kapacitet 16 ton	1			Të sigurojë në mënyrë graduale infrastrukturën për zbatimin e skemës për ndarjen e mbetjeve në burim dhe grumbullimin e diferencuar për të përmbushur objektivat kombëtare për reduktimin e mbetjeve. Sipas praktikës prej komunës, çmimi në kosto parasheh furnizim me kamionë të përdorur.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës O4.5 Grumbullimi dhe trajtimi veçantë i mbeturinave të riciklueshme
Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë	500	25	12,500	Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata –riciklueshme dhe organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të riciklimit në 500 ekonomi familjare/bisnese	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

<p>Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem dytësor</p> <p>Rrjetë metalike/kontenierë të posaçëm për riciklim</p>				<p>Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata –riciklueshme dhe organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit.</p> <p>Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve në 5 institucione edukative dhe në 5 lokacionet e pikave të grumbullimit në qytet</p>	<p>O3: Te garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë se mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës</p>
<p>Funksionalizimi i Qendrës Për ndarje,grumbullim dhe riciklim</p>				<p>Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave sipas objektivave të parapara në strategjinë kombëtare për Menaxhim të integruar të mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet e vëllimshme dhe objektivave të komunës për zbatimin e programeve për reduktim dhe riciklim të mbetjeve,zvogëlim të ndotjes dhe kostove të deponimit, me qëllim që sistemi të jetë i qëndrueshëm komuna duhet të parashohë trajtimin e mbetjeve të vëllimshme dhe të riciklueshme. Njësia për mbetje të vëllimshme do të ndihmojë në krijimin e një sistemi të integruar për banorët e komunës. Përmes këtij investimi realizohet ndërtimi i pjesshëm i qendrës(mbulesës dhe dhomat e magazinimit). Ky investim nuk përfshin kosto të tokës pasi që lokacioni parashihet në pronë komunale dhënë në shfrytëzim KRM EKO Regjioni.</p>	<p>O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimin të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi</p> <p>O.4.4 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme</p> <p>O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme</p>
<p>Deponia e materialeve inerte (punime ndërtimi infrastruktur dhe shtrim i rrugës)</p>		<p>Cmime sipas njësive të kostove</p>		<p>Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave,objektivave kombëtare sipas Strategjisë për menaxhim të integruar të Mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet inerte,komuna do të parashohë ndërtimin e lokacionit për deponi inerte dhe funksionalizimin bazik të tij.bazuar legjislacionit për lokacionet/deponitë ndër të tjerash lokacioni duhet ti përmbajë kriteret e përcaktuara dhe të ketë qasje rrugore për funksionim. Kosto e investimeve pra nuk përfshin kostot e tokës por kostot për ndërtimin e rrugës për në deponi dhe kosto të ndërtimit të deponisë.</p>	<p>O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave sipas llojit me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimin të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi</p>
<p>Programi për vetedijësim dhe ngritje të kapaciteteve</p>					

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Totali 2022 - 2025					
Investimet e parapara në PKMM për vitin 2022 - 2025					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipasi objektivave të PKMM
Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë	600	25	15,000	Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata - riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 500 amvisëri shtesë sipas zgjerimit gradual të skemës së riciklimit.	O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Kontenierët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem dytësor Rrjetë metalike/kontenierë të posaçëm për riciklim	20	200	4,000	Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata - riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 20 institucionet edukative në komunë.	O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Ndërtimi i qendrës për ndarje të mbetjeve të vëllimshme dhe aktivitete për riciklim		Cmime sipas njësive të kostove	100,000	Bazuar në menaxhimin e qëndrueshëm të mbeturinave sipas objektivave të parapara në strategjinë kombëtare për Menaxhim të integruar të mbeturinave dhe zgjidhjes së problematikës së komunës për mbetjet e vëllimshme dhe objektivave të komunës për zbatimin e programeve për reduktim dhe riciklim të mbetjeve, zvogëlim të ndotjes dhe kostove të deponimit, me qëllim që sistemi të jetë i qëndrueshëm komuna duhet të parashohë trajtimin e mbetjeve të vëllimshme dhe të riciklueshme. Njësia për mbetje të vëllimshme do të ndihmojë në krijimin e një sistemi të integruar për banorët e komunës. Përmes këtij investimi realizohet ndërtimi i pjesshëm i qendrës (mbulesës dhe dhomat e magazinimit). Ky investim nuk përfshin kosto të tokës pasi që lokacioni parashihet në pronë komunale dhënë në shfrytëzim KRM EKO Regjioni.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimin të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi O.4.4 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme
Pajisje për përpunim të mbetjeve inerte		Cmime sipas njësive të kostove		Plotësimi me infrastrukturë operative në deponinë për inerte ku do të bëhet trajtimi i materialit inert me qëllim rishfrytëzimin e materialeve ndërtimore dhe uljen e impaktit mjedisor prej deponimit të tyre në lokacion. Në këtë qendër KRM EKO Regjioni do të zhvillojë aktivitetin e selektimit dhe presimit të mbetjeve të riciklueshme.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimin të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi O.4.3 : Menaxhim i qëndrueshëm i mbeturinave

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

					ndërtimore
Totali Kosto Investive në 2022					
Investimet e parapara në PKMM për vitin 2023					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipasi objektivave të PKMM
Kontenerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë				Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata – riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të frasionit të thatë do të zgjerohet në 1400 amvisëri shtesë	O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Ene per kompostim shtëpiak (sistem i decentralizuar)	150	50	7,500	Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Zbatimi i skemës së kompostimit të frasionit të thatë do të nisë në 500 amvisëri në zonë urbane dhe rurale ku synohet rreth 40% e gjenerimit ditor në këto amvisëri të reduktohet; duke nënkuptuar reduktim të kostove operative dhe të deponimit.	O3: Të garantoje grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës it. O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Qendra për ndarje dhe riciklim		Cmime sipas njësive të kostove		Plotësimi me infrastrukturë operative në qendrën e grumbullimit dhe magazinimit. Në këtë qendër KRM EKO Regjioni do të zhvillojë aktivitetin e selektimit dhe presimit të mbetjeve të riciklueshme.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimin të sasisë që përfundon në deponi O.4.4 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Pajisje për përpunim të mbetjeve inerte		Cmime sipas njësive të kostove	Nga donacionet	Plotësimi me infrastrukturë operative në deponinë për inerte ku do të bëhet trajtimi i materialit inert me qëllim rishfrytëzimin e materialeve ndërtimore dhe uljen e impaktit mjedisor prej deponimit. Në këtë qendër KRM EKO Regjioni do të zhvillojë aktivitetin e selektimit dhe presimit të mbetjeve të riciklueshme. kjo kosto përfshin vetëm kosto të pajisjeve për zhvillim të aktivitetit në deponi.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi O.4.3 : Menaxhim i qendrueshëm i mbeturinave ndërtimore
Programi për vetedijësim dhe ngritje të kapaciteteve				Do të organizohet në periudha të rregullta, aktivitete vetedijësuese në shkollat dhe komunitet në bashkëpunim me shoqërinë civile.	
Totali Kosto Investive në 2023					
Investimet e parapara në PKMM për vitin 2024					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM
Kontenerët për riciklim dhe ndarje në burim/sistem parësor 240 l ngjyrë e verdhë				Sipas objektivave dhe strategjisë nacionale, Komuna Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit të thata – riciklueshme. Zbatimi i skemës së riciklimit të fraksionit të thatë do të zgjerohet në 1400 amvisëri shtesë.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës
Enë kompostuese				Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit organik për zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Zbatimi i skemës së kompostimit të fraksionit të thatë do të nisë në 680 amvisëri në zonë rurale (fishtrat më në largësi) ku synohet rreth 40% e gjenerimit ditor në këto amvisëri të reduktohet; duke nënkuptuar reduktim të kostove operative dhe të deponimit.	O3: Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksion organik

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIIM TË MBETURINAVE

Ndërtimi i qendrës për kompostim lokalitet/deponi		Cmime sipas njësive të kostove	Nga donacionet	Krijimi i qendrës për reduktim, riciklim dhe kompostim të mbeturinave do të ndihmojë komunën që të zvogëlojë deri në 70% të sasisë së mbetjeve të deponuara. njëherësh trajtimi i mbeturinave përmes aktivitetit të qendër synon të krijojë të hyra shtesë (përmes shitjes nga riciklimi apo kompostimi) për operatorin (KRM EKO Regjioni) me çrast rritjen e efikasitetit dhe performancës së shërbimit. Meqënëse Rahoveci ka hapësira të gjelbra kjo ofron material për kompostim gjatë aktivitetit të pastrimit të tyre. Kompostim mund të përdoret për qytetarët e komunës për aktivitete bazike të kultivimit, kjo kosto do të përfshijë investimin bazik për qendrën për kompostim duke u bazuar në investimet në ndërtim dhe pajisjet bazike për zhvillimin e aktivitetit të kompostimit.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi O.4.6 Grumbullimi dhe trajtimi i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike
Programi për vetedijësim dhe ngritje të kapaciteteve					
Totali Kosto Investive në 2024		x			
Investimet e parapara në PKMM për vitin 2025					
Investimi i planifikuar	Sasia	Kostoja njësi	Kostoja totale	Qëllimi i investimit	Përputhshmëria sipas objektivave të PKMM
Enë kompostuese	x			Komuna synon të sigurojë reduktimin e mbetjeve të destinuara për tu depozituar në deponi përmes aktivitetit të (ndarjes në burim) të fraksionit organike për zbatimin e aktivitetit të kompostimit. Zbatimi i skemës së kompostimit të fraksionit të thatë do të nisë në 291 amvisëri në zonë rurale (fshatrat më në largësi) ku synohet rreth 40% e gjenerimit ditor në këto amvisëri të reduktohet; duke nënkuptuar reduktim të kostove operative dhe të deponimit.	O2: Rritja graduale e mbulueshmërisë me shërbime në tërë teritorin e komunes së Rahovecit me qëllim të mbulimit të plotë deri në fund të vitit 2019.
Ndërtimi i qendrës për kompostim				Plotësimi i qendrës me pajisje operative për aktivitetin e kompostimit respektivisht, mjete motorrike, pajisje për kositje masive dhe për pastrim të hapësirave pyjore, pajisje grumbuese, sita sipas dimensioneve etj.	O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvogëlimin të sasisë që përfundon në deponi O.4.6 Grumbullimi dhe trajtimi i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

<p>Kontenierë për grumbullim të mbetjeve organike 3-5 ton</p>				<p>Me qëllim të furnizimit të njësisë për kompostim me material organik prej mbetjeve të fruta perimeve, komuna parasheh vendosjen e kontenierëve të mëdhenj në tregun e fruta perimeve apo në biznes që ka gjenerim të kësaj kategorie të mbeturinës. Kjo ndihmon në aktivitetin e kompostimit dhe përfitimit të plehut cilësor si produkt final.</p>	<p>O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimin të sasisë që përfundon në deponi</p> <p>O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike</p>
<p>Pajisje qendrën e riciklimit dhe optimizim shërbimi</p>				<p>Plotësimi me pajisje për zhvillimin e aktivitetit të riciklimit në qendër do të konsistojë në blerjen e shiritit asortues, pajisje për ballim, larje dhe grimcim të mbetjeve të riciklueshme sipas llojit. Kjo qendër paraprin planeve afatgjata për zgjerim të skemës së ndarjes në nivel territori komunal si potencial edhe për bashkëpunim me komunë tjetër e interesuar të zbatojë politika të ngjashme. Aktiviteti i riciklimit në shkallë të gjerë përpos se redukton kostat e transportit dhe deponimit krijon mundësinë për gjenerim të të hyrave për ndërmarjen komunale.</p>	<p>O4: Të realizojë grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimin të sasisë që përfundon në deponi</p> <p>O.4.4 Grumbullimi dhe transportimi i veçantë i mbeturinave të vëllimshme</p> <p>O.4.5 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave të riciklueshme-fraksioni të thata</p> <p>O.4.6 Grumbullimi dhe trajtim i veçantë i mbeturinave organike për kompostim - fraksioni organike</p> <p>O 5: Mbulimi i kostos nga të ardhurat prej tarifës së shërbimit dhe trajtimit të mbeturinave</p>
<p>Programi për vetedijesim dhe ngritje të kapaciteteve</p>					
<p>Totali Kosto Investive në 2025</p>					

9. PLANIFIKIMI I MBULIMIT TË KOSTOVE

Qëndrueshmëria financiare e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave do të mbështetet në faktorët e mëposhtëm:

1. Efektivitetin e organizimit të shërbimit,
2. Eficiencën e kostos së shërbimit,
3. Efektivitetin e monitorimit të shërbimit,
4. Sistemin e tarifimit nëpërmjet të cilit mbulohet kosto e plotë e shërbimit,
5. Efektivitetin e mbledhjes së të ardhurave nga tarifa e shërbimit.

Secili prej tyre është faktor kyç për të gjithë ciklin e menaxhimit financiar të shërbimit; kjo do të thotë se mbarëvajtja në lidhje me njërin mund të ndihmojë të gjithë ciklin, sikurse mos përmbushja e tij mund ta pengojë operimin e rregullt të kompanisë.

Të katër faktorët të cilët përcaktohen nga efektiviteti dhe eficiencëa, janë parime udhëheqëse të planifikimit të shërbimit të kryer në Komunën e Rahovecit për vitet në vijim; kjo do të thotë se sistemi i organizimit të shërbimit, monitorimit të tij dhe i mbledhjes së të ardhurave në këtë plan janë parashikuar të sigurojnë efektivitet të ciklit të plotë të shërbimit dhe eficiencën të kostos së tij. Gjithashtu, qëndrueshmëria financiare do të varet nga aftësia e burimeve njerëzore për përmbushjen e këtyre faktorëve.

Sa i përket faktorit të katërt, një sistem tarifimi nëpërmjet të cilit mbulohet kosto e plotë e shërbimit, lidhur me këtë komuna e ka hartuar rregulloren lidhur me tarifën e aplikuarë I cili mbulon vlerën e kostos së shërbimit.

Megjithatë meqenese inkasimi realizohet prej Komunës dhe Kompanisë aftësia e burimeve njerëzore të kompanisë për të funksionalizuar në mënyrë efikase sistemin e tarifimit është përcaktuese për qëndrueshmërinë financiare të shërbimit. Sipas të dhënave të ofruara shkalla e inkasimit në amviseri mundet të ndikojë në qëndrueshmërinë e shërbimit në të ardhmen. Atëherë politikë për tu adresuar për Komunen mbetet rritja e inkasimit në amviseri përmes gjenerimit të faturës dhe përmbartimit të faturës sipas listës së amviserive në komunë.

Në tabelën e mëposhtme paraqiten të dhënat e nevojshme për përlogaritjen e të hyrave në vite për subjektet pagues për shërbimin e menaxhimit të mbeturinave.

Si vit referent do të merret planifikimi 2019 dhe do të bëhen përlogaritjet sipas të dhënave të ofruara prej komunës dhe KRM EKO Regjioni sipas numrit të amvisërive residente dhe jo residente si dhe bizneseve aktive në komunë dhe të hyrave të planifikuara prej shërbimit të menaxhimit të mbeturinave.

Tabela 32 Projektioni i të hyrave të shërbimit prej MM

Komuna	Klientë të faturuar = shërbyer				Klientë të shërbyer			Totali në shërbim
	Qyteti/Fshat	Amviseri	Bisnese	Institucione	Ek familjare joresident	Bisnese Vogla-mesme-medha	Institucione	
Rahovec	x	2000	195	x	V	M	M/I	195

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

Të hyra të inkasuara prej shërbimit(vjetore)		xx inkasim	x €		x		x
Të hyra të planifikuara prej shërbimit (vjetore)	x €		x €		x €		x €
% e inkasimit të tarifës së shërbimit 2020	x €	x€	x €				

*Përlogaritja prej bizneseve është bërë me marzhe racionale duke llogaritur shkallën e inkasimit më shkallën e faturimit

Tabela 33.Projeksioni i të hyrave të shërbimit/Inkasimi

Komuna			Kliente totale (te dhena prej komunes)		TOTAL
Qyteti/Fshat		Ekonomi familjare	Bisnese	Institucione	
Rahovec		6x	x (referent 1x% faturim)	195	
		x €	x*€	x€	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni (vjetore dhjetor 2019)	2019	x€	x€	x€	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni	2020	x 70%	x€ %	x€	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni	2021	x 80 %	x 85 %	x€ 100%	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni	2022	x 85 %	x 90 %	x 100%	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni	2023	x 95%	x 90%	x€	
Të hyrat e KRM EKO Regjioni	2024	x 95%	x 95%	x€	

Në tabelën më sipër janë paraqitur vlerat e të ardhurave të planifikuara për t’u realizuar nga tarifat e përlogaritura dhe sipas numrit të familjeve, bizneseve dhe institucioneve të vendosura në komunën e Rahovecit.

Referuar planifikimeve vetëm prej shërbimit të grumbullimit të mbeturinave të hyrat prej shërbimit prej vitit 2020 do të mund të mbulojnë koston e shërbimit të grumbullimit dhe transportimit të mbeturinave dhe prej vitit 2021 - 2025 KRM EKO Regjioni siguron kapacitet me të hyra vetanake për investime capital për përmirësim të eficiencës së shërbimit. Në këtë llogaritje nuk përfshihen aktivitetet sekondare të kompanisë të cilat balancojnë financiarisht koston e shpenzimeve dhe investimeve prej kompanisë. Sistemi tarifor i aplikuar sipas rregullores komunale mundëson mbulimin e koston së shërbimit në masën 100 % me të ardhurat nga tarifa, duke filluar që në vitin 2020. Në fund të çdo viti, buxheti financiar i shërbimit duhet të rezultojë i balancuar, tërësisht me burime të të ardhurave prej inkasimit dhe kontrata tjera të kompanisë.

Krahas të hyrave prej tarifës së shërbimit, aplikimi i sisteme të trajtimit të mbeturinave në vitet në vijim do të synojë të zvogëlojë kostot operative të kompanisë dhe të gjenerojë të hyra përmes aktivitetit të sortimit dhe riciklimit apo kompostimit në të ardhmen. Gjithashtu vlen të ceket që drejtimi i politikës komunale në menaxhim të mbeturinave do të harmonizohet me objektivat e përcaktuara prej nivelit qëndror përmes Strategjisë Kombëtare për Menaxhim të Integruar të Mbeturinave që përkohë me reduktimin e mbeturinave sipas parimit të hierarkisë dhe zvogëlimit të ndotjes. Kjo do të nënkuptojë që kostoja e investimit do të bazohet në politikat dhe mundësitë për investim prej komunës përmes mjeteve vetanake, nivelit qëndror dhe donatorëve të huaj. Mundësitë e zhvillimit të projekteve për menaxhim të integruar të mbeturinave në nivel Rajonal do të mund të jenë favorizuese për Komunën e Rahovecit duke synuar përmbushjen e objektivave sipas Strategjisë Kombëtare referuar politikave për reduktim dhe riciklim të mbeturinave.

*Çmimet e shitjes së materialeve të riciklueshme variojnë prej bursës ndërkombëtare sipas kërkesës së tregut. Në një përlllogaritje me çmimet referente të vitit 2019 do të mund të llogarimisim çmimin për materialin plastikë (120 euro/ton), letër (40 euro/ton), alumin (180 euro/ton).Sipas përbërjes në një vlerë mesatare për këtë fraksion nënkuptojmë se:

Tabela 34.Kosto referente sipas tregut të shitjes të materialit të riciklueshëm

Mbeturina	%	Sasia ditore sipas fraksionit	Sasia ditore	Sasia vjetore Komuna Rahovec (ton/vit/2020)	Kosto shitje Euro
		~	Gjenerimi i mbeturinave për (muaj /banorë)		
Totali mbeturina	100.00%	0.83 kg/ditë	~x kg/muaj		
<u>Organike</u>	40.87%	~0.41	x kg		
<u>Të riciklueshme⁴</u>	33.24%	~0.33	x kg		
Leter / Karton	12.83%	0.13	x kg		
Plastike	14.78%	0.15	x kg		
Qelq	4.45%	0.04	x kg		
Metale	1.18%	0.01	0xx kg		x*
Te tjera	25.89%	~0.26	~x kg		

*Çmimi referent i shitjes (2019) për plastikë 120 euro/ton, letër (40 euro/ton), alumin (180 euro/ton).

10. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL

10.1 Rregullorja komunale

Komuna e Rahovecit posedon rregulloren komunale për menaxhimin e mbeturinave, ku përcaktohet qartë roli dhe përgjegjësia e prodhuesve dhe operatorëve të mbeturinave, me qëllim administrimin e suksesshëm të tyre brenda territorit të saj administrativ. Kjo rregullore përcakton rregullat dhe procedurat për administrimin vendor të mbeturinave, procedurat për trajtimin e ankesave të qytetarëve si dhe gamën e sanksioneve ndaj palëve për mosrespektim të rregullave.

Më konkretisht, meqenëse komuna synon të zhvillojë planë për administrimin e qëndrueshëm të mbeturinave dhe të funksionalizojë qendra për trajtimin e rrymave të veçanta, kjo rregullore udhëzohet që të përfshijë:

- a. Standardet lokale të punës dhe cilësisë, metodologjitë dhe teknologjitë, rregullat e sigurisë dhe të shëndetit për shërbimet e pastrimit dhe të administrimit të mbeturinave;
- b. Rregullat dhe detyrimet e prodhuesve të mbeturinave;
- c. Sanksione në raste të dëmtimit të kontenierëve të veçantë sipas programeve për reduktim dhe riciklim, të ndryshimit të funksionit apo vendodhjes së PGM apo kontenierëve;
- j. Përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të administruesve të mbeturinave sipas programeve për reduktim dhe riciklim të aplikuar prej komunës (kompania publike apo operatorë të tjerë të mbeturinave, industria e mbeturinave)
  - Veprimet të kryhen vetëm nga kontraktorë të licencuar;
  - Përdorimi i makinerive dhe kontenierëve të përshtatshëm sipas planit për ndarje në burim;
  - Përdorim i vendeve të licensuara të depozitimit dhe rregullat për depozitim;
  - Regjistrimi i konsumatorëve që përfitojnë shërbime pastrimi;
  - Regjistrimi i konsumatorëve që aplikojnë masa për reduktimin dhe riciklimin e mbeturinave;
  - Mbajtja e të dhënave historike për mbeturina prej operatorit publik në vendlokacionet e depozitimit apo shkarkimit dhe pranimit të përkohshëm të mbetjeve të riciklueshme, vellimshme, inerte;

10.2 Zbatimi i rregullores dhe sanksionet

Rregullorja lokale për menaxhim të mbeturinave shoqërohet me një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Kuvendi Komunal. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin “ndotësi paguan”, ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysh kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbeturinave, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për shkurajimin dhe parandalimin e ndotësve.

Gjobat lokale duhet të vendosen nga inspektorët komunalë që janë nën juridiksionin e komunës. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbeturinave.

10.3 Licencimi mjedisor

Zbatimi me sukses i kuadrit ligjor në nivel vendi do të kërkojë përmirësime në sistemin e licencimit mjedisor, i cili përbën mekanizmin kryesor të kontrollit. Sipas legjislacionit kombëtar:

- Komunitat duhet të bashkëpunojnë me nivelin qendror kur miratojnë të ushtrojnë veprimtari apo projekt për administrimin e mbeturinave;
- Komunitat duhet të marrë miratimin prej nivelit qendror për vendet e depozitimit të mbeturinave të rrezikshme për qëllime të marrjes së lejeve mjedisore;
- Të kontrollohet vazhdimisht përbushja e detyrimeve ligjore në veprimtari të administrimit të mbeturinave (përfshirë jo vetëm mbetjet urbane por edhe mbetje ndërtimore dhe të tjera jo-urbane).

10.4 Pjesëmarrja e sektorit privat

Ekzistojnë një sërë përfitimesh dhe avantazhesh lidhur me përfshirjen e sektorit privat në sektorin e manaxhimit të mbeturinave, sipas parimeve ku:

- Sektori privat zotëron një ekspertizë më të mirë teknike dhe akses më të madh ndaj kapitaleve financiare;
- Skemat e minimizimit të mbeturinave që kërkojnë financime në teknologji (makineri dhe kontenierë) mund të jenë shumë të përshtatshme për një bashkpunim PPP;
- Aty ku sektori privat mund të realizojë shërbimet me standarde të njëjta apo më të mira dhe me kosto më të ulët për njësi, dhënia me kontratë e shërbimeve është një mundësi mjaft e mirë për të përmirësuar performancën e përgjithshme të shërbimeve të komunës;

Kontraktimi i shërbimeve të largimit të mbeturinave voluminoze, mbeturinave të riciklueshme apo dhënia me koncesion e impianteve apo aktiviteteve për trajtimin mbeturinave, duhet të shihet si një mundësi për të tërhequr investime nga sektori privat në infrastrukturën e mbeturinave. Përfshirja e sektorit privat me anë të koncesionit apo partneritetit publik-privat duhet të nxitet si një mekanizëm për të ofruar një zgjidhje më të mirë ekonomike dhe që mund të jetë e pranueshme nga pikëpamja mjedisore. Në të gjitha situatat komuna duhet të vendosë standarde të ofrimit të shërbimit, të monitorojë performancën periodike të shërbimit të ofruar duke pasur autoritetin e plotë të penalizimit konform kontratave.

Sektori privat mund të marrë pjesë në secilën nga veprimtari të administrimit të mbeturinave të ngurta, siç jepet edhe më poshtë:

- Ofrimi i kamionëve apo makinerive të rënda për trajtim të mbetjeve inerte apo mbetje tjera të vëllimshme.– me qira ose marrëveshje qiraje me pronarët e pajisjeve
- Pastrimi i akseve rrugore dhe zonave pyjore për zhvillimin e aktiviteteve të trajtimit të këtyre mbetjeve – me kontratë shërbimi
- Ofrimi i kontenierëve të posaçëm për skemat e minimizimit të mbeturinave
- Funkcionalizimi i qendrës së Riciklimit– me kontratë shërbimi me KRM ose koncesion

10.5 Mbështetja politike

Manaxhimi i mbeturinave dhe pastërtia e qytetit duhet të konsiderohen të një rëndësie të veçantë për qytetin dhe banorët e tij dhe do të kërkojë një mbështetje dhe inkurajim të fortë nga Kuvendi Komunal për të arritur objektivat e tij. Në këtë kuadër, nga njëra anë kuvendi komunal duhet të shikojë me prioritet mbështetjen e projekteve, iniciativave lokale për modernizimin e këtij sektori, përmirësimin e buxhetit,

investimet, dhe nga ana tjetër komuna duhet të sigurojë transparencën maksimale ndaj kuvendit dhe publikut për të gjitha veprimet që ajo ndërmerr.

Kjo marrëdhënie reciproke do të mundësojë paanësinë politike për çështjet që lidhen me mjedisin dhe pastërtinë e qytetit. Mbetet detyrë e stafit të komunës sipas kompetencave të drejtorisë dhe sektoreve tjerë që këtë çështje t'ia argumentojë dhe adresojë në mënyrë profesionale kuvendit komunal me qëllim marrjen e dakordësisë në miratimin e zbatimit të planeve të menaxhimit të qëndrueshëm të mbeturinave si dhe buxhetin përkatës për zbatimin e tij.

11. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të menaxhimit të mbeturinave, rritjen e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në qytet, është shumë i domosdoshëm përfshirja dhe ndërgjegjësimi i komuniteti. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet ta mbështesë atë. Suksesi i çdo skeme riciklimi bazohet plotësisht nga mbështetja e qytetarëve. Konsumatorët si : familjet, bizneset apo institucionet, në sajë të një fushate të vazhdueshme ndërgjegjësimi mund të ndikojnë në përmirësimin e sistemit të mbledhjes, duke zbatuar kërkesat të hedhjes dhe ndarjes së mbeturinave dhe duke penguar materialet e padëshirueshme (psh. mbetjet e rrezikshme), të hyjnë në rrjedhën e mbeturinave të mbledhura. Ndërgjegjësimi publik ndaj çështjeve të mbeturinave dhe pastërtisë së qytetit, konsiderohet si një prioritet dhe objektiv primar krahas objektivave të tjerë që lidhen me infrastrukturën apo me depozitimin e sigurt të mbeturinave.

Ka disa mënyra për të rritur ndërgjegjësimin publik për çështjet e mbeturinave dhe për të dhënë informacion se si mund të trajtohen ato, me një kosto relativisht të ulët, por mjaft efektive për arritjen e objektivit. Kjo mund të arrihet duke hartuar një plan ndërgjegjësimi i cili do të mundësojë: i) ofrimin e një informacioni të përgjithshëm dhe të veçantë për publikun në lidhje me nismat e komunës të mbledhjes, riciklimit të mbeturinave, pastërtisë së qytetit dhe koston e shërbimit të menaxhimit të mbeturinave; ii) ndërgjegjësimin e publikut për detyrimet ligjore, rregullat dhe detyrimet vendore; iii) nxitjen e qëndrimit miqësor ndaj mjedisit..

11.1 Metoda për komunikim dhe informim

Metodat më të përdorura të komunikimit të informacionit janë broshurat, artikujt në gazeta, njoftimet, dhe reklamat në TV dhe radio lokale, dhe fletëpalosje që shpërndahen në shkolla. Një zhvillim të lartë sot në vend ka edhe teknologjia e informacionit si edhe aksesit në internet. Kjo teknologji si edhe tërheqja pas rrjeteve sociale të komunitetit (kryesisht atij në moshë të re) mund të jetë një mundësi e mirë për komunikimin dhe informimin e publikut për shkak edhe të koston të ulët si edhe shpejtësisë që ofron. Gjithashtu mund të shfrytëzohen dhe evente të karaktereve të ndryshme (festa, tubime, koncerte), ku ka grumbullime të mëdha njerëzish dhe ku informi dhe komunikimi me publikun bëhet më i lehtë.

Në programet e riciklimit apo minimizimit të mbeturinave metoda më e mirë është ajo “derë më derë”. Kjo metodë fton konsumatorët në nismat e riciklimit dhe kompostimit, për të përmirësuar qëndrimin e tyre ndaj ndarjes së mbeturinave në burim, për të zbatuar rregullat dhe respektuar oraret. Banorëve dhe

bizneseve iu shpërndahen fletë informative për llojet e mbeturinave që mund të riciklohen, kompostohen dhe mënyrën se si ato duhet të vepronë për t'u bërë pjesë e procesit.

Përdorimi i kompatatorëve apo makinave të tjera që shërbejnë për grumbullimin dhe transportin e mbeturinave apo kontenierët për informim mbetet një detaj tjetër i cili përmban impact vizuel për qytetarë. Tek të gjithë makinat dhe nëse është e mundur tek kontenierët e mbeturinave duhet të shkruhet qartë dhe lehtësisht e lexueshme një slogan domethënës për të mbajtur pastër zonën, numrin e telefonit të ofruesit të shërbimit si dhe numrin e telefonit falas që caktohet nga autoritetet vendore, sipas një formati të miratuar paraprakisht.

11.2 Pjesëmarrje qytetare

Një çështje tjetër e rëndësishme është krijimi i mekanizmave për marrjen e mendimeve dhe reagimit të qytetarëve: si mund të ftohet publiku t'i japë institucioneve komunale mendime apo opinione ose komente për shërbimin e mbeturinave.

Dy metodat kryesore për të marrë mendimin e publikut janë:

- Mundësia e publikut për t'u ankuar: komuna apo operatori i shërbimit duhet të ketë zyrën e kontaktit/informacionit për të marrë ankesat. Numri i ankesave dhe zgjidhja e tyre është një nga parametrat e matjes së performancës së institucionit lidhur me menaxhimin e mbeturinave.

- Vlerësimi i kërkesës dhe sondazhi/studimi i "vullnetit për të paguar": Për të vlerësuar kërkesën, vullnetin dhe mundësinë për të paguar, është e nevojshme të komunikohet me përfituesit e mundshëm të shërbimit lidhur me alternativat e shërbimit, kostot, buxhetin dhe tarifat. Për secilën zonë të komEKO Regjionit apo zonë për t'u përfshirë në sondazh, mostra që duhet të realizohet është midis 100 dhe 200 të intervistuar. Kjo praktikë duhet të kryhet në periodikisht nga komuna, ose sa herë ajo e shikon të arsyeshme për të marrë opinionin e publikut në lidhje me vlerësimin e performancës të shërbimit.

12. PLANI VEPRIMIT

Objektivi Strategjik	Veprimet e parapara	Përgjegjësitë	Afatet kohore
1. Të optimizojë shërbimin e grumbullimit dhe largimit të mbetjeve në mënyrë të unifikuar që garanton optimizimin e kostove dhe shërbimit në komunën e Rahovecit.	1.1. Sigurimi i kontejnërve për 6000 amviseri rezidente në zonat urbane dhe rurale	Komuna Rahovec, Kuvendi komunal	2022 - 2025
	1.2. Përgaditja e listave të amvisërive për furnizimin me kontejner	KRM EKO Regjioni	
	1.3. Informimi publik i amvisërive për furnizimin me infrastrukturë	Komuna Rahovec	
	1.4. Shpërndarja e kontejnerëve nëpër amviseri	KRM EKO Regjioni	
	2.1. Prokurimi i kontejnerëve për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme, 500 copë 280 l dhe kontenerë për sistem të përbashkët 10 copë	Komuna Rahovec, Kuvendi komunal	
	2.2. Përgatitja e koncept planit për organizimin e sistemit të ndarjes së mbetjeve në zonat pilot fillimisht me 500 amviseri për nisjen e ndarjes së mbeturinave të riciklueshme në burim	Komuna Rahovec,	
	2.3 Përfshirja graduale e të gjitha institucioneve shkollore në procesin e ndarjes.	Komuna Rahovec	
	2.3.1 Krijimi i klubeve ekologjike në shkolla	Komuna Rahovec	
	2.4 Kontraktimi i kompanisë për kampanjën e vetëdijesimit	KRM EKO Regjioni	
	2.5 Zhvillimi i kampanjes së vetëdijesimit dhe informimit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim	Komuna Rahovec	
2. Ndarjen e mbetjeve në burim: për grumbullimin e diferencuar dhe reduktimi i mbetjeve nëpërmjet riciklimit dhe kompostimit	2.5.1 Zhvillimi kampanjës së vetëdijesimit për grumbullim të ndarë të mbetjeve të vëllimshme sipas aksioneve mujore/stinore të kompanisë	Komuna Rahovec	
	2.5.2 Përcaktimi i orarit të grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme sipas kërkesave/kontratave dhe informimi qytetar	Komuna Rahovec	

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

<p>2.5.3 Përcaktimi i tarifës së grumbullimit për mbetje të vëllimshme dhe informimi qytetar</p> <p>2.5.4 Përcaktimi i orarit për grumbullimin e mbeturinave të riciklueshme dhe informimi qytetar</p>		
<p>2.6 Sigurimi i kamionit të vecant për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.6.1 Krijimi i njësisë operative për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.7 Përcaktimi i lokacionit për deponim dhe trajtim të mbeturinave të riciklueshme</p> <p>2.8 Përgatitja e dokumentacionit për sigurimin e pëlqimit mjedis</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p>	<p>2022;2023; 2024; 2025</p>
<p>2.8 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim</p>	<p>Komuna Rahovec KRM EKO Regjioni</p>	
<p>2.9 Monitorimi i procesit të ndarjes në burim</p> <p>2.9.1 Përgatitja e planit të operimit për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.8 Zgjidhja e formës dhe sigurimi i tregut për shitje të mbetjeve të riciklueshme</p>	<p>Komuna Rahovec KRM EKO Regjioni</p>	<p>2022</p>
<p>2.10 Rregullimi i lokacionit për trajtimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.10.1 Sigurimi i pajisjes për paketimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.10.2 Sigurimi i shiritit për selektimin e mbetjeve të riciklueshme</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p>	<p>2022-2023</p>

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIMIN E MBETURINAVE

<p>2.10 Përcaktimi i zonës së dytë për zgjerim në ndarjen e mbeturinave të riciklueshme, 500 amvisëri në zonë urbane dhe sub urbane;</p> <p>2.11 Prokurimi i kontenierëve për riciklim sipas sistemit parësor dhe dytësor . 500 shporta 280l dhe 20 kontenierë rrjetë/ 1.1m3 ngjyrë e verdhë</p> <p>2.10.1 Kontraktimi i kompanisë për vetëdijësim</p> <p>2.10.2 Zhvillimi i kampanjës së vetëdijësimit dhe informimit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim</p> <p>2.10.3 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim</p> <p>2.10.4 Monitorimi i procesit të riciklimit</p> <p>2.10.5 Rishikimi i planit të operimit për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.10.6 Rishikimi i planit operativ për grumbullimin e mbeturinave të përgjithshme</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p>	<p>2022</p>
<p>2.11 Përcaktimi i zonës së tretë për zgjerim në ndarjen e mbeturinave të riciklueshme, 2800 amvisëri në zonë urbane apo rurale</p> <p>2.11.1 Kontraktimi i kompanisë për vetëdijësim</p> <p>2.11.2 Zhvillimi i kampanjës së vetëdijësimit dhe informimit për ndarjen e mbeturinave të riciklueshme në burim</p> <p>2.11.3 Shpërndarja e kontejnerëve për riciklim</p> <p>2.11.4 Monitorimi i procesit të riciklimit</p> <p>2.11.5 Rishikimi i planit të operimit për grumbullimin e mbetjeve të riciklueshme</p> <p>2.11.6 Rishikimi i planit operativ për grumbullimin e mbeturinave të</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p>	<p>2023-2025</p>

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

<p>3. Të garantojë grumbullimin në masën maksimale të sasisë së mbetjeve të riciklueshme brenda territorit të komunës</p>	<p>përgjithshme</p> <p>3.1 Caktimi i zonës pilot dhe përgatitja e koncept planit për nisjen e ndarjes së mbeturinave organike në burim në 500 amvisëri në zonë urbane dhe rurale</p> <p>3.1.1 Prokurimi i enëve kompostuese</p> <p>3.1.2 Kontraktimi i kompanisë për zhvillimin e kampanjës së vetëdijesimit dhe informimit për ndarjen e mbeturinave organike në burim</p> <p>3.1.3 Shpërndarja e komposterëve</p> <p>3.1.4 Monitorimi i procesit të kompostimit</p> <p>3.2 Hartimi i koncept planit për zgjerimin e zonës për kompostim</p> <p>3.2.1 Zgjerimi i zonës për kompostim në 971 amvisëri sipas dy fazave - kontraktimi i kompanisë për promovim</p> <p>3.2.2 Zhvillimi i kampanjës së vetëdijesimit</p> <p>3.2.3 Shpërndarja e komposterëve</p> <p>3.2.4 Monitorimi i procesit të kompostimit</p> <p>3.3 Prokurimi i 971 enëve kompostuese</p> <p>3.3.1 Shpërndarja e komposterëve</p> <p>3.3.2 Zbatimi i planit për vetëdijesim dhe informim</p> <p>3.3.2 Monitorimi i procesit të kompostimit</p> <p>3.4 Përgatitja e planit për ndërtimin e njësisë për kompostim dhe pajisja me leje mjedisore</p> <p>3.4.1 Përgatitja e termave specifike për pajisje</p> <p>3.4.2 Prokurimi i pajisjeve për aktivitetin e kompostimit të centralizuar</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regionit</p> <p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regionit</p> <p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regionit</p> <p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal</p>	<p>2023</p> <p>2024-2025</p> <p>2023-2025</p>
---	--	--	---

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

<p>4.1 Përgatitja e dokumentacionit për sigurimin e pëlqimit mjedisor</p> <p>4.2 Rethimi i lokacionit për mbetje inerte dhe funksionalizimi bazik</p> <p>4.3 Rregullimi i rruges për qasje në deponinë inerte</p> <p>4.4 Eliminimi i mbetjeve inerte ilegale në komunë sipas raportit 2019-2020</p> <p>4.4.1 Kampanja informuese për mjedis të pastër dhe mbi grumbullimin e veçantë të mbetjeve inerte</p> <p>4.4.2 Përcaktimi i orarit të pranimit të mbeturinave inerte</p> <p>4.4.3 Përcaktimi i tarifës së depozitimit të mbetjeve inerte</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p> <p>2022; 2023;</p>
<p>4. Të realizojë Grumbullimin, transportimi dhe ndarja e mbeturinave të veçanta me qëllim të eliminimit të rrezikut nga to, trajtimit të veçantë dhe zvoglimit të sasisë që përfundon në deponi</p>	<p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p> <p>2022-2023</p>
<p>5. Të realizojë në mënyrë graduale dhe në përputhje me parimin “ndotësi paguan” mbulimin e kostos së shërbimit ngatë ardhurat prej tarifës</p> <p>5.1 Mbulimi i kostos ngatë ardhurat prej tarifës</p>	<p>KRM EKO Regjioni</p> <p>2023</p> <p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p> <p>2023</p> <p>Komuna Rahovec, Kuvendi komunal KRM EKO Regjioni</p> <p>2023</p> <p>DSHPSH KRM EKO Regjioni</p> <p>2023-2024</p>

PLANI KOMUNAL PËR MENAXHIM TË MBETURINAVE

së shërbimit	listave sipas numrit të klientëve në komunë
5.2 Rritja e mbledhjes së të ardhurat prej tarifës së shërbimit	5.4 Zhvillimi i kampanjës së komunikimit për pagesën e tarifës së grumbullimit të mbeturinave

Në bashkëpunim me:

Green Art Center - Prishtina "GAC"

2022

01 Nr.385/22
Data:28.10.2022

KOMUNA RAHOVEC

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure

REPUBLIC OF KOSOVO / REPUBLICA E KOSOVES
PRISTINE
02
02
06.10.2022
PRISTINE - A - ULAZNA - INCOMING
06.10.2022
020-048/5

Për:	Smajl Latifi, Kryetar i Komunës së Rahovecit, Defrim Kafexhiu, Kryesues i Kuvendit të Komunës së Rahovecit
Kopje:	Elbert Krasniqi, Ministër i MAPL Venera Çerkini, Zëvendësuese e Sekretarit të Përgjithshëm të MAPL Njësia për Administrimin e Dokumenteve në MAPL
Përmes:	Liburn Aliu, Ministër i MMPHI Servet Spahiu, Zëvendësues i Sekretarit të Përgjithshëm të MMPHI
Nga:	Florije Kika, Drejtore e Departamentit Ligjor
Zyrtarët përgjegjës: 1.Zyrtari konfirmues i vlerësimit ligjor 2.Zyrtari hartues i vlerësimit ligjor	Sabrije Rama, Udhëheqëse e Divizionit për Mbikëqyrjen e Zbatimit të Legjislacionit, të Mbështetjes Ligjore dhe të Bashkëpunimit Ndërinstitucional në Fushën e Legjislacionit
Lënda:	Vlerësimi i ligjshmërisë
Lloji i aktit:	Vendimi Nr.372/22 për miratimin e Planit Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave, miratuar nga KK Rahovec.

I nderuari Kryetar, Latifi,
I nderuari Kryesues, Kafexhiu,

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, në pajtim me Rregulloren (QRK) Nr. 06/2021 për ndryshimin dhe plotësimin e rregullores (QRK) Nr.10/2019 për shqyrtimin administrativ të akteve të komunave më datë 29.09.2022, ka pranuar nga MAPL vendimin Nr.372/22 për miratimin e Planit Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave, miratuar nga KK Rahovec, datë 23.09.2022.

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, pas shqyrtimit të ligjshmërisë së aktit në fjalë, dhe në pajtim me Nenin 4 të Rregullores (QRK) Nr. 06/2021 për ndryshimin dhe plotësimin e rregullores (QRK) Nr.10/2019 për shqyrtimin administrativ të akteve të komunave, kërkon nga kuvendi i komunës së Prishtinës :

Rishqyrtimin e Ligjshmërisë së Aktit

Vendimi Nr.372/22 për miratimin e Planit Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave, miratuar nga KK Rahovec, datë 23.09.2022.

Arsyetimi

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, pas shqyrtimit të përmbajtjes së vendimit Nr.372/22 për miratimin e Planit Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave, miratuar nga KK Rahovec, datë 23.09.2022, konstatoi se:

Hyrja e vendimit është bazuar në dispozitat e Ligjit nr 04/-L-060 për Mbeturina, mirëpo, nëse merret parasysh data e miratimit të Vendimit Nr.372/22 për miratimin e Planit Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave, viti përfundimtar duhet të jetë 2027, respektivisht 2022-2027, përndryshe plani konsiderohet që është hartuar për katër (4) vite e jo pesë (5) vite si parashihet me dispozitat ligjore në fuqi

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës, mbetet në dispozicion të Komunës së Rahovecit dhe MAPL-së, për çfarëdo sqarimi të mëtejshëm në lidhje me këtë vlerësim.